

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2022

28 Şubat - 06 Mart Günleri

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başdanışmanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	3
28 ŞUBAT-06 MART 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	3
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	4
AÇLIK SINIRI, ASGARİ ÜCRETİ 300 TL AŞTI	9
BÜTÇE FAZLASI TEKEL VE BAHİS OYUNLARINDAN	10
DÖVİZE ENDEKSLİ LİRALAŞMA STRATEJİSİ, ÜLKEYİ ÇOK AĞIR FELAKETE SÜRÜKLEYEBİLİR	11
'POLİTİKA FAİZİNİ ÖNEMSİZLEŞTİRDİK' DİYENLER, KATLANAN DOLAR FAİZİ İLE BORÇLANIYOR!	12
TÜİK'İN VERİLERİNE İLİŞKİN; GÜVENCE İSTEMESİ, UTANÇ VERİCİDİR!	13
UFKU DAR İKTİDAR	13
KRİZ CUMHURİYETİ	14
RUSYA-UKRAYNA KRİZİ NEDENİYLE BÜYÜK ZAM GELEBİLİR	15
AKP İKTİDARI ELEKTRİKTE İNDİRİM İLLÜZYONU YAPIYOR	16
YAPBOZ KARARLAR, BEŞTEPE SARAYI'NDA BİLE ALKIŞLANMADI!	16
ELEKTRİK NEDEN PAHALI?	17
DOĞALGAZ VE ELEKTRİKTE ARZ SIKINTISININ NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	18
MİLYONLAR ELEKTRİK YARDIMINA MUHTAÇ	22
ÇOCUKLAR YOKSUL!	23
NAFAKA HAKKINDA YANLIŞLAR VE DOĞRULAR	24
İŞ YERİ EYLEMLERİNİN SEKTÖRTLERE VE NEDENLERİNE GÖRE DAĞILIMI	31
BİR AYDA ONLARCA İŞ CİNAYETİ	31
GÜBRE KRİZİ ÇÖZÜM BEKLİYOR	32
İKTİDARIN TOPLUMU SANATÇILAR ÜZERİNDEN "AYRIŞTIRMA-GERME" ÇABALARI	33
TÜRKİYE KÜLTÜR STRATEJİSİ	34
PATRON ZENGİN ÖĞRETMEN YOKSUL	35
DAHA FAZLA KÂR İÇİN VAHŞİ ÜRETİM	36
BAŞKANLIK MAKAMI BALLI MAAŞ KAPISI	37
ADAY OLAMADI AMA İHALELER AKIYOR	38
SARAY TEK BAŞINA YASAMA ORGANI	39
OTOKRAT BİR ORTADOĞU ÜLKESİNE DOĞRU!	40
HİBENİN YÜZDE 99'U CUMHUR İTTİFAKI'NA	41
SARAY, SANSÜRDE VİTES YÜKSELTİ	42
KÜTAHYA MADEN TEHDİTİ ALTINDA	43
ÇED KARARLARI AFYON'U YAĞMALAMAK İÇİN VERİLDİ	44
HASTANE PROJELERİ RAFA KALDIRILMIŞ	45
TÜRKİYE'DE SİLAHLI ŞİDDET SON 7 YILDA YÜZDE 75 ARTTI	46
YÖK ÜNİVERSİTELERİ PARTİZANLAŞTIRMA AMACININ MAŞASINA DÖNÜŞTÜ!	46
BİR BAKIŞTA EĞİTİM	48
DIŞ POLİTİKA DA GEL GİT İKLİMİ	50

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğrudan olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

28 ŞUBAT-06 MART 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

***28 Şubat** Deniz Gezmişin Doğum günü(1947), Yaşar Kemal'in ölüm yıldönümü(1923 – 2015)

***28 Şubat Sivil Savunma Günü** Sivil Savunma; Düşman taarruzlarına, tabii afetlere ve büyük yangınlara karşı, halkın can ve mal kaybının asgari hadde indirilmesi; hayati öneme haiz her türlü kamu, özel teşebbüslerin korunması, faaliyetlerinin idamesi için acil onarım ve ıslahı, savunma gayretlerinin sivil halk tarafından azami şekilde desteklenmesi ve cephe gerisi maneviyatın muhafazası için her türlü silahsız, koruyucu ve kurtarıcı tedbirlerin alınması ve faaliyetlerin yapılmasını sağlamaktır.

***01-07 Mart Yeşilay Haftası** Yeşilay Haftası'nda alkollü içkilerin, sigaranın, alkolün uyuşturucuların topluma, aileye, bireye zararları anlatılır

***01-07 Mart Deprem Haftası** Deprem bir ülkemizin bir gerçeği olmasına rağmen AKP iktidarının yıllardır uyguladığı politikalar neticesinde ne yazık ki depreme hazırlık boyutunda iyiye değil kötüye doğru giden bir yapıdayız. Ne kentsel dönüşüm, ne deprem toplanma alanları nede ekip ve ekipman hazırlığı hususunda ülkemiz deprem ülkesi olma gerçeğinden koparılmıştır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

***01-07 Mart Girişimcilik Haftası** Türkiye ne yazık ki üreten bir ülke olmaktan koparılmış, küresel ölçekte yeni oluşan sektörel gelişimleri takip edememiştir. Zamanın ruhuna dönük yapılacak girişimler için gerekli eğitim politikamızda, sektörel teşviklerimizde bulunmamaktadır. Durum ekonomimizin gelişime uyumunu sağlayamamakta, girişimci sayısındaki yetersizlik sebebi ile üreten değil tüketen bir ülke konumunda olup, işsizliğin yüksek seyrine seyirci kalmaktayız.

***01 Mart Muhasebeciler Günü**

***03 Mart 1924 - Halifeliğin kaldırılması ve Osmanlı Hanedanı mensuplarının Türkiye dışına çıkarılmasına ilişkin yasa kabul edildi. Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarıldı. Şer'iyeye ve Evkaf ve Harbiye Bakanlıkları kaldırıldı. Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kuruldu. Genelkurmay Başkanlığı oluşturuldu ve Hükümet'ten ayrıldı.**

***03 Mart 1992 - Zonguldak Kozlu'da grizu faciası; 127 kişi öldü,147 kişiden umut kesildi. Müfettişlerin hazırladığı raporda işverenin birçok teknik konuda ihmalkar ve sorumsuz davrandığı belgelendi.**

***3 Mart Dünya Kulak ve İşitme Günü**

***4 Mart Dünya Cinsel İstismar ile Savaşma Günü**

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• **Uluslararası yatırım pozisyonu:** Yabancıların Türkiye'den olan alacakları geçen yıl 112 milyar dolar azalarak 528 milyar dolara geriledi. Ancak bu azalma, Türkiye'deki yabancı sermayeli şirketlerin piyasa değerindeki büyük çöküşten kaynaklandı. Türkiye'nin dışardan olan alacakları ise 42,4 milyar dolar artarak 298 milyar dolar oldu.

• **Kısa vadeli dış borç:** Kötü ekonomi yönetimi ve politikasızlık yüzünden dış borçlanmasını dünyanın en yüksek faiziyle yapmak zorunda bulunan Türkiye'nin kısa vadeli dış borçları geçen yıl 11,6 milyar dolar arttı. 2022 yılında Türkiye 172 milyar dolar dış borç ödeyecek.

• **Özel sektörün dış borcu:** Ülkenin kredi notunun yatırım yapılabilir seviyenin 4-5 kademe altına inmesi, risk priminin yükselmesi (CDS) ve Türk lirasındaki yüksek oranlı değer kayıpları yüzünden dış borçlanma maliyetlerini önemli ölçüde artıran özel sektör 2022 yılına 239 milyar dolar dış borçla girdi.

• **Merkez Bankası rezervi:** Merkez Bankasının brüt rezervi, geçen hafta, 192 milyar dolar arttı. Brüt rezervin yüzde 55,7'sini swaplar oluşturuyor. Swap borçları da hariç net rezerv ise (eksi) -48,2 milyar dolarda seyrediyor.

• **Kredi - mevduat:** Mevduatın yüzde 7'si Hazine ve Merkez Bankasının garantilediği kur korumalı mevduata sığındı. Dolarizasyon oranı tüm mevduatlar için yüzde 59,9, gerçek kişi mevduatlarında ise yüzde 63,9 oldu. Kur korumalı Türk lirası mevduatlarla birlikte dolarizasyon oranı yüzde 66,6'yı buluyor.

• **Vatandaşın borcu:** Vatandaşların sadece bankalara olan kredi kartı ve tüketici kredisi borçları 1 trilyon 33 milyar liraya ulaştı. Varlık yönetim şirketlerine devredilenlerle birlikte takipteki borçlar 57 milyar lirayı buluyor.

• **Borcunu ödeyemeyenler:** Geçen yıl 1 milyon 354 bin kişi, tüketici kredisi, 732 bin kişi de kredi kartı borcunu süresinde ödeyemediği için icra takibine alındı. Bankalar tarafından son beş yılda takibe alınan ve 2021 yılı sonu itibarıyla borcu devam edenlerin sayısı geçen yıl 650 bin 504 kişi artarak 4 milyon 121 bin 998 kişi oldu.

ULUSLARARASI YATIRIM AÇIĞI 230 MİLYAR DOLAR

Yabancıların Türkiye'den olan alacakları geçen yıl 112 milyar dolar azalarak 528 milyar dolara geriledi. Ancak bu azalma, Türkiye'deki yabancı sermayeli şirketlerin piyasa değerindeki büyük çöküşten kaynaklandı. Türkiye'nin dışardan olan alacakları ise 42,4 milyar dolar artarak 298 milyar dolar oldu.

• Türkiye'nin uluslararası yatırım açığı (Türkiye'nin yurt dışından alacaklarıyla, yurt dışına borçlarının net farkı) büyük ölçüde Türk lirasının ve Türk varlıklarının yüksek oranlardaki değer kaybı yüzünden geçen yıl 155 milyar dolara yakın azalarak 230,2 milyar dolara kadar küçüldü.

• Yabancıların Türkiye'den olan alacakları, (borç, sermaye, hisse senedi, mevduat, borçlanma kağıdı v.b) geçen yıl 112 milyar dolar azalarak 528 milyar dolara geriledi. Türkiye'nin dışardan olan alacakları ise 42,4 milyar dolar artarak 298 milyar dolar oldu.

• Ancak bu azalma, Türkiye'nin dışarıya olan borçlarını ödemesinden değil, Türkiye'deki yabancı sermayeli şirketlerin piyasa değerindeki büyük çöküşten kaynaklandı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Diğer ülkelerin Türkiye'deki doğrudan yatırımları geçen yıl Türk lirasının değer kaybetmesi yüzünden 108 milyar dolar değer kaybetti. 2020 yılı sonunda 230,5 milyar dolar olan bu şirketlerin piyasa değeri 2021 yılında 108 milyar dolara geriledi. Yabancı sermayenin Türkiye'de gayrimenkul dışında fazla doğrudan yatırım yapmaktan kaçınmasının en önemli nedenlerinden birini de Türk lirasının istikrarsızlığı oluşturuyor.
- Yabancıların Türkiye'deki portföy yatırımları (hisse senedi, iç ve dış borçlanma kağıdı) ise 17 milyar dolarlık azalmayla 96 milyar dolara indi.
- Diğer ülkelerin Türkiye'den olan kredi ve mevduat gibi alacakları ise 13,2 milyar dolar artarak 310 milyar dolara çıktı.
- Türkiye'nin dışardan olan alacaklarındaki artışın ise 6,5 milyar doları yurt dışındaki doğrudan yatırımların piyasa değerindeki artıştan, 17 milyar doları yurt dışında açılmış mevduatlar ve verilen kredilerden, 17,9 milyar doları IMF'nin yaptığı SDR tahsisatı (6,3 milyar dolar) ve başka ülkelerin merkez bankaları ile yapılan swaplarla beslenen döviz rezervindeki artıştan kaynaklandı.

KISA VADELİ DIŞ BORÇ STOKU 125,6 MİLYAR DOLAR

Kötü ekonomi yönetimi ve politikasızlık yüzünden dış borçlanmasını dünyanın en yüksek faiziyle yapmak zorunda bulunan Türkiye'nin kısa vadeli dış borçları geçen yıl 11,6 milyar dolar arttı.

- Kamu ve özel sektörünün kısa vadeli dış borç stoku (*orijinal vade*) geçen yıl sonunda 125,6 milyar dolara kadar yükseldi. Yaşadığı ekonomik sorunlar nedeniyle uzun vadeli dış borçlanmada oldukça zorlanan Türkiye'nin kısa vadeli dış borçları ise geçen yıl 11,6 milyar dolar arttı. Ancak 2022 yılında ödenmesi gereken dış borç miktarı da 172 milyar dolar olarak hesaplandı.
- (*Kötü ekonomik yönetim yüzünden risk primi (CDS) 500'ün üzerinde seyreden Türkiye bu nedenle yurt dışından çok yüksek faizlerle borçlanmak zorunda kalıyor. Son olarak Hazine üç yıl vadeli 3 milyar dolarlık bir borçlanmayı yıllık yüzde 7,25 gibi oldukça yüksek bir dolar faiziyle yaptı. ABD aynı vade için yüzde 1,5-1,8 oranlarında faizle borçlanıyor.*)
- 2021 yılında kamu bankalarının kısa vadeli dış borçları 2,6 milyar dolar azalarak 22,3 milyar dolara gerilerken, rezervini Katar, Çin, BAE gibi ülkelerle yaptığı swaplarla ayakta tutmaya çalışan Merkez Bankasının kısa vadeli dış borcu ise 4,7 milyar dolarlık artışla 26 milyar dolara yükseldi.
- Özel sektör (reel sektör ve özel bankalar) ise kısa vadeli dış borçlarını 9,5 milyar dolar daha artırarak 77,3 milyar dolara kadar yükseltti.
- **2022 Yılında Ödenecek Dış Borç:** Bu arada orijinal vadesine bakılmaksızın, vadesine bir yıldan daha az süre kalan (2022 yılı içerisinde ödenmesi gereken) dış borç anapara tutarı ise 171,6 milyar dolar olarak açıklandı.
- Bu yıl Hazine ve diğer kamu kuruluşları (yere yönetimler ve fonlar) 5,1 milyar dolar, kamu bankaları 28,2 milyar dolar, bankalar dışındaki KİT'ler ise 264 milyon dolar dış borç anapara geri ödemesi yapacak.
- 2022 yılında Merkez Bankasının 26,1 milyar dolarlık dış borç anapara geri ödemesi bulunuyor, özel sektörün ise 54,4 milyar doları finansal kuruluşlar, 57,6 milyar doları da reel sektöre ait olmak üzere toplam 112 milyar dolarlık dış borç anapara ödemesini finanse etmesi gerekiyor.

ÖZEL SEKTÖR, EKONOMİK KRİZE 239 MİLYAR DOLAR DIŞ BORÇLA GİRDİ

Ülkenin kredi notunun yatırım yapılabilir seviyenin 4-5 kademe altına inmesi, risk priminin yükselmesi (CDS) ve Türk lirasındaki yüksek oranlı değer kayıpları özel sektörün de dış borçlanma maliyetlerini önemli ölçüde artırdı.

- Özel sektörün dış borç stoku geçen yıl 7,7 milyar dolar artarak 238,9 milyar dolara kadar yükseldi. Geçen yıl sektörün uzun vadeli borçları 1,8 milyar dolar azalırken, kısa vadeli dış borçlarında ise 9,5 milyar dolarlık artış kaydedildi.
- Kötü ekonomik yönetim yüzünden, ülkenin kredi notunun yatırım yapılabilir seviyenin 4-5 kademe altına inmesi, risk priminin yükselmesi (CDS) ve Türk lirasındaki yüksek oranlı değer kayıpları özel sektörün de dış borçlanma maliyetlerini de önemli ölçüde artırdı.
- 2021 yılında özel sektörün uzun vadeli dış borç stoku 163,4 milyardan 161,6 milyar dolara geriledi. Azalma finans sektöründen kaynaklandı. Bankalar ve diğer finans kuruluşlarının uzun vadeli dış borçları 6,5 milyar dolarlık azalmayla 64,7 milyar dolara inerken, reel sektörün borcu ise 4,7 milyar dolarlık artışta 96,9 milyar dolar oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Sektörün 238,9 milyar dolara çıkan uzun ve kısa vadeli toplam borç stokunun 161,6 milyar dolarını uzun vadeli, 77,3 milyar dolarını da kısa vadeli dış borçlar oluşturuyor.

MERKEZ BANKASININ REZERVİ

Merkez Bankasının brüt rezervi, geçen hafta, 192 milyon dolar arttı. Brüt rezervin yüzde 55'ini swaplar oluşturuyor. Swap borçları da hariç net rezerv ise (eksi) -48,2 milyar dolarda seyrediyor.

- **Brüt Rezerv:** Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz); 4 -11 Şubat günleri arasında 192 milyon dolar artarak **114,8 milyar dolar** oldu. Brüt rezervde geçen yılın sonuna göre ise 3,8 milyar dolarlık artış oldu.
- Söz konusu haftada brüt **döviz rezervi** 601 milyon dolar azalarak **75,1 milyar** dolara inerken, **altın varlıkları** 793 milyon dolar artarak **39,7 milyar** dolara yükseldi.
- 2,4 milyar dolar azalarak 63,9 milyar dolara gerileyen swap borçları hariç net rezervi ise 2 milyar dolar iyileşerek (eksi) **-50,2 milyar dolardan (eksi) -48,2 milyar dolara yükseldi.**
- Swap borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 11 Şubat itibariyle yüzde 55,7 olarak hesaplandı. Hala Merkez Bankası brüt rezervinin yarısından çoğu swap yoluyla yurt içinden ve dışından yapılan borçlanmalardan oluşuyor.
- Net rezervde yıl başından bu yana 8,2 milyar dolarlık iyileşme yaşandı.
- Bankanın rezervinde yaşanan bu iyileşme, özellikle önemli bir kurumlar vergisi istisnası getirilen şirketlerin döviz mevduatlarını bozarak kur korumalı TL mevduata geçmelerinin rolü bulunuyor. Bu yolla döviz mevduatlarının kur riskini üstlenen Merkez Bankasının rezervinde 11-18 Şubat haftasında da su nedenle yüksek bir artış yaşandığı tahmin ediliyor.
- SDR Sepetinde Olmayan Paralar: Merkez Bankası, brüt rezervini yüksek göstermek için Katar ve BAE gibi ülkelerde swap yapıyor. Bu ülkelerin parası SDR sepetinde olmadığı için rezerv sayılıp sayılmayacağı da tartışmalı bulunuyor. Merkez Bankasının verilerine göre rezervin SDR sepetinde olmayan paralardan oluşan kısmı geçen hafta 15,9 milyar dolardan 18,6 milyar dolara yükseldi.

YABANCI YATIRIMCI ARTIK GELMİYOR

Yabancı yatırımcılar, artık Türkiye'ye yeni portföy yatırımı yapmıyor.

- Türk lirasının değerinin bir süredir sabite yakın bir noktada tutuluyor olmasına rağmen geçen yıl Türkiye'den telaşla çıkan yabancı yatırımcılar geri dönmüyor.
- Yabancı yatırımcılar kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında 1 Ocak – 11 Şubat günleri arasında net olarak 559 milyon dolarlık hisse senedi ve iç borçlanma kağıdı sattılar.
- Yabancı bankalar Türkiye'deki bankalardan olan swap alacaklarını ise aynı dönemde 2,4 milyar dolar azaltarak 1,1 milyar dolara indirdiler.
- Yabancıların Türkiye'deki hisse senedi, iç borçlanma kağıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan **sıcak para stoku** 31 Aralık- 11 Şubat arasında, kur ve fiyat değişiminden **arındırılmamış** olarak 1,3 milyar dolar azalarak **53,5 milyar dolara** geriledi
- Yabancı yatırımcıların 11 Şubat itibariyle Türkiye'deki portföylerinin 18,9 milyar dolarlık kısmı hisse senedi, 4,8 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör borçlanma kağıdı ve repo, 28,6 milyar dolarlık kısmı döviz ve TL mevduatlarından 1,1 milyon doları da swap alacaklarından oluşuyor.
- Döviz kurunun, kamu bankaları eliyle sabit bir noktada tutulmasının aslında yabancı yatırımcıların iştahını kabartması gerekiyor. Zira, döviz kuru sabit kaldığı sürede, eğer Türk lirasına yatırım yapıp yıllık en az yüzde 14 faiz kazanan bir yatırımcı, dönem sonunda dolar bazında da yüzde 14 faiz kazanacaktır.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ: MEVDUATIN YÜZDE 7'Sİ HAZİNE VE MERKEZ BANKASI GARANTİSİNE SİĞİNDİ

Mevduatın yüzde 7'si Hazine ve Merkez Bankasının garantilediği kur korumalı mevduata sığındı. Dolarizasyon oranı tüm mevduatlar için yüzde 59,9, gerçek kişi mevduatlarında ise yüzde 63,9 oldu. Kur korumalı Türk lirası mevduat uygulaması kapsamında açılan mevduatların da dövize endeksli olması nedeniyle dolarizasyon kapsamında değerlendirilmesi gerektiği belirtiliyor. Böyle bakınca oran yüzde 66,6'ya buluyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Mevduat

- Bankalardaki toplam mevduat 90,5 milyar lira artarak 5 trilyon 501 milyar liraya yükseldi. Artış Türk Lirası mevduatlardan kaynaklandı.
- Aynı günler arasında TL cinsinden mevduatlar, 122,4 milyar lira artarak 2,2 trilyon liraya yükseldi.
- Kur korumalı mevduata dönüşün ve parite değişikliğinin etkisiyle 2,4 milyar dolar azalarak 244,1 milyar dolara inen döviz cinsinden mevduatların TL karşılığı ise 32 milyar lira azalarak 3,3 trilyon lira oldu.
- **Dolarizasyon:** Döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için uzun bir aradan sonra yüzde 60'ın altına inerek 59,9 oldu.
- **Dolarizasyon oranı gerçek kişilere** ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 63,9'da kaldı.
- *(Ekonomistler, kur korumalı Türk lirası mevduat uygulaması kapsamında açılan Türk lirası mevduatların döviz kuruna endekslenmesi nedeniyle dolarizasyon kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini savunuyorlar. Bu tutar en son 368,9 milyar lira olarak açıklandı. Bu tutar da dikkate alındığında **gerçek dolarizasyon oranının yüzde 66,6'ya ulaştığı** söylenebilir.)*
- Gerçek kişilere ait döviz mevduatları 31 Ocak-7 Şubat günleri arasında 549 milyon dolar artarak 158,8 milyar dolara yükseldi. *Gerçek kişilere ait döviz mevduatlarının TL karşılığı ise 25,4 milyar lira artarak 2,1 trilyon lira oldu.*
- Şirketler, geçen yıl elde ettikleri kur farkı gelirlerini; döviz mevduatlarını geçici kurumlar vergisi beyannamesinin (17 Şubat'tan bu ayın sonuna kadar uzatıldı) verileceği tarihten önce kur korumalı TL mevduata dönüştürmeleri halinde kurumlar vergisinden istisna edebiliyorlar. Bu istisnadan yararlanmak isteyen şirketler son hafta bu dönüşüme yoğun ilgi gösterdiler.
- 14 Şubat tarihli verilere göre Türk lirası mevduattan kur korumalı TL mevduata geçen tutar 184,1 milyar lira, döviz mevduatından geçenler ise 184,8 milyar lira (13,7 milyar dolar) oldu. Bankalar bu mevduatlara en az yüzde 14 en fazla da yüzde 17 oranında TL faiz veriyorlar. Gerçek kişilerin en az üç ay, şirketlerin ise en az altı ay vadeli olarak açtıkları bu hesapların faizi vade sonunda, döviz kurundaki artışın altında kalırsa aradaki farkı TL'den geçenlerde Hazine, dövizden geçenlerde ise Merkez Bankası ödeyecek.
- *Bankalardaki mevduatın yüzde 6,7'si kur korumalı mevduat olarak Merkez Bankası ve Hazine'nin garantisine sığınmış bulunuyor. Bu mevduatlara verilen garantinin kamuya olan yükü bu yıl mart ayı sonu itibarıyla hissedilmeye başlanacak. Şirketlerin vergi istisnası nedeniyle yoğun ilgi gösterdiği uygulamanın asıl büyük etkisinin ise ağustos ayı sonunda hissedilmesi bekleniyor.*

Krediler

Yükselen faiz oranları TL kredi kullanımını sınırılıyor. Kredi stoku yıl başından bu yana yüzde 2,7 arttı.

- Bankaların verdiği krediler (bankaların bankalara verdiği krediler hariç) 7 – 14 Şubat günleri arasında, 30,9 milyar lira artarak 5 trilyon lirayı geçti.
- TL krediler 27,6 milyar lira artarken, döviz cinsinden kredilerin TL karşılığında ise 5,6 milyar liralık azalış oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 501 milyon dolar azalarak 156,6 milyar dolara geriledi.
- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise 161,5 milyar liraya çıktı.

VATANDAŞIN BANKALARA BORCU

Vatandaşların sadece bankalara olan kredi kartı ve tüketici kredisi borçları 1 trilyon 33milyar liraya ulaştı. Varlık yönetim şirketlerine devredilenlerle birlikte takipteki borçlar 57 milyar lirayı buluyor

- Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 4 -11 Şubat haftasında 4,7 milyar lira daha artarak 1 trilyon 34 milyar liraya yükseldi.
- Vatandaşların bankalar ve finansman şirketlerine olan borcunun 812,2 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinden, 221 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 2 milyar, kredi kartı borçlarında ise 2,7 milyar liralık artış yaşandı.
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen takipteki borçları da 500 milyon lira daha artarak toplam 26,7 milyar lira düzeyine çıktı. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.

- **Vatandaşların varlık yönetim şirketlerine 30,7 milyar, TOKİ'ye ise 27 milyar lira borcu bulunuyor.**
- **Toplam Borç: Vatandaşların, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) toplam borcu 1 trilyon 92 milyar lira düzeyinde seyrediyor.**

4 MİLYON 122 BİN VATANDAŞ BANKALARA BORCUNU ÖDEYEMEYOR

Geçen yıl 1 milyon 354 bin kişi, tüketici kredisi, 732 bin kişi de kredi kartı borcunu süresinde ödeyemediği için icra takibine alındı. Bankalar tarafından son beş yılda takibe alınan ve 2021 yılı sonu itibariyle borcu devam edenlerin sayısı geçen yıl 650 bin 504 kişi artarak 4 milyon 121 bin 998 kişi oldu.

- Geçen yıl 1 milyon 353 bin 996 vatandaş, bankalara tüketici kredisi, 732 bin 346 vatandaş da kredi kartı borcunu yasal süresi içerisinde ödeyemediği için bankalar tarafından icra takibine alındı. Birden fazla bankaya ve/veya hem kredi kartı hem de tüketici kredisi borcunu ödeyemediği için takibe alınanlar tek kişi sayıldığında ise 2021 yılında toplam 1 milyon 704 bin 412 vatandaş bankalar tarafından icraya verildi.
- 2021 yılında tüketici kredisi borcunu ödeyemeyenlerin sayısı 2020 yılına göre 920 bin 421 kişi, kredi kartı borcunu ödeyemeyenlerin sayısı da 335 bin 109 kişi arttı. Birden fazla bankaya ve/veya hem kredi kartı hem de tüketici kredisi borcunu ödeyemediği için takibe alınanlar tek kişi sayıldığında ise takibe alınan vatandaş sayısında önceki yıla göre 1 milyon 14 bin kişilik bir artış yaşandı.

Bankalara olan borcunu temerrüt süresinin de sonunda ödeyemediği için icraya verilen vatandaşlar, Risk Merkezi tarafından "kara listeye" alınıyor ve bankacılık sistemi bu kişilere bir süre kredi kullanırmıyor.

- Bankalar tarafından son beş yılda bu nedenle takibe alınan ve 2021 yılı sonu itibariyle borcu devam edenlerin sayısı geçen yıl 650 bin 504 kişi artarak 4 milyon 121 bin 998 kişi oldu.
- Türkiye'de yaklaşık 24 milyon aile bulunduğu dikkate alındığında her 100 aileden yaklaşık 17'sinin icralık olduğu tahmin ediliyor.
- 2021 yılında hem icraya verilenlerin hem de yıl sonunda borcu devam edenlerin sayılı önceki yılların tümünü geçti ve rekor kırdı.

FAİZ ORANLARINDAKİ YÜKSEK SEYİR SÜRÜYOR

Merkez Bankası politika faizinin yüzde 14'e kadar indirilmesiyle yükselen faiz oranları yüksek kalmaya devam ediyor.

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

- 11 Şubat itibariyle bankaların **vadeli TL cinsinden mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı 4 Şubata göre göre 0,42 puan azalarak yüzde 16,91'e indi.
- Tüketici kredilerinin ortalama (ihtiyaç + taşıt + konut) faizi 0,18 puan azalarak yüzde 27,87'ye gerilediği 11 Şubatta ticari kredi faizleri ise 1,25 puan azalarak yüzde 21,49'a indi. Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini yüzde 30,56'dan, taşıt kredisini yüzde 27,62'den konut kredisini ise yüzde 18,02 faizle kullanıyor.

Merkez Bankası Faizi

Hazine, halk ve şirketler borçları için hem daha yüksek oranlarda faiz ödüyor, hem de yaratılan, kur farkı ve enflasyon yüzünden yoksullaşıyor. Türkiye'nin risk primi 500 puanın altına inmiyor

- Geçen hafta yapılan Para Politikası Kurulu toplantısında Merkez Bankasının yüzde 14 olan politika faizinde değişikliğe gidilmedi. Bankanın faizi ocak ayında da değiştirilmemişti. (Tayyip Erdoğan'ın, faiz sebep enflasyon sonuç teorisine göre, yüzde 50'yi bulan yıllık enflasyonun aşağı çekilmesi için faiz indirilmesi gerekiyordu!)
- Merkez Bankasının çeşitli yollardan bankalara verdiği paranın ağırlıklı ortalama faizi de 18 Şubatta yine yüzde 14 oldu.

İç Borçlanma Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvilinin (**gösterge faiz**), 11 Şubatta yüzde 20,86 olan faizi yüzde 20,74'e indi.
- **Beş yıl vadelinin faizi 0,14 puan artarak yüzde 23,32, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise 0,04 puan azalarak yüzde 21,87 oldu.**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası - 5 yıl vadeli*) ise 17 Şubat itibarıyla bir önceki haftaya göre yüzde 3,25 oranında azalarak 516,82'ye indi.
- Merkez Bankası faizini indireceğim derken 400'ün altına inen Türkiye'nin riskini 600 puanın üzerine çıkararak dış borçlanma maliyetlerinin de artmasına yol açtı. Bu durum sadece kamunun değil, diğer kesimlerin dış borçlanmalarını da daha pahalı hale getiriyor.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI YENİDEN 23,2 MİLYON

İcra Dairelerine gelen yeni dosya sayısı yüzde 33,4 oranında arttı.

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu 1 Ocak – 18 Şubat günleri arasında icra ve iflas dairelerine toplam 1 milyon 527 bin yeni dosya geldi. 877 bin dosya ise sonuçlandırıldı.
- Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 33,4 oranında arttı.
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı bu dönemde 911 bin adet artarak 18 Şubat itibarıyla 23 milyon 220 bine çıktı.

TÜKETİCİNİN GÜVENSİZLİĞİ ARTTI

- Tüketici güven endeksi şubatta bir önceki aya göre yüzde 2,8 oranında azalarak 71,2'ye kadar geriledi.
- 100'ün üzerindeyken güveni, altındayken de güvensizliği gösteren tüketici güven endeksinin gösterdiği güvensizlikteki artış endeksi oluşturan tüm alt endekslerden kaynaklandı.
- Mevcut dönemde hanenin maddi durumuyla ilgili endeks yüzde 1,6 oranında azalarak 55,2'ye, gelecek 12 aylık döneme ilişkin maddi durum beklentisi endeksi yüzde 4,2 azalarak 68,3'e, gelecek 12 aylık döneme ilişkin genel ekonomik durumla ilgili beklenti endeksi yüzde 3,8 oranında azalarak 71,7'ye ve gelecek 12 aylık dönemde tüketim mallarına harcama yapma düşüncesini ölçen endeks ise yüzde 1,7 azalarak 89,4'e indi.

TARIMDA ÜRETİCİ FİYATLARI OCAKTA YÜZDE 14,8 ARTTI

- Tarım ürünü üretici fiyatları ocak ayında bir önceki aya göre yüzde 14,83 oranında artarken, yıllık artış oranı da yüzde 52'ye kadar tırmandı.
- Üretici fiyatlarındaki bu artış kısmen ocak ayında kısmen de şubatta tüketici fiyatlarına da yansdı.

KONUT SATIŞLARI

- Türkiye genelinde konut satışları ocak ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 25,1 oranında artarak 88 bin 306'ya yükseldi.
- Bu satışların 18 bin 183'ü kredili, 70 bin 123'ü ise diğer yöntemlerle yapıldı. Kredili konut satışlarında yüzde 69,4 oranında artış yaşandı.
- Yabancılar Satış: Ocakta yabancılar yapılan konut satışları ise yüze 56,5 artarak 4 bin 186'ya çıktı. Türkiye'den 250 bin dolar değerinde konut alan yabancılar Türk vatandaşlığı verilmesi ve Türk lirasının yüksek orandaki değer kaybı yabancıların Türkiye'den konut alımını kolaylaştırıyor.
- Ocakta Türkiye'den en fazla konutu 761'le İranlılar, 513'le Iraklılar, 479'la Ruslar aldı. Türk lirasının değer kaybı Türkiye'deki konut fiyatlarını, İran, Irak gibi ülkelerin vatandaşları için "kelepir" hale getirdi.

AÇLIK SINIRI, ASGARİ ÜCRETİ 300 TL AŞTI

Türk-İş verilerine göre, 2022 Şubat'ta açlık sınırı, asgari ücretin 300 TL üzerine çıkararak 4 bin 552 TL'ye yükseldi. Şubatta yoksulluk sınırı ise 15 bin lirayı aştı.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (Türk-İş) 2022 Şubat ayına ilişkin açıkladığı açlık ve yoksulluk sınırı verileri, açlık sınırının yılın daha ikinci ayında asgari ücreti geçtiğini ortaya koydu.

Buna göre, dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) Şubatta 4 bin 552,56 TL'ye yükseldi.

Dört kişilik bir ailenin aylık gıda harcamasının yanı sıra kira, faturalar, ulaşım, eğitim gibi tüm aylık harcamalarını kapsayan yoksulluk sınırı ise Şubatta 15 bin 139 TL'ye çıktı.

Bekâr bir çalışanın 'yaşama maliyeti' ise şubat ayında aylık 5 bin 969,80 TL'ye yükseldi.

Taze Sebze ve Meyve Cep Yakmaya Devam Etti

Türk-İş, mutfak enflasyonundaki artışın aylık yüzde 7,12, son 12 ayda ise yüzde 66,38 olduğunu açıkladı.

Gıda ürünlerinde KDV'nin yüzde 1'e düşürülmesinin etiketlere 14 Şubat'ta yansıtıldığının altı çizilen açıklamada,

“Ancak öncesinde yükselmiş olan başta yumurta ve un gibi temel gıda ürünleri ile yükselişi durdurulamayan meyve-sebze fiyatları yüzünden vatandaşın reel geliri bu ayda da geriledi. Özellikle taze sebze-meyve, üretim ve tedarik maliyetlerinin yanında ürün azlığından dolayı cep yakmaya devam etti” denildi.

Resmi verilere göre gübre ve toprak geliştiricilerin fiyatlarındaki yükselişin yüzde 150'yi aştığının anımsatıldığı açıklamada, “Markette ve pazarda sepet tutarı arttıkça zorlanan tüketici, almaktan vazgeçip ürünlerin bazılarını bırakmaya başladı. Akaryakıt, doğalgaz, elektrik gibi enerji giderleri de hane halkı üzerinde büyük bir yük oluşturmaya devam etti” ifadeleri yer aldı.

BÜTÇE FAZLASI TEKEL VE BAHİS OYUNLARINDAN

Ocak ayı bütçe gerçekleşmesi rakamları, geçen ay 30 milyar TL fazla verildiğini gösteriyor. Bu fazlanın yarısını aşan tutarı iktidarın her fırsatta inançlar ve yaşam tarzı üzerinden eleştirdiği alkollü içki, sigara, bahis oyunlarından elde edilmiş. Kurumlar Vergisi beyanname dönemi olmadığı halde ilk kez ocak ayında 14 milyar liralık kurumlar vergisi tahsilatı, “güvenilirlik” sorununda sıranın Hazine ve Maliye Bakanlığına geldiğini gösteriyor!

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın açıkladığı 2022 Ocak ayı bütçe gerçekleştirmeleri, geçen ay merkezi yönetim bütçe giderlerinin 145 milyar 958 milyon TL, bütçe gelirlerinin 176 milyar 2 milyon TL tutarında olduğunu, 30 milyar 44 milyon TL bütçe fazlası, 44,3 milyar TL de faiz dışı fazla verildiğini gösteriyor. Geçen yılın ocak ayında 24 milyar 154 milyon TL açık veren bütçenin bu yıl 30 milyar fazla vermesinin ardında vergi gelirlerindeki artış yatıyor. Ocak 2021'e kıyasla bu yılın aynı ayında bütçe giderleri yüzde 28,3, bütçe gelirleri yüzde 96,4, vergi gelirleri ise yüzde 86,1 oranında artmış. Ocak ayında 14 milyar 231 milyon lira tutarında faiz harcaması-ödemesi yapılmış. 2022 yılı bütçe kanununda bu yıl öngörülen 1 trilyon 750 milyar 957 milyon TL ödeneğin 146 milyar liralık kısmı ilk ayda harcanmış.

Rakamlara bakıldığında ocak ayında bütçedeki gelir tutarı 176 milyar 2 milyon TL olarak gerçekleşmiş. Bunun 147 milyar 418 milyon lirası vergilerden 26 milyar 74 milyon liralık kısmı vergi dışı gelirlerden sağlanmış.

Vergi gelirleri içinde en dikkat çeken, beyanname verme ve ilk taksit ödeme dönemi nisan ayı olmasına karşılık ocak ayında 14 milyar 530 milyon liralık kurumlar vergisi tahsilatı yapılmış olması. Bunun 12 milyar 961 milyon liralık kısmı kurumlar geçici vergi tahsilatından elde edilmiş. Merkez Bankası genel kurulunun erkene çekilerek 3 Şubat'ta olağanüstü toplanması ve 49 milyar liralık kâr ile yedek akçe toplamının hazineye, bütçeye aktarılması kararı sonrasında bütçeye bu ay giren bu aktarmayla şubat ayı bütçe dengesinin de fazla vermesi sağlanacak. O nedenle iktidar muhtemelen yılın ilk ayında yüksek bir bütçe açığı tutarını açıklamamak için bazı büyük şirketlerden, muhtemelen iktidar müteahhitlerinden ve kendisini kırmayacak bazı kurumlar vergisi mükelleflerinden nisan ayında beyan edecekleri vergilerin bir kısmını geçici beyanname ile ocak ayında ödemelerini istemiş. Böylece kurumlar vergisi tahsilatından ocak ayı vergi gelirlerine 14,5 milyar TL gelir ilave edilmiş. Merkez Bankasının 30 ve 31 Aralık tarihlerinde 130 milyar liralık bilanço oyunu bir gecede 70 milyar TL zarardan 60 milyar TL kâra geçmesi ve bunun 49 milyarını da olağanüstü genel kurulla bütçeye aktarmasına benzer bir hesap oyunu ocak ayında bütçede de yapılmış.

TÜİK'in enflasyon, işsizlik, büyüme gibi verileriyle ilgili hesaplama tartışmaları, rakam oyunları, enflasyon hesabında sepet oyunları ile gerçek verilerin üzeri örtülerek itibar erozyonu ve güvensizlik rutine dönüşürken, anlaşılan köklü kamu kurumlarında yaygınlaşan bu bulaşıcı hesap-rakam oyunu alışkanlığı ülkenin en eski ve saygın kurumlarından Hazineye ve Maliyeye de geçmiş. **Ocak ayında açıklanan 30 milyar liralık bütçe fazlasının neredeyse yarısı bu yolla kurumlar vergisinden gelirlere yazılmış!**

Bütçe fazlasının yaklaşık diğer yarısı ise iktidarın inançlar ve yaşam tarzları üzerinden sürekli eleştirdiği, Diyanet İşleri Başkanlığı'na 'haram, günah, yasak' fetvaları verdirdiği sigara, alkollü içkiler, bahis ve şans oyunlarından elde edilmiş. Ocak ayında;

✓ Sigaradan alınan ÖTV geliri 9 milyar 169 milyon,

✓ Alkollü içkilerden alınan ÖTV geliri ise 2 milyar 908 milyon TL.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- ✓ Bu iki kalemden elde edilen toplam ÖTV geliri 12 milyar 77 milyon lira.
- ✓ Bahis ve şans oyunlarından 729 milyon, deprem vergisi olarak tahsil edilen Özel İletişim vergisinden ise ocak ayında bütçeye 645 milyon lira gelmiş.
- ✓ İnternet reklamlarından alınan ve dünyada uygulanan en yüksek oran olan yüzde 7'lik dijital hizmet vergisinden ocak ayında bütçeye gelen para ise 325 milyon TL. Bu kalemlerden bütçeye gelen toplam tutar ise 13 milyar 777 milyon lira.
- ✓ Ocak ayında toplam tutarı 22 milyar 202 milyon lira olan ÖTV gelirlerinin 12 milyarı, yaklaşık yüzde 60'ı sigara ve alkollü içkilerden elde edilmiş.

2021 yılı ocak ayı bütçe gelirleri 89 milyar 609 milyon TL iken 2022 Ocak ayında yüzde vergi artışları ve yapılan yüklü zamlarla 96,4 oranında artarak 176 milyar 2 milyon TL tutarına ulaşmış görünüyor. Ocak ayı vergi gelirleri tahsilatı da böylece geçen yılın aynı ayına göre yüzde 86,1 oranında artış göstermiş.

Yüklü zamlarla sigara ve alkol vergileri, telefon ricası veya örtülü tehditle kurumlar vergisi tahsilatı, telefon-internet zammıyla deprem vergisi-özel iletişim vergisi gelirleri ve nihayet bahis-kumar ve şans oyunlarından alınan vergiler iktidarın can simidi olmuş. **Bütçeyi finanse etmiş, 'bütçe fazla verdi' diyerek iktidarın övünmesine olanak sağlamış!**

DÖVİZE ENDEKSLİ LİRALAŞMA STRATEJİSİ, ÜLKEYİ ÇOK AĞIR FELAKETE SÜRÜKLEYEBİLİR

Merkez Bankası (MB) Para Politikası Kurulu (PPK) 17 Şubat'taki toplantısında politika faizini yüzde 14'te sabit tuttu. Faiz indirilerek ya da sabit tutularak enflasyonun düşürülemediği bir kez daha kanıtlandı. Hesapsız şekilde her alanda yürütülen dövize endekli liralama stratejisi tam tersine dövizleşmeyi yaygınlaştırarak, ülke ekonomisinin yakın gelecekte çok ağır bir döviz ve kambiyo felaketiyle karşı karşıya kalmasının altyapısını hazırlıyor!

Dört ay üst üste faiz indirdikten sonra, iki aydan bu yana faize dokunmayan Merkez Bankası, PPK toplantısından sonra yaptığı açıklamada bir yandan 'liralama' stratejisini para politikasının resmi unsuru haline getirirken diğer yandan çelişkili, tutarsız ifadelerle yer verdi. Merkez Bankası'nın enflasyonla mücadele ve fiyat istikrarı görevlerini tamamıyla terk etmesi, bu alandaki sorumluluğu Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığına devretmesinin yanı sıra, politika faizinde sergilenen tutum ortada bir para politikası kalmadığını gösteriyor. PPK toplantı tutanakları metninde küresel enflasyonist baskıların yarattığı riskler vurgulanırken, başta enerji ve petrol olmak üzere emtia fiyatlarındaki yükselişin üretici ve tüketici fiyatlarını yukarı çektiği ve bununda enflasyonda hızlı artışlara yol açtığı belirtiliyor.

Bu sürece karşı başta ABD Merkez Bankası olmak üzere, İngiltere, Rusya ve diğer pek çok merkez bankası faizi yükselterek parasal sıkılaştırmaya yönelirken, Türkiye'deki uygulama tam tersi. Gerek indirim gerekse sabitlenen faizlere rağmen enflasyon yükselişe devam ediyor. Yine ekonomik aklın ve bilimin aksine parasal genişleme devam ediyor. Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, 12 Şubat'ta yeni bir ekonomik paket açıkladı ve Kredi Garanti Fonu (KGF) tarafından **60 milyar liralık yeni bir düşük faizli kredi kampanyasını** duyurdu.

Ocak ayında enflasyon raporunda yer alan 'liralama stratejisi' şubat ayında PPK toplantı tutanaklarına resmen girdi. Buna karşılık enflasyonla mücadele ve fiyat istikrarı için nasıl bir para politikası izleneceği metinde yok. Merkez Bankası politika faizi, 'önemsizleştirilmiş' olmasına karşılık, yüzde 50'ye varan enflasyon ortamında;

- ✓ Politika faizi **yüzde 14,**
- ✓ Kur korumalı TL mevduat faizi **yüzde 17,**
- ✓ Normal TL tasarruf mevduatı faizi **yüzde 22,**
- ✓ Bireysel tüketici kredisi faizi **yüzde 31,**
- ✓ Ticari kredi faizleri **yüzde 24-26.**

Merkez Bankası'nın para politikası ve politika faizi önemsizleşti. Para politikasının önemli bir aracı olmaktan çıkarak, piyasalar için bir şey ifade etmeyen bir noktaya geldi. Liralamanın bu kadar derin negatif faizle nasıl kalıcı olacağı PPK açıklamasında yer almıyor. Üstelik KGF ile sağlanacak uzun vadeli TL fonlamanın yatırımları

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

artıracağı beklentisinden söz edilirken, bu şekilde artacak parasal genişlemenin enflasyona yansıyacak negatif etkisinden söz edilmiyor.

Dikkatler politika faizinden çok döviz kuruna yöneldi. Kurların örtülü şekilde sabitlenmiş olmasına karşılık, kuru dizginlemek için devreye sokulan tüm TL finansal enstrümanların dövizde endekslenmesi, hem TL para politikasını ve politika faizini anlamsızlaştırıyor hem de 'dövizleşmeyi' öne çıkartıyor.

Enflasyonun yüzde 50'ye yaklaştığı bir ekonomik tabloda;

✓ PPK toplantı tutanaklarında hâlâ 'para politikasının gözden geçirilme sürecinde' olduğunun ifade edilmesi derin bir tutarsızlık!

✓ Aylardır her PPK toplantı metinde yer alan yüzde 5'lik enflasyon hedefi, herkesle alay edercesine ciddiyetsizlik!

✓ 'Büyümenin kompozisyonunda sürdürülebilir bileşenleri artarken cari işlemler dengesinin 2022 yılında da fazla vermesi öngörülmektedir' ifadesi de metinde yer alan bir başka tutarsızlık! Bu ifadeyle **sanki 2021 yılında cari fazla verilmiş gibi, bunun 2022'de de devam edeceği** anlaşılıyor.

Oysa geçen yıl eylül ve ekim aylarının ardından **yüksek tutarlı dış ticaret açığı ve cari açık** verildi. 2021 yılı cari açığı 14 milyar dolar oldu. 2022'de ise ocak ayında 10,5 milyar dolar ile tüm zamanların en yüksek aylık dış ticaret açığı verildi. Özellikle yükselen petrol ve doğal gaz fiyatlarıyla artan enerji ithalatı faturası daha ilk ayda bu yıl cari fazla verilmesinin çok güç hatta olanaksız olduğunu gösterdi.

TL ve dövizden, kur korumalı mevduata geçenler, yükselen enflasyon karşısında **negatif getirile karşılaşılabirler**. Dövizlerini kur farkıyla birlikte talep ettiklerinde, sistemin çatırdamasına yol açabilir. Sürdürülebilir olmayan bu süreç; milyarlarca dolar-Euro veya sterlin talebinin devreye girmesiyle, altından kalkılamayacak büyüklükte bir ekonomik felakete yol açabilir. **Uygulanan para, faiz ve ekonomi politikaları TL'yi değil dövizde endekli yaşamı güçlendirmeye yöneliktir!**

'POLİTİKA FAİZİNİ ÖNEMSİZLEŞTİRDİK' DİYENLER, KATLANAN DOLAR FAİZİ İLE BORÇLANIYOR!

İslami-faizsiz finansal menkul kıymet olarak nitelendirilen sukuk ihracında 3 milyar dolarlık satış gerçekleşirken dolar bazında yıllık kiralama (faiz) oranı yüzde 7,25 oldu. Geçen yılın haziran ayında yapılan 2,5 milyar dolarlık sukuk ihracında kira-faiz oranı yüzde 5,1 idi. Yanlış ve temelsiz ekonomi politikalarıyla zirveye çıkan ülke risk puanı hazinenin borçlanma maliyetini yüzde 50'nin üzerinde artırdı!

Hazine ve Maliye Bakanlığı uluslararası piyasalardan bu yılın ilk borçlanmasını geçen hafta gerçekleştirdi. Faiz yerine katılım-kira bedeli üzerinden yapılan sukuk (kira sertifikası) ihracıyla 3 milyar dolar borçlanmaya gidildi. Bakanlık, sukuk ihracı ihalesine 11 milyar dolarlık teklif geldiğini övünerek duyurdu.

✓ **Ancak bu övünülecek değil aksine utanılacak ve üzülecek bir tablo.** Sözde faizsiz finansman temini için yapılan bu borçlanmada yıllık kira (faiz) oranı ABD doları bazında yüzde 7,25 oldu. Bu oran dolar veya Euro bazında dünyanın en yüksek borçlanma oranı ve bir rekor!

✓ Kaldı ki böylesine yüksek bir faiz-kira getirisine 11 milyar değil, 50 milyar, 150 milyar dolar da teklif veya talep gelir. İktidar ülkeyi sıcak paracılar, küresel rantiyeciler ve faiz lobicileri için panayı yerine çevirdi.

26 Ocak 2021'de yapılan 1 milyar 750 milyon dolarlık borçlanma ihalesinde faiz yüzde 4,9 idi. 26 Haziran 2021'de yapılan **2,5 milyar dolarlık sukuk ihracı** ihalesinde yıllık kira-faiz oranı yüzde 5,1 idi. İktidarın yanlışları, ortaya doğru düzgün bir ekonomik program koyamayışının yanı sıra içeride ve dışarıda uyguladığı politikalarla ülkenin itibarına verdiği hasarlar, hukuksuzluklar, adaletsizlikler, baskılarla zirveye çıkan **ülke risk puanı**, hazinenin dışarıdan borçlanma, kaynak bulma maliyetlerini olağanüstü düzeylere çıkarttı.

Sözde faizsiz İslami finansman temini için çıkarılan borçlanma ihalesinde oluşan dolar bazında yüzde 7,25'lik yıllık faiz bir yıl önce ocak ayındaki faizinin yaklaşık yüzde 100, haziran ayındaki sukuk ihracı faizinin yüzde 50 üzerinde. Hazinenin 2027'de geri ödeyeceği bu borçlanmada ikiye katlanan faizi milletçe hepimiz ödeyeceğiz. ABD Merkez Bankası FED'in faiz oranı sıfır. Bu ay ya da mart ayındaki para kurulu toplantısında faiz artışına gideceğini açıkladı. Beklentiler 0,25 ya da 0,50 oranında bir faiz artışı. Hazinenin borçlanma faizi bunun 7 puan üzerinde ve dolar olarak yıllık ödenecek. Hazine ve Maliye Bakanlığı açıklamasında ihraç edilen 3 milyar dolarlık sukuk sertifikasının yüzde 60'ının Ortadoğu ülkeleri, yani Müslüman ülkelerin sermayedarları, para sahipleri tarafından satın alındığını duyurdu. Diğer deyişle, İslam ülkelerinden gelen tekliflerde bile talep edilen kira-faiz

bedeli ortada! Türkiye'nin ülke risk puanı (CDS) geçen nas ısrarıyla zoraki faiz indirimlerinin başladığı eylül ayında 372 idi. Şimdi ise şubat ayı itibarıyla risk puanı 522!

Faizleri indireceğini, faizin dinen haram ve nas olduğunu söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, ülkesini ve halkını ağır bir borç ve faiz yükü altına soktu. Üstelik bu rekor borç faizi, İslami finansman temini için ödeniyor. Buna rağmen hâlâ ekonomide zor günlerin geride kaldığı, dünyada ilk 10 ekonomi arasına girileceği öyküsünü anlatıyor. İÇERİDE 'politika faizini önemsizleştirdik' diye övünen Cumhurbaşkanı Erdoğan, DIŞARIDA olağanüstü dolar faizi ile borçlanmaya boyun eğiyor. 'Faiz nastır, dış borçlanma faizini de sıfırladık, önemsizleştirdik' diyemiyor!

TÜİK'İN VERİLERİNE İLİŞKİN; GÜVENCE İSTEMESİ, UTANÇ VERİCİDİR!

Uluslararası İstatistik Enstitüsü (ISI) ve Uluslararası Resmi İstatistik Birliği (IAOS), ortak resmî açıklamayla TÜİK'e yönelik siyasi müdahaleler ve yayınlanan istatistiki verilerin güvenilirliği konusunda ciddi endişe taşıdıklarını belirterek Türkiye'den güvence istedi. Eurostat, TL'deki aşırı değer kaybı ve TÜİK'in enflasyon verilerindeki tartışmalar sonrası Türkiye ile ilgili satın alma gücü hesaplarını sıralamadan çıkarttı!

TÜİK'in verileriyle ilgili güvenilirlik tartışmaları üzerine Türkiye'nin ve TÜİK'in de üyesi olduğu Uluslararası İstatistik Enstitüsü-ISI (International Statistical Institute) ve Uluslararası Resmi İstatistik Birliği-IAOS (International Association for Official Statistics) Başkanlarının yayınladığı ortak imzalı deklarasyonda 'Türkiye'deki resmi makamlardan, gerek ISI'nın profesyonel ve etik istatistik ilkelerini gerekse BM'nin Resmi İstatistiklere ilişkin temel ilkelerini tam olarak karşılayan nesnel istatistikler sağlayabileceğine dair güvence vermesini bekliyoruz' denildi. ISI ve IAOS başkanlıklarının endişe taşıdığı, süreçlerin şeffaf olmamasının güvenilirliği ciddi ölçüde zedelediği vurgulanan açıklamada özetle şu ifadeler yer verildi:

"Türk makamlarının, TÜİK'in uluslararası standartları tam olarak karşılayan nesnel istatistikler sağlayabileceğine dair güvence vermesini bekliyoruz. Bu, yalnızca hükümete değil, genel olarak Türk toplumuna da hizmet eden ve güvenilir istatistiklere dayanan mali piyasalar da dahil olmak üzere uluslararası toplum tarafından Türkiye'nin resmi istatistiklerine olan güveni sağlamanın aracı olacaktır."

Gerçeklerin üzerini örtmek için her alanda yürütülen bu girişimlerle içeride artık hepimizin bildiği bir gerçek, uluslararası alana da taşındı ve TÜİK dünyada verilerine şüpheyle yaklaşılan bir konuma getirildi. Bu sürecin ilk işareti geçen ay Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından verilmişti. Eurostat, uygulanan ekonomi politikaları, Merkez Bankası faizine müdahaleler, kurlardaki yükseliş ve TL'deki aşırı değer kaybı nedeniyle asgari ücretin satın alma gücüne dair daha önce açıkladığı 2021 yılı Türkiye verilerini sistemden kaldırdı. Muhtemelen yeniden yapılacak alım gücü hesaplaması açıklandığında Türkiye sıralamanın en sonuna gerileyecek.

Şeffaf olmayan, yöneticileri ve karar süreçleri, hesaplama yöntemleri sıklıkla değişen, keyfi şekilde yönetilen bir devlete ve kurumlarına kimsenin güvenmesi beklenemez. Türkiye'nin **uluslararası alanda ülke ve kurumsal olarak saygınlığının iktidar tarafından getirildiği bu nokta, kabul edilemez!**

UFKU DAR İKTİDAR

Tüm dünyada çip krizi yaşanırken, ufku sadece rant ve inşaatla sınırlı iktidar, milyarlarca doları toprağa gömdü. Akıllarına 20 yıldır bir çip fabrikası yatırımı gelmedi. İsrail, Hayfa Limanı özelleştirmesinde Türk şirketlerini 'güvenlik' gerekçesiyle diskalifiye etti. İktidar, ülkenin tüm limanlarını 49 yıllığına özel şirketlere, yabancılara, Katar'a teslim etti!

İsrail hükümeti Hayfa Limanı işletme ve özelleştirme ihalesinden Türk firmalarını diskalifiye etti. İhaleye katılan iki konsorsiyum arasında en iddialı konumda olan, Türkiye'de, çeşitli dünya ülkelerinde ve Latin Amerika'da çok sayıda limanı işleten Türk şirketi 'güvenlik' gerekçesiyle ihaleden çıkarıldı. İsrail ile normalleşme girişimleri çerçevesinde İsrail Cumhurbaşkanı'nın 9-10 Mart'ta Türkiye'yi ziyaret edeceğinin resmi olarak açıklandığı sırada duyurulan Türk şirketlerine diskalifiye kararı, bir devletin ülkenin geleceğini ve güvenliğini, stratejik tesislerini her türlü kazancın, teklif edilen en yüksek gelir garantisinin de üzerinde tuttuğunu göstermesi açısından iktidar tarafından ders alınmalı. Türkiye'de ise Cumhurbaşkanı Erdoğan ve partisi, kamu işletmelerini, Telekom, enerji, elektrik santralleri, çimento fabrikalarına varana kadar tamamını 70 milyar dolara sattı. Başta Katar olmak üzere yabancı ülkelere ve özel şirketlere işletmesi verilen limanlarda süre 49 yıla uzatıldı. Dalaman Havaalanının işletmesini 25 yıllığına üstlenen yerli şirket, hisselerinin yüzde 60'ını ve işletme hakkını Akdeniz havzasında turizmdeki en büyük rakiplerimizden İspanyollara sattı. Sırf satmaya, ranta, kendilerine yakın küçük bir azınlığa servet aktarmaya odaklı bu politikalarla, enerjide yitirilen bağımsızlık ve içeride özel şirketlere, dışarıda yabancı ülkelerle bağımlılıkla Türkiye sanayisinin elektriği, doğalgazı, enerjisi bir hafta kesildi. Tüm ülkede üretim durdu.

Korona salgınında dünya ekonomilerinin, otomotivden bilişime varana kadar tüm sanayilerin karşı karşıya kaldığı en büyük sorun çip krizi. ABD'den Çin'e, Almanya'ya kadar pek çok ülkenin önde gelen kuruluşları çip krizi nedeniyle üretimlerini yavaşlatmak ya da ara vermek zorunda kaldı. Dünyanın en büyük çip üreticileri ve pazarın yüzde 80'den fazlasını kontrol eden iki ülke Tayvan ve Güney Kore. Çin çip üretimi için dev yatırımlar yürütürken diğer yandan da Tayvan üzerinde hak iddia ediyor. ABD'de ise Başkan Biden, Çin'in olası Tayvan işgaline karşı Pasifik bölgesine odaklanırken bir yandan da rekabet için ülkesinde çip yatırımı projesine başlayacağını açıklayan Intel'e 20 milyar dolarlık teşvik ve destek sağlanması kararı aldı. Intel geçen hafta İsrail'deki orta ölçekli çip üreticisi şirketi de 5 milyar dolara satın aldı. Güney Kore'nin Samsung ve LG ile başlattığı elektronik yatırımlarıyla aynı dönemde Türkiye'de CHP-MSP koalisyonunun sanayi hamlesi ile motordan, takım tezgahlarına, santral tribünlerine, elektro mekanikçe kadar uzanan yatırımlar arasında çip, yarı iletken, ara iletken ve elektronik yonga üretmek üzere kurulan Türkiye Elektronik Sanayii A.Ş. (TESTAŞ) ve Aydın Elektronik de yer alıyordu. Daha 1970'li yıllardaki bu gelecek öngörüsü sonraki iktidarlar tarafından sürdürülmedi, kesintiye uğratıldı. TESTAŞ kapatılarak hurda fiyatına, Aydın Elektronik ise arsa bedeline lüks konut inşaatı için özelleştirmeyle satıldı.

156 milyar dolar olan 172 Kamu-Özel İş birliği (KÖİ) projesinin 2021-2045 dönemi dövize endeksli ödeme garantileri tutarı 158,2 milyar dolar. İktidar, müteahhitlerine akıttığı milyarlarca doların yanı sıra 2045'e kadar uzanan ve ülkenin geleceğini ipotek altında alan döviz garantili ödemelerle böylesine büyük meblağları toprağa gömerken, bir çip fabrikası yatırımına kaynak aktarmak akıllarına gelmedi!

KRİZ CUMHURİYETİ

Yönetme kabiliyetini büsbütün yitiren iktidar, bağışıklığı çöken hastaya döndü. Enflasyondan pandemiye, eğitimden kar yağışına, kültür sanattan dış politikaya kadar biriken sorunlar ülkeyi kriz cumhuriyetine çevirdi.

Yirminci yılına yaklaşan AKP iktidarı ülkeyi uçuruma sürükledi. Yönetememe krizi giderek derinleşirken iktidar da bağışıklığı olmayan hastaya döndü. Ülkede en hafif bir rüzgar bile fırtına etkisi yarattı. Ekonomiden sağlığa, eğitimden doğal afetlere kadar hemen her alanda sorunlar dağ gibi birikti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin dünyanın en iyi 10 ekonomi arasında yer aldığını iddia ederken yurttaşlar, temel gıda maddelerini dahi karşılayamaz hale geldi. Fahiş zamlar halkın belini büktü, elektrik faturaları can yaktı, pandemi tüm hızıyla can almaya devam etti.

Her yıl on binlerce çocuğun eğitimden koptuğu Türkiye'de doğal afetlerde de onlarca yurttaş yaşamını yitirdi. Orman yangınları söndürülemedi, kar yağışına teslim olan kentler karanlık ve soğuğa mahkum edildi. Dış politikada yaşanan zikzaklardan çıngneden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarına kadar ülke, adeta kriz cumhuriyetine döndü. Tüm bunlar yaşanırken Saray yönetiminin elinde krizlere karşı hiçbir reçete bulunmuyor. Tüm hamlesini iktidarının ömrünü uzatmak üzerine kuran Cumhurbaşkanı Erdoğan, sıcak para arayışlarıyla günü kurtarmanın derdinde. Körfez ülkelerine yapılan ziyaretlerin ardı arkası kesilmiyor. Düne kadar düşman görülen ülkelerle yeni sayfa açmanın yolları aranıyor. Öte yandan muhalefet de halka gerçekçi bir çözüm önerisi sunmuş değil. Daha çok ittifaklar meselesi üzerinde top çeviren muhalefet günün sonunda topu yine Ali Babacan ve Ahmet Davutoğlu gibi bugünkü krizin geçmiştemimarı olan isimlere atıyor. Faturalara itiraz eden milyonlar sorunlara çözüm bekliyor.

Ülkede son dönem yaşanan krizler şöyle:

1- Dolar alev aldı

AKP'nin iktidara geldiği 2002'de 1,50 olan dolar, 18 yılda 7 liraya yükselirken 2021'in son günlerinde 18 liraya kadar çıktı. Hükümetin aralık ayında dövize müdahalesi ve kur korumalı faiz politikası doları kısmi oranda düşürdü. Ancak iktidarın asgari ücrete yaptığı zamlarla birlikte ekonomide rahatlama algısı kısa sürdü. Yeni yılın ilk günleriyle birlikte yüksek enflasyon ve fahiş fiyatlar her kalemde kendini gösterdi. Elektrik ve doğalgazın yanı sıra en temel ihtiyaç maddeleri bile fahiş oranda zamlandı. Marketler artan fiyatlara etiket yetiştirmekte zorlanırken asgari ücrete yapılan zam daha emekçinin cebine girmeden eridi. Yüzde 137'yi bulan elektrik zamlarına isyan eden yurttaşlar ülkenin dört bir yanında sokaklara döküldü. Esnaf, elektrik faturalarını dükkanlarının camlarına astı. Faturalarda düzenleme yapmaya hazırlanırken içerde krizi aşamayan iktidar sıcak para arayışıyla Körfez ülkelerine ve Afrika'ya sarıldı.

2- Günde 300 ölüm

Pandeminin ilk günlerinde beş maskeyi dağıtamayan iktidar salgın politikalarında da sınıfta kaldı. Ülkelerin başında yer aldı. Hatalardan ders çıkarılmamasının faturasını insanlar canlarıyla ödedi. Günlük vaka sayısı 100 bine dayanırken ölüm sayılarında da rekorlar kırıldı. Günlük ölüm sayısı 300'ün üzerine kadar çıktı. İlaç krizi ise

son günlerin önemli gündem maddelerinden biri haline geldi. İlaçlara beklenen kur güncellemesi ile birlikte yüzde 37'lik artış ilaç fiyatlarına zam olarak yansdı. Eczacılar birkaç aya ilaç bulmanın zorlaşacağına dikkat çekiyor.

3- 155 bin çocuğa eğitim yok

AKP'nin ülkede yarattığı tahribattan en çok gören alanlardan birisi eğitim oldu. MEB'in imam hatip ısrarı sürerken okullaşma oranlarında ciddi düşüşler oldu. 155 bini aşkın çocuk eğitimden koşturdu, tarikatlar ve gerici vakıflar eliyle okullarda dini ağırlıklı seçmeli ders baskısı günlerce konuşuldu. LGS'de ve YKS'de büyük hüsrana yaşandı. İki sınavda da son 4 yılın en kötü sonuçları alındı. Tarikatların eğitimi nasıl kısaca altına aldığı da net bir şekilde ortaya çıktı. Lise çağında olan 1 milyonu aşkın gencin ne yaptığı bilinmiyor. Neredeyse 5 gençten biri istihdamda da, eğitimde de yer almıyor. Öte yandan eğitime son çivi de YKS'de baraj puanının kaldırılması oldu. İktidara geldiği günden beri üniversitelerdeki eğitime büyük zarar veren AKP'nin son bir başka darbesi de üniversiteye giriş sınavında baraj uygulamasını kaldırmak oldu.

4- Yurttaş sele, kara teslim

Deprem, sel, yangın, kar hemen her doğal afet ülkede krize dönüştü. Son bir yılda yaşananlar hükümetin doğal afetler karşısında hiçbir önleminin bulunmadığını ortaya koydu. Batı Karadeniz'deki sel felaketinde 80'in üzerinde yurttaş yaşamını yitirdi. 15 yurttaşın cesedine hâlâ ulaşamadı. Afet bölgelerini gezen Erdoğan yurttaşa çay fırlatmakla yetindi. Geçen yaz ülkenin ormanları da büyük yangınlara teslim oldu. Yangın söndürme uçaklarının depolarda çürüdüğü ortaya çıktı. Son olarak Isparta'da yaşanan kar felaketi hükümetin elektrik dağıtım şirketlerine yönelik peşkeşini ortaya çıkardı. İnsanlar 4 gün boyunca soğuk ve karanlıkta bırakılırken bir kişi donarak yaşamını yitirdi.

5- Sanatçılar hedef alınıyor

İktidar, yıllardır kültürel hegemonya kuramadığı kültürel alana her fırsatta saldırmayı tercih etti. Gericilerin doğrudan hedef aldığı sanatçılar susturulmaya çalışıldı. Emektar tiyatrocular yargı önüne çıktı. Sezen Aksu, şarkısında geçen ifadeler nedeniyle hedef tahtasına konuldu. Gülşen gibi pek çok isim de yine gericilerin hedef tahtasında yerini aldı. Tarkan'ın son parçası 'Geçcek' üzerinden yine bir fırtına koparıldı. Parçanın sözleri üzerinden Tarkan ve muhalefet suçlandı. Şarkının sözlerinin Pensilvanya'dan yazdırıldığını iddia eden yandaşlar oldu.

6- Mahkemeler tanınmıyor

Ülkede yaşanan hukuksuzluklar bitmek bilmedi. İş insanı Osman Kavala ve eski HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş hakkında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM'in) "serbest bırakılmaları" yönündeki çağrısına karşın iki ismin de tutukluluğu devam ediyor. 47 üyeli Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, AİHM uygulamasına ilişkin yaptırımlar gündeme geliyor. Gazetecilerden sanatçılara, siyasetçilerden öğrencilere dek hemen her kesim cezaevine girme tehdidiyle karşı karşıya bırakılıyor. Bağımsız olması gereken yargı yürütmenin tahakkümüne alınırken iktidar ortağı MHP Lideri Devlet Bahçeli'nin "Gerekirse Anayasa Mahkemesi'ni kaldırırız" sözleri durumun vahametini ortaya koyuyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın AİHM'nin kararlarının Türkiye'yi bağlamayacağı şeklindeki çıkışları da krizin üstüne adeta benzin döküyor.

RUSYA-UKRAYNA KRİZİ NEDENİYLE BÜYÜK ZAM GELEBİLİR

Rusya-Ukrayna arasındaki gerilim nedeniyle artan petrol fiyatlarının vatandaşa akaryakıt zammı olarak yansımaması için ÖTV payının kullanılmalı

Akaryakıtta Zam Olasılığı Arttı

Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan gerilimin doğrudan uluslararası enerji fiyatlarını etkilemesi Türkiye'deki akaryakıt ürünlerinin fiyatlarına yansımaktadır. Kriz nedeniyle dünya petrol piyasalarına yön veren Brent petrolün fiyatı neredeyse 100 dolara dayanmıştır. Brent petrolün fiyatının yaklaşık yüzde 10 oranında artması Türkiye'de akaryakıt ürünlerine pompa fiyatlarına yansımaya başlayacak şekilde zam yapılması ihtimalini artırmaktadır. Uluslararası petrol fiyatlarının yükselmesinin yanı sıra döviz kurundaki artış da akaryakıt ürünlerine yapılacak zammı daha da artırabilir.

Artış Kesinlikle Pompaya Yansımamalı

AK Parti iktidar, enerji faturaları nedeniyle zaten büyük bir sıkıntı çeken vatandaşlarımıza gelmesi muhtemel büyük akaryakıt zammını yansıtmamalıdır...

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Elektrik faturalarının katlandığı, ısınma amaçlı kullanılan doğalgaz faturalarının da yükseldiği bir dönemde akaryakıt ürünlerine yapılan zam vatandaşımı daha da mağdur edecektir. Türkiye’de artan hayat pahalılığı nedeniyle raf fiyatları her gün değişirken; akaryakıt ürünlerine yüksek oranda zam yapılması başta ulaşım ve nakliye olmak üzere pek çok sektörün maliyetini artıracaktır. Maliyetin artması da Türkiye’de enflasyonun yükselmesine neden olacaktır.

Akaryakıttaki Artış ÖTV’den Karşılmalı

Döviz kurunun düşmesinin ardından akaryakıt ürünlerinde beklenen indirimini yapmayan iktidar, dövizin düşmesiyle akaryakıttan alınan özel tüketim verginin (ÖTV) payını artırmayı tercih etmişti. Litre başına Benzin, motorin ve LPG otogazdan alınan ÖTV payı artıran iktidar vaat ettiği indirimini yapmamıştı. Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan gerilim nedeniyle uluslararası piyasada yükselen petrol fiyatına bağlı olarak Türkiye’deki akaryakıt ürünlerine yapılacak zam pompa fiyatlarına yansıtılmamalı, doğrudan ÖTV’den karşılanmalıdır. Döviz kurunun düşmesinin üzerinden iki ay geçmesine karşın akaryakıt ürünlerine zam üzerine zam yapılmıştır. Benzinin litre fiyatı 10 lira 97 kuruştan 15 lira 26 kuruşa çıkarak yüzde 40 ararken; motorinin litre fiyatı ise 10 lira 97 kuruştan 15 lira 61 kuruşa yükselerek yüzde 42 oranında zamlanmıştır. LPG otogazın litre fiyatı da 8 lira 23 kuruştan 9 lira 23 kuruşa çıkarak yüzde 18 oranında zamlanmıştır.

AKP İKTİDARI ELEKTRİKTE İNDİRİM İLLÜZYONU YAPIYOR

Türkiye genelinde vatandaşlarımız ve esnafımız katlanan elektrik faturalarına derhal indirim yapılmasını talep ederken; AK Parti iktidarı önce 21 dağıtım şirketi ile yapılan toplantıda, ardından da kabine toplantısında faturalarda indirim yapılacağı beklentisi oluşturmuştur. Şirketlerle gerçekleştirilen toplantıda olduğu gibi saraydaki kabine toplantısından da herhangi bir somut karar çıkmamıştır. Vatandaş laf değil, derhal indirim yapılmasını istiyor. İktidar indirim değil, indirim yapılacağı illüzyonu oluşturmuştur.

Zamların Sorumlu İktidarın Kendisi

Cumhuriyet tarihinin en büyük elektrik zammını henüz 1,5 ay önce hayata geçiren iktidar; sanki bu zamları yapmamış gibi sahte bir algı oluşturmaya çabalamaktadır. İktidar vatandaşlarımızı yoksullaştıran ve huzurunu kaçıran bu zammın doğrudan sorumlusudur. Fahiş zamma gerekçe gösterilen gelişmiş ülkelerde enerji fiyatlarının 5-10 kat arttığı tamamen gerçek dışıdır. Gelişmekte olan ülkelerde enerji enflasyonunun ortalaması yüzde 26’yı geçmezken, Türkiye’de 2021 yılında enerji enflasyonu yüzde 50 olurken; 2022 yılında ise yüzde 127 bulan fahiş zamlarla daha da artmıştır.

Enerji Politikaları İflas Etmiş Durumda

AK Parti iktidarı; vatandaşın fatura yükünün düşürülmesi için sürekli kendisi dışında başka adresleri göstermekte ve vatandaşa az tüketim tavsiyesinde bulunmaktadır. Fahiş zamların temel nedeni AK Parti iktidarının yanlış enerji politikaları ve yanlış tercihleridir. Türkiye’de elektrik kurulu gücünün 100 bin megavat olmasına karşın tüketimin 55 bin megavata çıktığında sistemin çalışamaz duruma gelmesi enerji politikalarında plansızlığın göstergesidir. Isparta’da günlerce süren elektrik kesintisi ve doğalgaz arz güvenliğinin sağlanamaması nedeniyle sanayide üretimin durması bile tek başına AK Parti’nin enerji politikalarının iflasının göstergesidir.

Fahiş Zamlar Derhal Geri Çekilmeli

Cumhuriyet tarihinin en büyük elektrik zammını henüz 1,5 ay önce hayata geçiren saray iktidarı; sanki bu zamları yapmamış gibi oluşturmaya çalıştığı algıya sarılmak yerine vatandaşı gerçekten rahatlatacak adımları atmalıdır. Kademeli tarife sosyal tarife olarak uygulanmalı; uygulanan bu fahiş zamlar derhal geri çekilmelidir. Elektrikte ilk kademe en az 230 kilovatsaat ve zamsız olmalıdır. Hayat pahalılığı nedeniyle zaten yoksullaşan vatandaşlarımızı rahatlatmak için enerji faturalarında vergi yükü azaltılmalı ve KDV indirimini de yapılmalıdır.

YAPBOZ KARARLAR, BEŞTEPE SARAYI’NDA BİLE ALKIŞLANMADI!

Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ‘müjde’ dediği, çoğu daha önce alınmış yanlış kararların düzeltilmesini içeren kararlar; Beştepe Sarayı’na toplanan bürokratlar-milletvekilleri-kabine üyesi bakanlar tarafından sessizlikle karşılandı, alkışlanmadı. Ortada hukuken bir kabine olmadığı gibi, bakanların yok hükmünde olduğunun, devlette liyakatsizliğin ve başıboşluğun somut kanıtları, KDV kararında apaçık sergilendi!

Cumhurbaşkanı Erdoğan, her hafta topladığı atanmış bakanlarıyla bir araya gelip, kamuoyuna, dışarıya karşı ‘ülkede bir hükümetin var olduğu’ algısını yansıtıyor. Oysa böyle bir kabinenin hukuki zemini yok. Sadece tek kişi tarafından alınan kararlar söz konusu. Bakanların bir daire başkanı ya da şef tayin etme-görevden alma yetkisi bile yok. Tüm sistem tek kişi üzerine kurgulandığı için kabine toplantısı diye kamuoyuna sunulan haftalık

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

buluşmalar sonrasında, aynı tek kişi aldığı kararları yine kendisi açıklıyor. Salonda toplananların tek görevi, tek kişinin söylediklerini dinlemek ve bitiminde alkışlamak. Gazetecilerin görevi malum! Kararlarla ilgili kamuoyu adına soru sormak, kararları sorgulamak, neden böyle bir karara varıldığının gerekçesini talep etmek yok! Yasak!

Geçen hafta yine sahnelenen bu siyasi komedi sonrasında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'müjde' diye nitelendirdiği ancak toplumdaki ağır sorunlara dönük hiçbir beklentiyi karşılamayan, büyük bölümü daha önce alınmış yanlış kararların düzeltilmesi ve yenilenmesinden ibaret olan açıklamalar, salondakilerce alkışlanmadı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yeni bir şey söylemediğini gördükleri ya da artık rutine binen bu seremoniden sıkıldıkları için alkışı unuttular. Cumhurbaşkanı Erdoğan bu tablo karşısında 'O kadar müjde verdik, alkış yok!' diyerek, salona topladığı memurlarını uyandırmak, uyarmak zorunda kaldı. Dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde bir devlet başkanı ya da başbakan düzenlediği basın toplantısı veya alınan kararlarla ilgili açıklamalarından sonra alkış beklemez.

Elektrikten doğalgaza, akaryakıtta varana kadar fahiş zam kararlarının altındaki imza kendisine ait olduğu halde sanki bu zamları başkası yapmış gibi çıkıp, 'Elbette canımızı yakan fiyat artışları var, emin olun bunların hepsi geçicidir' demek ya gerçeklerden kopmuş olmanın ya da milleti aldatma çabasının sonucudur.

✓ Temel gıda maddelerinin KDV'sini yüzde 8'den yüzde 1'e düşürme kararında yapılan yanlışla etin KDV'sini yüzde 8'den 18'e yükselttiklerini ancak bir gün sonra fark ettiler.

Ertesi gün yeniden değişikliğe giderek etin KDV'sini yüzde 1'e düşüren ikinci bir karar yayınladılar. Devlette liyakatsizliğin, makamların kayırmacılık ve partizanlıkla dağıtılmasının da ötesinde, bürokrasideki çürümenin hangi boyutlara vardığını **24 saat arayla değiştirilen bu KDV düzenlemesi ortaya koyuyor!** Unvanı Bakan olan memurların gerçekte yok hükmünde olduğunun en somut kanıtı Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin geçen hafta açıkladığı yeni ekonomik paket sunumunda yaşandı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, toplantının ortasında video konferans ile salona bağlanarak Bakan Nebati'yi susturdu, KDV indirim kararlarını kendisi açıkladı.

Demokratik bir ülkede, kendisine saygısı olan bir "Bakan" ya da "Bürokrat" böyle bir durumda anında istifa eder. Tek kişilik sistem kişisel iradeleri de kendi kontrolü ve vesayeti altına aldığı için ne bakanların ne de bürokratların tek kişi tarafından görevden affedilmedikçe böyle bir tavır alma özgürlüğü de maalesef söz konusu değil!

ELEKTRİK NEDEN PAHALI?

Her şeyden önce elektrik fiyatlarının pahalı olmasının sebebi AK Parti iktidarındır. Sorumluluk AK parti iktidarındadır. AK Parti iktidarının basiretsiz yönetimi ve yandaş çıkarlarını gözetiyor olması aşağıda belirttiğim nedenler üzerinde politika üretmemesi yıkıcı bir sonuca yol açmaktadır.

Türkiye'de kuraklık nedeniyle hidroelektrik santrallerinin payı düşerken, bunun yerine ikame olarak dışa bağımlı olduğumuz ithal kömür ve doğalgaz elektrik santralleri devreye sokulmuştur.

Pandemi sonrası doğalgaz ve emtia fiyatlarındaki rekor artış üretim maliyetlerine de yansımıştır. Kuraklık nedeniyle elektrik üretiminde ithal kömür ve doğalgaz santrallerinin payı yüzde 50 olmuştur. Elektrik üretiminde en büyük payı girdi fiyatları sürekli yükselen santraller oluşturmuştur.

Öte yandan iktidar 2021 yılında bitecek uzun vadeli kontratları fiyatların düştüğü 2020 yılında yenilemek yerine sıvılaştırılmış doğalgazı (LNG) kullanmayı tercih etmiştir. Doğalgaz tüketiminde LNG payı yüzde 25'lere dayanmış, LNG fiyatlarındaki artış uzun vadeli doğalgaz fiyatını da geçerek bin 900 dolar seviyesine kadar çıkmıştır. Bu yanlış tercih ülkemizde doğalgaz maliyetini katlamıştır.

Nitekim 2021 yılının başından bu yana yani son 13 ayda elektrik üretim santrallerinin doğalgaz tarifesi yüzde 485 oranında artmıştır.

Elektrik üretiminde kamunun payı yaklaşık yüzde 15'tir. Üretim yüzde 85'i de özel sektördedir. Dolayısıyla elektriğin fiyatının belirlenmesinde kamunun gücü çok sınırlı kalmıştır. İktidar 2021 yılında zaten yanlış kararı sonucu oluşan bu maliyeti sanayinin üzerine yıkmıştır. Yeni yılla birlikte bu yanlış tercihinin faturasını fahiş zam olarak vatandaşa yansıtılmıştır.

Yanlış ekonomi politikalarıyla yoksullaştırılan vatandaşlarımız temel bir hak olan elektrik faturalarını ödeyememektedir. 2021 yılında milyonlarca abonenin elektriği bu nedenle kesilmiştir.

CHP olarak biz de kış ayları öncesi vatandaşlarımızı rahatlatmak amacıyla sosyal tarife olarak hayata geçmesi gereken kademeli tarife uygulamasını gündeme getirdik. İktidar ise kademeli tarifeyi yasal gerekçesinin aksine kademeli zamma dönüştürdü.

İktidarın hayata geçirdiği bu fahiş zam uygulamasının yaratacağı sonuçları öngörüp 5 Ocak 2022’de ilgili EPDK kararlarının yürütmesinin durdurulması ve iptal edilmesi istemiyle Danıştay’da dava açtık.

Geldiğimiz noktada elektrik faturaları artık Türkiye’nin birinci sorunu oldu. Faturalar ödenemiyor. Vatandaş isyan ediyor. Biz en başından beri çözüm önerilerimizi sıraladık:

Ulusal tarifedeki fiyatlandırmayı yapan EPDK’nın kendisidir.

Yani bu zamma karar veren iktidardır.

Üretim maliyetlerini yükselten iktidarın yanlış tercihleridir.

Bu artan maliyeti vatandaşa yüklemeye kimsenin hakkı yoktur.

Türkiye’nin elektrik üretimi artmaktadır, çünkü talep tarafı büyümektedir.

2021 yılında 331,491 GWh elektrik üretilmiştir.

Türkiye elektrik üretimi içindeki EÜAŞ santrallerinin payı 2019-2021 yılları için sırasıyla %20, %18 ve %16 olmuştur, yıllara göre azalmaktadır.

Elektrik üretiminde hidroelektriğin payı 2019 yılında %29 iken 2021 yılında %17’ye düşmüştür. Bu durum iklim değişikliği kapsamında yaşanan kuraklık sebebiyle oluşmuştur. Bu durum EÜAŞ tarafından gerçekleştirilen üretim rakamlarına da yansımıştır.

Buna karşın, hidrodan azalan üretim kaybı doğalgazdan elektrik üretimi ile karşılanmıştır. 2019 yılında toplam elektrik üretiminin %19’u doğalgaz iken, bu oran 2021 yılında %33 çıkmıştır.

Dünyada doğalgaz fiyatları pandemi sonrası, artan talep dolayısıyla artış trendine geçmiştir.

2021 yılında sanayi ve elektrik üreticileri tarafından kullanılan doğal gaz miktarı artmıştır.

Türkiye 2021’de sona eren uzun vadeli doğalgaz kontratlarını(Rusya-Azerbaycan) yenilemekte geç kalmıştır. Bu sebeple fiyatları çok artan spot piyasadaki gaz ve LNG almak durumunda kalmıştır.

2021 yılında Dolar kuru yılın başı ile sonu arasında %55 artmıştır(4 Ocak 2021 Dolar kuru 7,35 TL, 31 Aralık 2021 13,31 TL). Ayrıca döviz kurunun Kasım 2021 başından 20 Aralık tarihine kadar 10,5 TL lerden 18 TL değerine geldiği ve 20 Aralık gecesi Merkez Bankası müdahalesi ile düşürülmüştür. Diğer taraftan özel sektör tarafından yapılan enerji yatırımların %90’dan fazlası uzun vadeli döviz kredileri ile yapılmıştır, bu da finansman maliyeti olarak enerji maliyetini artırmaktadır.

Enerji üretiminde kullanılan ithal kömürde, hem emtia fiyatlarının artması hem döviz kuru dolayısıyla elektrik maliyetlerinin artırmaktadır. 2021 yılı başında tonu 40 USD olan ithal kömür 120 USD çıkmıştır.

2021 yılında elektrik üretiminin % 33’ünün doğalgazdan oluşması elektrik üretim maliyetini hem emtia fiyatlarındaki hem döviz kuru dolayısıyla artırmıştır.

DOĞALGAZ ve ELEKTRİKTE ARZ SIKINTISININ NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

İran bu ülkeden ithal edilmeye başladığından bu yana her sene kış mevsiminde soğuklarla birlikte kendi tüketimi yükseldiğinde Türkiye’ye gaz akışını arıza ve teknik nedenlerle önce kısmakta ve /veya tamamen durdurmaktadır. İran gazının kesilmesi ülkenin tamamını etkileyen şiddetli ve uzun süreli soğuk havalara bağlı rekor tüketimle birleşerek doğal gazda bir arz-talep krizine yol açmıştır. Ancak temelde sorun sadece İran’ın doğalgaz arzını kesmesi değildir. Bu konudaki AK Parti iktidarının politika yanlışlıkları ve öngörüsüzlüklerini tespit ettik. Ayrıca çözüm önerilerimizi sıraladık.

Pandemi sürecinde tüm dünyada olduğu gibi elektrik, doğalgaz ve akaryakıt ürünlerini olan talep azalmıştır. Aşılama ve kademeli normalleşme adımları ile birlikte 2021 yılının ikinci yarısında enerji ve birçok emtia ürünlerinde hızlı bir talep artışı ve buna bağlı fiyat artışlarının başladığı görülmüştür.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Küresel tedarik krizi, navlun fiyatlarındaki artış bu süreçte petrol, doğal gaz ve kömür fiyatlarında da hızlı artışlara neden olmuştur. Bunun neticesinde 2021 yılında Avrupa'da gaz fiyatlarında 6 kata varan artışlar yaşanmıştır.

BOTAŞ, talep tarafındaki hızlı toparlanmayı ve fiyatlardaki sert yükselişleri öngörememiştir. Bunun neticesinde depolara yaz aylarında önceki yıllara kıyasla yeteri kadar gaz stoklanmamıştır.

Elektrik Üretiminde Doğalgazın Payı

2020 ve 2021 yıllarında dünya genelinde etkili olan kuraklık Türkiye'yi de etkilemiştir. Elektrik üretiminde doğalgaz santrallerinin 2020 yılında yüzde 22,7 olan payı 2021 yılında yüzde 32,7'ye yükselmiş, HES'lerin 2020'de yüzde 25,6 olan payı ise 2021'de yüzde 16,80'e gerilemiştir. 2021 yılında Türkiye'nin elektrik tüketimindeki artışa bağlı olarak toplam elektrik üretimi ise yüzde 8 artarak 331.492GWh'e yükselmiştir.

Artan elektrik talebi, doğalgazdan elektrik üretilerek karşılanmıştır. Dolayısıyla gaz santrallerindeki doğalgaz tüketimi Türkiye'nin doğalgaz tüketimini artıran en temel neden olmuştur. Sanayi üretimindeki artış, sanayideki gaz tüketiminde yılın ikinci yarısında hızlı bir artışa neden olurken konutlardaki gaz tüketimi de toplam bazda artarken bunun yanı sıra kış mevsimindeki peak talebi de yıldan yıla artmaktadır. **2021 yılında sanayi tarafındaki doğalgaz kullanımının artması teknik olarak yaşanan doğalgaz krizinin en belirgin nedenlerindedir. Artan ihracata bağlı olarak sanayide doğalgaz tüketimi çok artmıştır.**

Kurak geçen 2020 ve 2021 yıllarında elektrik fiyatlarındaki artışı baskılamak ve tüketicilere zam yapmamak amacıyla bir politika tercihi olarak EÜAŞ'a ait özellikle büyük HES'lerden elektrik üretimi, kurak mevsim farkı ve yaz ve kış dönemdeki talep artışları dikkate alınmadan hesapsızca kullanılmıştır. Bu durum ise kuraklığın etkisiyle barajlardaki su seviyelerini çok daha hızlı düşürerek **2021-2022 kış mevsiminde HES'lerin geçmiş yılların aksine gazdaki açığı ve talepteki artışı dengeleme imkanını ortadan kaldırmıştır.**

Öngörüsüz politikaların sonuçları

- BOTAŞ'ın talep ve fiyatlardaki artış trendini ya geç fark etmiş yada gerekli aksiyonları hayata geçirememiştir.
- 2020 yılında rekor seviyelere düşen LNG fiyatlarından faydalanmanın getirdiği yanılısama ve oluşan rahavet ile, Türkiye, Azerbaycan ve Rusya ile olan uzun dönemli doğalgaz alım anlaşmalarını uluslararası LNG fiyatlarındaki düşük seviyelerin devam edeceği beklentisi ile (özellikle 2020'de pandemi koşulları içinde gaz piyasaları ve fiyatlardaki belirsizlikten faydalanarak) zamanında yenilememiştir.
- Enerji Yönetimi 2021 yılındaki başlayan talep ve fiyat artış dalgasını zamanında okuyamamış, öngörülü davranamamıştır. Dolayısıyla global anlamdaki doğalgaz sıkıntısına hazırlıksız yakalanılmıştır.

Azerbaycan, Rusya ve diğer ülkelerle olan görüşmelerde bu ülkelerin masaya getirdikleri uzun vadeli satış tekliflerini, pandemi sonrası dünyadaki doğalgaza olacak aşırı talebi öngörerek arz güvenliğini riske etmeden, en azından sona eren kontratların bir miktarının yenilenerek kalan miktarların ise sonraya bırakılması gibi seçenek hayata geçirilebilirdi.

2021 senesinde özel sektöre ait yıllık 4 milyar metreküp kapasiteli, BOTAŞ ait yaklaşık 12 milyar metreküp olmak üzere toplam 16 milyar metreküp yıllık kapasiteye sahip uzun vadeli kontrat sona ermiştir.

Azerbaycan ile sona eren ve yenilenmesi gereken kontrat miktarı yıllık 6,6 milyar m3 iken bu konuda geç hareket edilmesi ve aciliyetin erken anlaşılması sebebiyle anlaşma sağlanabilen miktar 4 yıl için sadece toplam 11 milyar m3 olmuştur. Yani yıllık ortalama 2,75 milyar m3'e denk gelmektedir. Yani, Azerbaycan'dan yıllık 3,85 milyar m3 daha az gaz alınabilecektir. Bu durum, ciddi stratejik bir öngörüsüzlüktür.

Azerbaycan'dan Türkiye'ye 2022 Şubat ayı itibariyle spot boru gazı olarak günlük 4 milyon m3 gaz getirilmesi için kapasite açılmış ve Böylece bu hattan gelebilecek gaz miktarı 11 milyon metreküpe ancak yükselmiştir. Bu ülkeden alınacak toplam rakam günlük 19.1 milyon m3'lük eski giriş seviyesinin altında kalmaya devam edecektir.

Rusya ile özel sektör şirketleri arasında yaşanan fiyat anlaşmazlıkları ve açılan tahkim davası neticesinde Türk şirketlerinin davayı kaybetmesi ve borçlarını ödeyememesi nedeniyle bu şirketlerin gaz akışı durmuş ve TürkAkım üstünden gelen bu gazın da azalmıştır. Özel sektör yıllık 4 milyar m3 kapasiteli gazı getirememektedir

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

BOTAŞ'ın 2021 sonunda Rusya ile biten sözleşmesinin de fiyatların ve talebin artarak rekor kırdığı dönemde ve en önemlisi arz açığı ortaya çıktığında imzalanabilmesi yeni kontrattan alınacak gazın 2022 başında gelmesine neden oldu.

Azerbaycan ile geç imzalanması ve önceki sözleşmeye göre %43 az, özel sektörün Rusya 4 milyar m3 gaz anlaşmasını yenileyememesi ve depolarda uzun yıllar ortalamasının altında kalan bir gaz seviye ile Türkiye kış dönemine girmiştir.

İran bu ülkeden ithal edilmeye başladığından bu yana her sene kış mevsiminde soğuklarla birlikte kendi tüketimi yükseldiğinde Türkiye'ye gaz akışını arıza ve teknik nedenlerle önce kısmakta ve /veya tamamen durdurmaktadır. İran gazının kesilmesi ülkenin tamamını etkileyen şiddetli ve uzun süreli soğuk havalara bağlı rekor tüketimle birleşerek doğal gazda bir arz-talep krizine yol açmıştır. Sürecin en başından bu yana proaktif yönetilememesi neticesinde ise Türkiye'de elektrik santralleri ve sanayide yüzde 40'lık doğalgaz kısıntısına gidilmiştir. Konutların kış döneminde elektrik ve gazsız kalmaması ve halkın mağdur edilmemesi için, kısıntı sanayiye kaydırılmıştır.

BOTAŞ müşterilerine ve kamuoyuna kısıntıyı duyurarak bilgilendirme yapmıştır. Fakat TEİAŞ duyuru ve bildirimleri geç yaptığı gibi ve yazılı olarak değil telefonla yaparak ve sanayicilerin geç bilgilenebilmesine yol açmıştır. Sadece web sitesinde yayınlanması ciddi bir iletişim hatasıdır.

Burada arz güvenliği amacıyla acil durumlarda uygulanacak yöntemler belli olsa da hangi tesislerin kesilip hangilerinin kesilemeyeceğinin (kesintiye duyarlı ve üretimin hemen kesilemeyeceği tesisler) önceden net olarak önceden belirlenmemesi ve bu gibi durumlar için sürekli güncellenen bir çalışmanın olmaması ve özellikle elektrik kısıtlaması uygulanacak tesis ve sektörlerde bir endişe ve paniğe yol açmış, sonrasında ilgili kurumlarla OSB'ler ve sanayicilerin iletişime geçmesi ile hızla aksiyon alınarak bazı sektörlerin bu uygulamadan muaf tutulmaları sağlanabilmiştir.

Planlama, kriz ve iletişim yönetiminde ciddi bir eksik olduğu görülmüştür.

İran'dan günlük gaz giriş kapasitesi 28,5 milyon m3, yıllık doğalgaz alımı yapılabilecek maksimum miktar ise 9,6 milyar m3. Soğukların da etkisiyle gaz tüketimi 19 Ocak'ta tarihi yüksek seviyeye ulaşmış günlük tüketim 288 milyon m3 olmuştur. Aynı gün BOTAŞ İran gazının tamamen kesileceğini sanayi ve santrallere bildirmiştir. Normal koşullarda İran gazının kesilmesi sistem için bir problem teşkil etmeyecekken rekor kıran talep ve arzın bunu ancak karşılaması sistem dengesinin tamamen bozulmasına yol açmıştır.

Kamuoyundaki değerlendirmelerde genelde depolardaki gaz miktarına dikkat çekilse de buradaki asıl önemli nokta depolardaki gaz miktarı kadar buradan yapılan geri üretim miktarlarıdır. Sistem açısından önemli depoda gaz miktarı kadar bunun sisteme hangi kapasite ile geri üretim yapılarak verilebileceğidir.

1. Silivri depo günlük 28 milyon m3, Tuzgölü ise 40 milyon metreküp geri üretim yapabilmektedir. Bu iki deponun toplam depolama kapasitesi ise 4,4 milyar metreküptür.

Tuzgölünde devam eden çalışmalar neticesinde 2023 sonunda ülkenin toplam depolama kapasitesinin 11 milyar m3 çıkarılması planlanıyor. Gaz depolamada kapasite artışı için uzun yıllardır planlama ve proje çalışmaları yürütüldüğü bilinmektedir fakat bu konuda kaydeden asıl çalışmalar 2016 sonrasında başlamış ve ülkenin artan arz tüketimi ve arz güvenliğinin sağlayacak bu kritik tesislerin zamanında devreye alınmasında **20 yıldır ülkeyi yöneten iktidar partisi büyük bir vahamet ile çok geç kalmıştır.**

Sonuç olarak Silivri deponun geri üretim kapasitesinin 2023'te günlük 28 milyon m3'ten, 75 milyon m3'e, Tuzgölü'nün ise 2023 sonunda 40 milyon m3 den 80 milyon çıkarılması için çalışmalar hala devam etmektedir.

Bürokrasi Zaafiyeti

Yaklaşık 25 yıldır her sene kış mevsiminde arz-talep sorunu yaşanan Türkiye'de depolama yatırımlarının enerjide ve enerji bürokrasisindeki yönetim zafiyeti nedeniyle geç yapılması ve ancak 2023 sonunda ciddi bir seviyeye çıkacak olması uzun yıllara dayalı ciddi bir planlama ve uygulama eksikliğine işaret etmektedir.

Talebin havalarda mevsim normallerine dönmesi ile gaz talebinin, 280-290 lardan de 50 milyon m3 azalarak 230-250 milyon m3 bandına düşmesi, İran'dan gaz akışının belirtilen tarihte başlaması durumunda hem arz-talep dengesi kurulabilecek, sanayi ve santrallere uygulanan kısıtlamalar kademeli olarak kaldırılabilir.

Enerji Bakanlığı tarafından 28 Ocak 2022 tarihinde yapılan açıklamaya göre, elektrik kısıtları 29 Ocak itibarıyla son bulacak, doğalgazda uygulanan kısıntı ise 31 Ocak'tan itibaren %40'dan %20'ye düşürülecektir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yeraltı depolarına Şubat ayının ikinci haftası itibarıyla tekrar beklenen soğuk dalgasına karşı gaz basılması ve iletim sistemindeki stok seviyesinin yükseltilmesi amacıyla kısıtlamanın hemen değil kademeli olarak kaldırılarak gaz stoku yapılması ve Şubat ve Mart ayında benzer durumun yaşanmaması için kritiktir.

Çözüm Önerileri

Enerji yatırımları proje, inşaat ve devreye alınmaları uzun süren ve yüksek maliyetli yatırımlar olduğu için kısa sürede hayata geçirilmeleri çok zordur. Bu çalışma kapsamında özellikle bu kış mevsimi boyunca benzer durumun yaşanmaması ve mevcut durumun etkilerinin hafifletilmesi, yaz aylarında elektrik arz-talep dengesinin bozulmaması çözüm önerilerimiz:

1- İlk ve en hızlı aksiyon alınabilecek araç “enerji verimliliği” konusunda odaklanmaktır:

Özellikle AVM, otel, restoran, kafeterya vb yerlerdeki dış mekanlarda verimsiz olarak kullanılan ısıtıcıların kullanımının durdurulması, şehirler, şehirler arası ve otoyollardaki aydınlatmaların belli saatlerde kapatılması elektrik ve gaz tüketiminde yüzde 2-3 seviyesinde dahi olsa geçici bir düşüşün sağlanması artan enerji ithalat maliyetleri de dikkate alındığında çok önemli bir adım olacaktır.

Enerji verimliliğini bir sektör olarak görmek ve yapılandırmak zorundayız. Verimlilik çalışmalarının ev bina yalıtımı, elektronik aletler, sanayide elektrik motorları, vb diğer verimlilik araçları ve en önemlisi bunlara uygun finansman imkanları desteklenmesi ve uygulamada yol alınması ülkemiz için orta ve uzun vadede de önemli hedef ve politika olmalıdır.

2- Güneş ve rüzgar yatırımlarına yoğunlaşılmalıdır.

Binalarda ve sanayi tesislerinde çatılara güneş enerjisi santrallerinin kurulması hem sanayicinin enerji maliyetlerinin düşürülmesi, hem de karbon salımının azaltılarak yenilenebilir kaynak üretiminin artırılması hem de arz-talep dengesinde bozulmaların yaşandığı durumlarda sanayinin çalışmaya devam etmesine ve bu kesintileri an az hasarla atlatılmasına imkan sağlayacağı açıktır. Güneş ve rüzgar enerjisi yatırımlarının önü açılmalıdır. Bu kapsamda:

- Lisanslı GES geliştirilmesine izin verilmelidir.
- Trafo merkezlerine kapasite açılmalıdır,
- GES ile ilgili mevzuatlar yatırımcı aleyhine olacak şekilde değiştirilmemelidir.

3- Güneş ve rüzgar yatırımlarına yönelik mevcut TEİAŞ bürokrasisi(yaklaşımı) gözden geçirilmelidir.

- TEİAŞ 2018 den beri trafo merkezlerinde kapasite açmadığı için lisanslı ve lisanssız GES yapılamamaktadır. Sadece iç tüketim için sınırlı miktarda GES kurulabilmektedir.
- TEİAŞ'ın ihtiyaç duyulan ve planlanan iletim yatırımlarını hayata geçirememesi, yönetim, öngörü ve teknik olarak büyük bir eksiklik ve atalet içinde olması ülkemizdeki yenilenebilir enerji yatırımlarının hayata geçirilmesinin önündeki en büyük engeldir. Sanayi ve evlerdeki çatı güneş enerjisi sistemleri de büyük ölçekli diğer yenilenebilir yatırımları gibi TEİAŞ kaynaklı bu engellere takılmaktadır.
- TEİAŞ sistemin dengelenmesinin zor olacağı bahanesi ile güneş ve rüzgarda yatırımlarının yapılmasını kısıtları da öne sürerek güçleştirmektedir. Kurumlardaki liyakat eksiliği ve yönetim zafiyeti bugün yaşanan tüm sorunlar da olduğu gibi enerjide yaşanan sorunun da temel nedenidir.
- Özel sektörün lisanstaki miktar sınırına takılmadan mevcut santrallerinin maksimum kurulu güçle çalışmasının önü açılmalıdır.
- Mevcut durumda, GES santralleri bağlantı anlaşması üzerinde sisteme enerji verememektedir. Öyle ki, GES'lerde sisteme fazla enerji basılırsa, o ayki gelirden olunmaktadır. Santraller fazla üretim olduğunda sisteme vermeyecek şekilde kendini sınırlamaktadır. Halbuki sisteme zarar vermeyecek şekilde belirlenen aralıklarda izin verilebilir. Enerjide bu kadar dışa bağımlı iken bu uygulamanın gerekçesi anlaşılmamaktadır.
- Yenilenebilir yatırımlarının önündeki engellerin kaldırılması ve bir plan dahilinde burada YEKDEM ve YEKA modeline bağımlı kalmadan isteyen yatırımcılara piyasaya satmak kaydı ile bir alan açılması hızlı bir yatırım döneminin başlamasını sağlanmalıdır.
- TEİAŞ'ın iletim kısıtı denilen ülke çapındaki iletim altyapı yetersizliklerinin giderilmesi için yeni hat ve kapasite artış yatırımlarını hayata geçirmesi sağlanmalıdır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Halihazırda ülkenin kurulu gücü 100 bin MW'a ulaşsa da emre amadelikler 55-60 bin MW seviyesindedir. Bu ise sistemin puant talep artışları, 2021 ve 2022'de olduğu gibi ciddi talep artışı ve kuraklık, rüzgarın esmesi vb durumlarda arz-talep dengesinin bozulmasına, dengeleme-yönetilememe riski ve kesintiler yaşanmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla, enerji yatırımlarının hem doğru bir şekilde planlaması sağlanmalı hem de yatırımların uygulama süreçlerinin de sıkı şekilde takip edilerek gecikmemesi ve hayata geçirilmesi için bir izleme ve takip sistemi kurulmalı ve tüm ihalelerin şeffaf bir şekilde yapılması sağlanmalıdır.

4- Gaz tarafına yönelik önerilerimiz:

Devam eden yeraltı depo ve geri üretim kapasite artış çalışmaları hızla tamamlanmalıdır. Bu kapsamda:

- iletim sistemindeki kritik bağlantı hatlarının ve kompresörlerin çift yönlü çalışır hale getirilmesi, Konya-Kahraman-Mersin arasında bağlantı hattının tesis edilerek bölgesel iletim hatlarının güçlendirilmesi,
- İran'dan kaynaklı bu sorunların yaşanmaması için doğu bölgeleri besleyecek iletim ve dengeleme altyapısının gecikmeden tesis edilmesi önemlidir

Şubat ayında olası gelmesi beklenen soğuk havalarla aynı krizin yaşanmaması için, tüm sanayide doğal gaz kısıtlaması yerine enerji tüketimi yüksek, düşük teknoloji ve düşük katma değerli üretilere ara verilebilir. Türkiye'de demirçelik üretiminin yaklaşık üçte ikisi elektrikli ark ocaklarında ithal edilen hurdanın yüksel elektrik kullanımıyla eritilip şekillendirilmesinden oluşmaktadır. Yani bu şekilde belki 10-12 tesiste yapılacak kesinti ile süreç yönetilebilirdi.

- TANAP, ne yazık ki ilk ortaya çıkış amacının tersine Türkiye için hem çok pahalı ve gereksiz bir proje olmuştur. TANAP'tan hattın inşaat maliyetinin çıkarılması amacıyla Türkiye'nin alacağı gaz için yüksek tarife parası ödemesi için Türkiye'nin alacağı gazın doğuda bölgelerdeki bir çıkış noktasından verilmeyerek Eskişehir'den veya Trakya'dan verilmesi amacıyla buralarda 2 çıkış noktası inşa ettirilmiştir. Bu durum İran gazı kesildiğinde iletim sistemindeki yetersizlikler nedeniyle doğu bölgeler için ciddi bir sorundur. Dost ve kardeş ülke olarak görülen Azerbaycan'ın Türkiye'nin bu ülke için yaptığı fedakarlıklar ortadadır ve bu ülke görüşmelere gidilerek Türkiye'nin mağdur olduğu bu durumun değiştirilmesi için hem transit tarife fiyatının düşürülmesi, doğudan çıkış verilmesi, 2022 ve 2023'te Türkiye'ye vereceği gaz miktarını artırması ve özellikle 2024 sonrasında da Bakü-Tiflis-Erzurum boru hattından doğal gaz tedarikini garanti etmesi sağlanmalıdır.

- Dünyanın önemli LNG ihracatçılarından olan, iyi ve yakın ilişkilerin olduğu sık sık ifade edilen Katar'la neden uzun vadeli ve ekonomik açıdan uygun fiyatlarla LNG tedariki için bugüne kadar uzun vadeli bir anlaşma düşünülmemiştir. Bu ülkeyle bu şekilde bir anlaşma yapılırsa bugün BOTAŞ spot LNG kargosu bulmak ve bunlara yüksek bedeller ödemek durumunda kalınmayacaktır.

MİLYONLAR ELEKTRİK YARDIMINA MUHTAÇ

Ekonomik kriz nedeniyle 6,6 milyon hanenin sosyal yardımlarla yaşamını sürdürmek zorunda kaldığı ülkede yurttaş, elektrik tüketim desteğine de muhtaç hale getirildi. Elektrik yardımı alan kişi sayısı 1,8 milyona çıktı.

Cep yakan elektrik faturaları, milyonlarca kişiyi elektrik tüketim desteğine muhtaç hale getirdi. 2019 yılında 1 milyon 343 bin yurttaş elektrik yardımından yararlanırken bu sayı 2021 yılında 1 milyon 801 bin 835'e fırladı.

Türkiye'de giderek derinleşen ekonomik kriz, 6 milyon 630 bin 682 haneyi sosyal yardımlarla yaşamını sürdürmeye mecbur bırakırken milyonlarca yurttaş elektrik faturalarını ödeyemez hale geldi. Hemen her yıl milyonlarca yurttaşın elektriği fahiş faturaları ödeyemediği için kesilirken Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın, "Elektrik Tüketim Desteği" verileri, yoksulluğun ulaştığı noktayı bir kez daha gözler önüne serdi.

Öngörüler Aşıldı

Bakanlığın, "2022 Yılı Performans Programı" adı altında paylaştığı veriler, yurttaşın içinde olduğu darboğazı tüm çıplaklığıyla ortaya koydu.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2021 yılının başında elektrik tüketim desteğinden faydalanan kişi sayısını 1 milyon 500 bin olarak öngörse de ekonomik kriz öngörüyü anlamsız kıldı.

Programa göre, elektrik zamlarına gelen fahiş zamlar ve elektrik dağıtım şirketlerinin elde ettiği kâr tartışmalarıyla geride kalan 2021'de toplam 1 milyon 801 bin 835 kişi elektrik tüketim desteği aldı.

Bakanlık, destekten faydalanan kişi sayısını 2022, 2023 ve 2024 yıllarında sırasıyla 1 milyon 836 bin 495, 1 milyon 944 bin 524 ve 2 milyon 52 bin 553 olarak öngördü.

Ekonomik krizde ezilen yurttaşlara yapılan elektrik tüketim desteğinin miktarı ise şöyle sıralandı:

- 1-2 kişilik muhtaç hanelere aylık 75 kWh,
- 3 kişilik muhtaç hanelere aylık 100 kWh ,
- 4 kişilik muhtaç hanelere aylık 125 kWh ,
- 5 ve daha fazla kişilik muhtaç hanelere aylık 150 kWh.

Aileler Çocuklarına Bakamadı

Türkiye'deki yoksulluğu ortaya koyan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı verileri, bunlarla da sınırlı kalmadı. Ailesinin bakımını sağlayamadığı 161 bin çocuk için sosyal ve ekonomik destek verildi. 2020 yılında 129 bin 422 olan destekten yararlanan çocuk sayısında 2021 yılında yaşanan artış yüzde 24 oldu.

Haneler Elektriksiz Kaldı

Birbiri ardına gelen zamlar ile yurttaş adeta canından bezerken 2021 yılının ilk beş ayında 1 milyon 525 bin 14 abonenin elektriği borç nedeniyle kesildi. 2021 yılının tamamında elektriği kesilen hane sayısının 2 milyonu aştığı tahmin edilirken her beş aboneden birinin borcunu zamanında ödeyemediği bildirildi.

ÇOCUKLAR YOKSUL!

Giderek derinleşen yoksulluk, yüz binden fazla çocuğu ailesinden koparıma tehlikesiyle karşı karşıya bıraktı. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na göre temel ihtiyaçları karşılanamayan çocuk sayısı her yıl artacak.

Yirmi yıldır ülkeyi tek başına yöneten AKP'nin yarattığı yoksulluğun boyutu Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Kamu Denetçiliği Kurumu'nun verilerine de yansdı. 6,3 milyon haneyi sosyal yardıma muhtaç eden yoksulluk, on binlerce çocuğu da ailesinden koparıma tehdidiyle karşı karşıya bıraktı.

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun 2021 verileri Türkiye'deki derin yoksulluğun çocuklara etkisini ortaya koydu.

Ailesinin yanında temel ihtiyaçları karşılanamayan çocuk sayısı 150 bine dayandı. 2020 yılında 129 bin 422 olan ailesinin yanında bakımı sağlanamayan çocuk sayısı 2021 yılında 141 bin 275'e yükseldi. Kamu Denetçiliği Kurumu ise KDK Çocuk internet sayfasına yapılan başvurularda, "Çocukların dijital derslere erişim sorunları ve ebeveynlerinin işsiz kalması" konularında yapılan başvuruların 2021 yılında arttığı belirtildi.

Aileleri Bakamıyor

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, "Çocuklar aile ortamından ayrılmadan sağlıklı bir şekilde gelişimleri tamamlansın" gerekçesiyle 2021 yılında 141 bin 275 çocuğu ailesi yanında destekledi.

Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) programından yararlanan çocuk sayısı 2020 yılına göre 2021'de dramatik şekilde arttı. SED kapsamına alınan çocuk sayısı bir yılda 12 bin artarken artış oranı yüzde 9 oldu. Bakanlığın verilerine göre 2020 yılında ailesinin yanındaki 129 bin 422 çocuğa destek verildi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bakanlık, SED kapsamındaki çocuk sayısına yönelik 2022, 2023 ve 2024 yılı öngörülerini de paylaştı. Buna göre 2022, 2023 ve 2024 yıllarında sırasıyla 145 bin, 150 bin ve 155 bin çocuğun SED kapsamına alınacağı tahmin edildi.

Şikâyetler Artıyor

Kurumun, "Çocuk Hakları" adı altında paylaştığı bilgilerde ise "Çocukların başvurularında uzaktan eğitim sürecinde derslere erişim sorunları, tablet veya bilgisayar ihtiyacı, ebeveynlerinin işsiz kalması ya da ücretsiz izinde olması gibi nedenlerle hane gelirinin azalması, sosyal yardım talepleri gibi konularda 2020 yılında kaydedilen artışın 2021'de devam ettiği izlenmiştir" denildi.

720 Bin Çocuk Çalışmak Zorunda

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2019 5'inci Çocuk İşgücü Araştırması'na göre bir ekonomik faaliyette çalışan 5-17 yaş grubundaki çocuk sayısı 720 bin. Çalışan çocukların yüzde 15,9'unu 12-14 yaş grubundakiler, yüzde 4,4'ünü ise 5-11 yaş grubundaki çocuklar oluşturuyor. Cinsiyete göre incelendiğinde, çalışan çocukların yüzde 70,6'sını erkek, yüzde 29,4'ünü ise kız çocukların oluşturduğu görüldü. Çalışan çocukların çalışma nedenlerinde ilk sırayı yüzde 35,9 ile "hanehalkının ekonomik faaliyetine yardımcı olmak" aldı. Çalışan çocukların yüzde 66,0'ı düzenli işyerinde, yüzde 30,4'ü tarla-bahçede, yüzde 3,0'ı seyyar sabit olmayan işyeri veya pazar yerinde, yüzde 0,5'i ise evde çalıştı.

Rakamlarla yoksulluk
6,3 milyon
Sosyal yardıma muhtaç hane sayısı
129 bin 422
2020'de bakımı sağlanamayan çocuk
141 bin 275
2021'de bakımı sağlanamayan çocuk
150 bin
2023'te bakımı sağlanamayan çocuk
155 bin
2024'te SED kapsamına alınacak çocuk

NAFAKA HAKKINDA YANLIŞLAR VE DOĞRULAR

Nafaka, Boşanma davası devam ederken ya da davanın sona ermesiyle ekonomik zorluğa düşecek olan tarafa, diğer tarafın kendisi ve velayeti altındaki çocukların geçimlerini sürdürebilmeleri adına verilen/talep edilen maddi destektir. Medeni Kanun'da tanımlanmış dört nafaka türü vardır:

Tedbir Nafakası: Boşanma davasının açıldığı günden başlayarak dava süresince eş ve çocuğa ödenmesi gereken nafakaya TEDBİR nafakası denir.

"MK Geçici önlemler Madde 169- Boşanma veya ayrılık davası açılınca hâkim, davanın devamı süresince gerekli olan, özellikle eşlerin barınmasına, geçimine, eşlerin mallarının yönetimine ve çocukların bakım ve korunmasına ilişkin geçici önlemleri re'sen alır. Bu, " **tedbir nafakası**"dır."

Yoksulluk Nafakası: Boşanma davasının bitip kesinleşmesinden sonra eş için ödenen nafakaya YOKSULLUK nafakası denir.

"Madde 175.- Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan malî gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir. Nafaka yükümlüsünün kusuru aranmaz."

Çocuk için ödenen nafakaya da **İştirak Nafakası** denir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

“Madde 327/1 – Çocuğun bakımı, eğitimi ve korunması için gerekli giderler ana ve baba tarafından karşılanır. ... Çocuğun velayetini alan eş, **iştirak** nafakasıyla çocuğun bakım ve giderlerini karşılayacaktır.”

Dördüncü nafaka türü ise YARDIM nafakasıdır. Boşanmayla ilgisi yoktur; bir kimsenin, **yardım** etmediği takdirde yoksulluğa düşecek olan altsoy ve üstsoy ile kardeşlerine ödediği nafaka çeşididir.

Boşanmada tazminat ise Medeni Kanun Madde 174’de “Mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelenen kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir maddî tazminat isteyebilir” denilerek kusurlu ve az kusurlu olma koşuluyla bir kez alınmak üzere her iki eşe de tazminat talep etme hakkı tanımıştır.

1988 yılına kadar Türk Medeni Kanunu’nda bir yıl süre ile verilen **Yoksulluk Nafakası, 1988 yılı sonrasında süresiz olarak istenebilir hâle gelmiştir**. İmzaladığımız Uluslararası Sözleşmeler ve Anayasamızın 10. maddesinde de belirtildiği gibi toplumumuzda hâlâ dezavantajlı bulunan kadın lehine pozitif ayrımcılık yapmak adaletin bir gereğidir.

Yanlış: Yoksulluk nafakası sadece kadına verilir.

Düzenlemede herhangi bir cinsiyet belirtilmemiştir, boşanma sebebiyle yoksulluğa düşecek eş nafakaya hak kazanır. Fakat fiiliyatta bu eş hep kadındır.

Burada asıl soru: Neden kadınlar boşanma sebebiyle yoksulluğa düşer?

Yoksulluk nafakasının daha çok kadın lehine çıkması toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucudur ve kadının evlilikte ve boşanma sonucunda yoksullaşmasından kaynaklanmaktadır.

Yanlış: Boşanma davaları sonucunda bağlanan nafakalar süresizdir.

Kanunda bu bir zorunluluk olarak düzenlenmemiştir. **Hâkimler takdir yetkileri kapsamında somut olayın koşullarına göre süresini ve miktarını belirlerler**. Evlilik süresi, müşterek çocuklar, eşlerden birinin evlilik sebebiyle işten ayrılmış olup olmadığı, eğitim durumları – mesela erken yaşta evlendirmeler sebebiyle bir eşin eğitim hakkına erişiminin engellenmiş olması -, ev içi emek gibi hususlar dikkate alınır. Ayrıca taraflardan birinin boşanma nedeniyle yoksulluğa düşmesi ve daha ağır kusurlu olmaması göz önünde bulundurulur.

Yoksulluk nafakasını düzenleyen Medeni Kanunun 175/1 Maddesinde; "Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan malî gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir" denilmek suretiyle kusuru ağır olan eşin yoksulluk nafakası alamayacağı ve yoksulluk nafakasının, nafakayı ödeyecek kişinin mali gücü oranında belirleneceği belirtilmiştir.

Yanlış: Süresiz verilen yoksulluk nafakası ömür boyu alınır.

Nafakanın sona erdirilmesi için süresiz olmasını gerektiren şartların ortadan kalkıp kalkmadığına bakılması gerekir. Mevcut Medeni Kanun ile **yoksulluk nafakası bağlanan kişinin evlenmesi, taraflardan birinin vefatı ya da nafaka bağlanan kişinin haysiyetsiz bir hayat sürmesi halinde ortadan kalkar ve devredilemez**. Nafaka bağlanan kişinin gelirinin asgari ücret olması nafaka almasına ya da nafaka ödeyen kişinin gelirinin asgari ücret olması nafaka ödemesine engel değil.

Medeni Kanunun 176.maddesinde belirtildiği gibi nafaka alacaklısı öldüğünde veya evlendiğinde nafaka kendiliğinden ortadan kalktığı gibi, fiilen biriyle evli gibi yaşadığında, **yoksulluk durumu ortadan kalktığında** (miras kaldığında, kadın kayıtlı ya da kayıtsız çalışmaya başladığında, kadına herhangi bir gelir bağlandığında), haysiyetsiz hayat sürdüğünde mahkeme kararıyla kaldırılabilir. Ayrıca mali durumun değişmesi durumunda ödenen nafakanın azaltılabilmesi ve kaldırılabilmesi de şu anki yasal düzenlemeyle mümkündür.

Yanlış: Yoksulluk nafakası erkekleri mağdur ediyor.

Yoksulluk nafakasının süresiz olarak takdir edilmesi nedeniyle birçok nafaka yükümlüsünün mağduriyetine neden olduğu yönündeki iddialar gerçeği yansıtmamaktadır. Asıl büyük ölçüde yaşanan mağduriyet, açlık sınırının 4 bin 924 TL'ye yükseldiği ülkemizde çok düşük miktarlarda takdir edilen ve büyük çoğunluğu da tahsil edilemeyen yoksulluk nafakası alan kadınlar cephesinde yaşanmaktadır.

Yaşanan mağduriyetler mevcut yasal düzenlemeden değil uygulamadan kaynaklanmaktadır. Yargının takdir hakkını hakkaniyete uygun kullanarak oluşan mağduriyetleri önlemesi mümkündür.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sonuç

Mevcut yasal düzenlemede değişikliğe gidilmesi, kazanılmış hakların aşındırılmasına neden olacaktır. Ayrıca sosyal devletin kadının geleneksel rolünden kaynaklı yükünü üzerinden almadan, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan dezavantajlı konumu düzeltilmeden kadının mağduriyetini arttıracaktır.

TÜİK Verileri ile Boşanma

TÜİK verilerine göre evlenen çiftlerin sayısı 2019 yılında 542 bin 314 iken 2020 yılında %10,1 azalarak 487 bin 270 oldu. Bin nüfus başına düşen evlenme sayısını ifade eden kaba evlenme hızı 2020 yılında binde 5,84 olarak gerçekleşti.

Boşanan çiftlerin sayısı 2019 yılında 156 bin 587 iken 2020 yılında %13,8 azalarak 135 bin 22 oldu. Bin nüfus başına düşen boşanma sayısını ifade eden kaba boşanma hızı 2020 yılında binde 1,62 olarak gerçekleşti.

Evlenme sayısı aylara göre incelendiğinde, 2020 yılının Nisan ve Mayıs aylarında önemli bir azalma görüldü. Evlenme sayısı 2019 yılı Nisan ayında 53 bin 155 iken pandeminin etkisiyle %68,7 azalarak 2020 yılının aynı ayında 16 bin 657 oldu. Evlenme sayısı Ramazan ayının büyük bir bölümüne denk gelen 2019 yılı Mayıs ayında 30 bin 376 iken %61,6 azalarak 2020 yılının aynı ayında hem pandemi hem de Ramazan ayının etkisiyle 11 bin 666 oldu.

Diğer taraftan evlenme sayısında 2020 yılının Temmuz ve Ağustos aylarında bir önceki yıla göre artış görüldü. Evlenme sayısı 2019 yılı Temmuz ayında 66 bin 932 iken %8,2 artarak 2020 yılının aynı ayında 72 bin 402 oldu. Evlenme sayısı 2019 yılı Ağustos ayında 66 bin 987 iken %15,1 artarak 2020 yılının aynı ayında 77 bin 86 oldu.

Boşanma sayısı aylara göre incelendiğinde 2020 yılının Nisan ve Mayıs aylarında pandemi dolayısıyla önemli bir azalma görüldü. Boşanma sayısı 2019 yılı Nisan ayında 14 bin 496 iken %96,1 azalarak 2020 yılının aynı ayında 562 olurken, 2019 yılı Mayıs ayında 14 bin 555 iken %96,2 azalarak 2020 yılının aynı ayında 548 oldu. Diğer taraftan boşanma sayısında 2020 yılının Temmuz ayında bir önceki yıla göre artış görüldü. Boşanma sayısı 2019 yılı Temmuz ayında 13 bin 555 iken %69,9 artarak 2020 yılının aynı ayında 23 bin 25 oldu.

Boşanmaların %35,3'ü evliliğin ilk beş yılı içinde gerçekleşti.

Boşanmaların 2020 yılında %35,3'ü evliliğin ilk 5 yılı, %20,7'si ise evliliğin 6-10 yılı içinde gerçekleşti.

Son bir yıl içindeki boşanma olaylarından 124 bin 742 çocuk etkilendi.

Kesinleşen boşanma davaları sonucunda 2020 yılında 135 bin 22 çift boşanırken 124 bin 742 çocuk velayete verildi. Boşanma davaları sonucu çocukların velayetinin çoğunlukla anneye verildiği görüldü. Çocukların velayetinin 2020 yılında %75,8'i anneye, %24,2'si babaya verildi. Velayete verilen çocuklara 18 yaş altı çocuklar ile 18 yaş üstü engelli çocuklar dâhildir.

Toplumun Boşanma ve Nafakaya Bakışı

KONDA'nın Ocak 2020'nin ilk hafta sonunda ülke genelinde yaptığı saha araştırmasında boşanma ve nafaka konusuna dair üç soru ekledi ve toplum genelinin bu konulara bakışını ölçtü.

Her ne kadar nafakaya dair kanunlar nafaka veren ve alan tarafların cinsiyetlerini belirtmese de ve iki türlü işleyebilse de, soruların saha sırasında anlaşılabilir olması açısından nafaka veren tarafın erkek/baba, alan tarafın da kadın/anne olduğunu varsayıldı.

Araştırma kapsamında, ülke genelinde 29 ilde 15 yaş ve üzeri 3594 kişiyle hanelerinde yüz yüze görüşüldü. Yarısı kadın, yarısı erkek olan bu kişilerin yüzde 67'si, yani her üç kişinin biri evli, yüzde 24'ü bekar, yüzde 4,8'i dul, yüzde 1,8'i boşanmış ve yine yüzde 1,8 sözlü veya nişanlıydı. Görüşülen bu kişilerin yüzde 67'sinin en az bir çocuğu ve yüzde 41'inin halen 18 yaşının altında olan çocuğu veya çocukları bulunuyor.

Toplumun yüzde 72'si, yani her 4 kişinin 3'ü eşlerin anlaşamaması durumunda boşanmayı normal karşıladığını belirtiyor.

Kadınların yüzde 74'ü boşanmayı normal karşılarırken bu oranın erkeklerde yüzde 70'e düştüğünü görülüyor.

18-32 yaş arasındaki kişilerin yüzde 76'sı boşanmayı normal karşılarırken, 33-48 yaş aralığında bu oran yüzde 72'ye, 49 yaş ve üzerinde ise yüzde 69'a düşüyor. Eğitim seviyesi arttıkça boşanmayı normal karşılamının arttığı görülüyor. Lise altı eğitimi olanların yüzde 65'i boşanmayı normal karşılarırken, bu oran lise mezunlarında yüzde 78'e, üniversite mezunlarında ise yüzde 84'e yükseliyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Medeni durumu cinsiyete göre ayırıp incelendiğinde her grupta, yani medeni durumu ne olursa olsun kadınların boşanmayı erkeklere göre daha normal karşıladığını görülmüyor. Boşanmış kadınların yüzde 94'ü bu durumu normal karşılayacağını ifade ederken, boşanmış erkeklerde bu oran yüzde 68.

Boşandıktan sonra ortaya çıkan iki türlü nafaka konusunu, yani iştirak nafakası ve yoksulluk nafakasını ayrı ayrı ele alındığında iştirak nafakasına dair:

- "Boşandıktan sonra çocuk yetişkin olana kadar babanın nafaka ödemesi yasalarla güvence altına alınmalıdır" ifadesine toplumun yüzde 82'si katıldı ve iştirak nafakasını destekliyor.

- Yoksulluk nafakasına destek de oldukça yüksek:

Yüzde 76 boşanmada maddi imkânı olmayan kadına, ihtiyaç duyduğu sürece boşandığı kocası nafaka ödemelidir" ifadesine katıldığını veya kesinlikle katıldığını belirtiyor.

- İştirak nafakası uygulamasına kişilerin cinsiyet, yaş, eğitim, medeni durumu, nerede büyüdüğü, çocuğu olup olmadığı gibi özellikleri ne olursa olsun, toplumun tüm kesimleri yüksek oranlarda destek veriyor.

- İştirak nafakasının yasalarla güvence altına alınmasına kadınların yüzde 86'sı katıldığını veya kesinlikle katıldığını ifade ederken, bu oran erkeklerde yüzde 78. Medeni duruma göre incelediğimizde bekâr kadınların yüzde 85'i önermeye katılırken, bekâr erkeklerde bu oran yüzde 76. Konunun asıl muhatabı olan boşanmış kişilere baktığımızda kadınların yüzde 93'ü bu önermeye katılırken, erkeklerde bu oran yüzde 52.

- Yoksulluk nafakasına dair "Boşanmada maddi imkânı olmayan kadına, ihtiyaç duyduğu sürece boşandığı kocası nafaka ödemelidir." önermesine verilen cevapları demografik özellikler üzerinden incelediğinde de iştirak nafakasında olduğu gibi toplumun tüm kesimleri fikri oldukça yüksek oranlarda destekliyor.

Medeni durumla birlikte incelediğinde kadınların tüm gruplarda bu önermeye erkeklerden daha fazla katıldığı görülüyor. Bekar kadınların yüzde 80'i katıldığını veya kesinlikle katıldığını ifade ederken, bekar erkeklerde bu oran yüzde 74. Boşanmış kadınların yüzde 77'si önermeye kesinlikle katıldığını veya katıldığını ifade ederken, boşanmış erkeklerde bu oran yüzde 43. KONDA Görüşülen boşanmış erkek sayısı düşük olsa da yarısından fazlasının yoksulluk nafakasını ödemek istemediği yönünde ipucu elde ettiklerini ifade ediyor.

- İştirak nafakası ve yoksulluk nafakası konularındaki görüşlerin bir arada analizine göre, ikisini birden destekleyenler ("kesinlikle katılıyorum" veya "katılıyorum" cevabı verenlerin), yüzde 70 oranında. Diğer bir deyişle her 10 kişinin 7'si ikisini birden destekliyor ve toplumun nafaka konusunda tavrının oldukça net olduğu anlaşılıyor. Dolayısıyla **toplumda genel olarak boşanmaya karşı bir direnç olmadığı ve bu dosyada ele alınan yoksulluk nafakası konusunda kadının desteklenmesi gerektiğine dair güçlü bir inanç olduğu anlaşılıyor.**

Kadın Dayanışma Vakfı Yoksulluk Nafakası İncelemesi

Kadın Dayanışma Vakfı'nın gönüllü avukatlarından oluşan bir çalışma grubunun hazırladığı Yoksulluk Nafakası İncelemesi raporunda 11 ilde Aile/Asliye Hukuk Mahkemelerince görülmüş 140 adet boşanma davası ile beraber ya da boşanma davası sonrası açılan nafaka davası ile yardım nafakası dosyası incelenerek yoksulluk nafakası konusunda güncel verilere ulaşılmaya çalışılmış.

Nafaka Ve Boşanma İç İçe Olduğu İçin Kamuoyu Birbirinden Ayırmakta Zorlanıyor

Yoksulluk nafakası araştırmasında incelenen 140 dava dosyasının; 14 'ü nafaka davası (nafakanın arttırılması, nafakanın kaldırılması, tedbir nafakası ve yardım nafakası davaları), 126 tanesi boşanma davası, 121 tanesi çekişmeli boşanma davası, 5 tanesi anlaşmalı boşanma davasıdır. 121 çekişmeli boşanma dosyasının 13 tanesi başta çekişmeli açılıp sonra anlaşmalı boşanmaya dönüşmüş 5 anlaşmalı boşanma dosyasının ise 1 tanesi başta anlaşmalı olarak açılıp sonra çekişmeli boşanmaya dönüşmüştür. 14 nafaka dosyasından 2 tanesi kız çocuklarının babalarına karşı açtıkları yardım nafakası davalarıdır. Dosya incelemesinde kamuoyunda ve yoksulluk nafakası tartışması içinde nafaka taleplerinin birbirinden ayırmada yaşanan güçlüğün, nafakanın boşanma davalarının içinde ve ayrıca dava açılarak talep edilmesinin, bakım ve yardım nafakası olarak farklı şekillerde talep edilmesinin ve birden fazla bakım nafakasının özellikle müşterek çocuğun varlığı halinde aynı anda talep edilmesinin bir sonucu olduğu gözlemlenmiştir.

Davalar Zaman, Dava ve Talep Çeşidi Bakımından Geniş Bir Çeşitliliğe Sahip

Araştırmada ulaşılan dava dosyaları 1994 ila 2019 tarihleri arasında açılan davaları kapsamaktadır. Davalara ilişkin kararlar ise 1995 ila 2019 yılları arasında verilmiş ve çoğunluğu (96 dosya) kesinleşmiş davalardır. Dolayısıyla araştırma 25 yıllık bir süreçte 11 farklı ilde görülen nafakaya ilişkin davaları kapsamaktadır. Davaların içeriklerine bakıldığında 140 davadan sadece 14 tanesinin doğrudan nafaka davası olarak açıldığı, geri kalan 126

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

dava dosyasının boşanma davası olduğu görülmektedir. Bu dosyalardan 18'i baştan veya sonradan anlaşmalı boşanma davası dosyalarıdır. Araştırma yasama sürecinde yoksulluk nafakasına ilişkin tartışmaya katkı sunabilmek amacıyla iki ay gibi kısa bir sürede hazırlanmasına rağmen, araştırmanın içerdiği örneklem zaman, dava ve talep çeşidi bakımından geniş bir çeşitliliğe sahiptir.

Cinsiyete Dayalı Şiddet Yaygın

Araştırmada boşanma ve nafaka davaları ile cinsiyete dayalı şiddet arasında önemli bir ilişki tespit edilmiştir.

- İncelenen boşanma davası dosyalarının yüzde 40 gibi önemli bir oranı şiddetli geçimsizlik iddiası ve yüzde 36,5'i evlilik birliğinin sarsılması iddiası ile açılmıştır.
- TMK 162. maddede özel boşanma nedeni olarak yer verilen ve kanun uyarınca ağır şiddet gerekçe gösterilerek "hayata kast, pek kötü veya onur kırıcı davranış" nedeniyle açılan boşanma davaları incelenen dosyaların yüzde 1,4'ünü oluşturmaktadır.
- Diğer boşanma sebepleri ise yüzde 12,8 oranındadır.
- Boşanma sebepleri farklılık göstermesine ve farklı şekilde ifade edilmesine rağmen incelenen dosyaların **yüzde 82,9 gibi büyük bir oranında kadına yönelik şiddet** iddiası mevcuttur.
- Karşılaştırmalı incelemeler kadının eğitim durumu düştükçe kadına yönelik şiddetin artış gösterdiğini ortaya koymaktadır.
- Söz konusu şiddet iddialarının yüzde 75,7'si psikolojik şiddet, yüzde 47,1'i ekonomik şiddet, yüzde 52,1'i fiziksel şiddet, yüzde 15,7 'si ise cinsel şiddettir. Bazı dava dosyalarında ise diğer şiddet türlerinin yanında dijital şiddet iddiaları da mevcuttur. Dijital şiddet iddialarının oranı yüzde 5,7 'dir.
- İncelenen dava dosyalarının yüzde 9,3 'ünde 6284 sayılı Kanunun uygulaması doğrultusunda verilmiş kararlara rastlanmıştır. Dava dosyalarının yalnızca yüzde 21,4'ünde ise boşanma konusu olaylara ilişkin ceza soruşturması yahut kovuşturması mevcuttur.

Dava Açanlar da Masrafları Ödeyenler de Kadın Olma Eğiliminde

İncelenen davaların büyük bölümü kadınlar tarafından açılmıştır.

- Toplam dosya sayısının yüzde 76,4'ünü kadınların, yüzde 16,4'ünü ise erkeklerin açtığı davalar oluşturmaktadır. Davaların yüzde 7,1'i ise karşılıklı olarak açılmıştır.
- Dava dosyalarından yüzde 32,1'ini maddi imkansızlıklardan kaynaklanan başvurular sonucunda adli yardım dosyası olarak baroların atadığı avukatları açmıştır.
- İncelenen ve masraflara ilişkin bilgi verilen dosyalardaki dava masraflarının ise yüzde 52,9'u kadınlar; yüzde 17,9'u ise erkekler tarafından ödenmiştir. Yargılama masrafları bakımından adli yardıma hükmedilen dosyaların oranı ise yüzde 23,6 'dır.
- Adli yardım al(a)mayanlar bakımından ise davalar açılırken ve dava süresince ödenmesi zorunlu mahkeme masraflarının genellikle bağlanan nafaka miktarlarından çok daha yüksek olduğu göze çarpmaktadır.

Davalara taraf kadınlar daha eğitimsiz, daha az çalışıyor ve yüzde 45'inin herhangi bir geliri yok

Davaya taraf eşlerin eğitim ve meslek durumları ile gelir düzeylerini ele alacak olursak, araştırmada ulaşılan veriler ülke verileriyle uyumlu bir şekilde kadınının eğitim, meslek ve gelir durumlarının erkeklerin çok gerisinde olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırma kapsamında incelenen dosyalarda davalara taraf olan kadınların toplumsal konumları genel itibariyle erkeklerden geridir.

- Kadınların yüzde 2,1'i okuma yazma bilmezken, yüzde 15,7 'si ilkokul, yüzde 3,6'sı ortaokul, yüzde 16,4'ü lise, yüzde 20 'si üniversite, yüzde 1,4 'ü yüksek lisans mezunudur.
- Herhangi bir mesleği olmayan kadınların oranı yüzde 26,4, erkeklerinki ise sadece yüzde 0,7 'dir.
- İşsiz kadınlar yüzde 22,9 oranındayken işsiz erkekler yüzde 5,7 oranındadır. Kendi işinin sahibi olan kadınların oranı yüzde 0,7, kendi işinin sahibi olan erkeklerin oranı ise yüzde 6,4'tür.
- Davalara taraf kadınların yüzde 45 'i herhangi bir gelire sahip değildir.
- Düzenli gelire sahip olmayan kadınların oranı ise yüzde 2,1'dir. Asgari ücret altında çalışan kadınlar yüzde 7,9, asgari ücrete çalışan kadınlar yüzde 15,7 asgari ücretin üzerinde çalışan kadınlar ise yüzde 12,1 oranındadır. Erkeklerin gelir düzeyleri ise kadınların gelir düzeyine oranla önemli ölçüde yüksektir. Herhangi bir geliri

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

olmayan erkeklerin oranı sadece yüzde 5 iken, düzenli gelire sahip olmayan erkeklerin oranı yüzde 7,9, asgari ücret altında çalışan erkeklerin oranı ise yüzde 2,9 'dur. Erkeklerin yüzde 65,7'si asgari ücret ve üzeri ücrete çalışmaktadır. Asgari ücretle çalışan erkeklerin oranı yüzde 21,4, asgari ücret üstü çalışan erkeklerin oranı ise yüzde 44,3'tür.

Kadınların Yüzde 86'sı Nafaka Talep Etmiş, Yüzde 70'i Yoksulluk Nafakası

İncelenen dosyalardan araştırmanın asıl konusunu oluşturan nafakalara ilişkin ayrıntılı bilgilere ulaşılmıştır.

- Davaların yüzde 86,5'inde kadınların nafaka talebi vardır.
- Davaların bir kısmında başlangıçta nafaka talepleri olmuşsa da kadınların yüzde 5'i anlaşabilmek için, yüzde 4,3'ü şiddetten kurtulmak amacıyla bir an önce boşanabilmek için, yüzde 3,6'sı ihtiyacı olmadığı için, yüzde 0,7'si ise tekrar şiddet görmekten korktuğu için nafaka talep etmediğini belirtmiştir.
- Eşinden şiddet gören kadınlardan bazıları 6284 sayılı Kanun kapsamında koruma kararı alıncaya kadar uzun süre sığınaklarda kaldıklarından eşleriyle tekrar temas kurmak veya müşterek çocuklar üzerinden eşlerinin psikolojik şiddetine maruz kalmak istemedikleri için kendileri veya çocukları için nafaka ve/veya diğer bir maddi talepte bulunmamışlardır.
- Nafaka talebi bulunan dava dosyaları incelendiğinde **kadınlar tarafından talep edilen yoksulluk nafakasının oranı yüzde 70'tir**. Müşterek çocuklar için talep edilen iştirak nafakasının oranı yüzde 61'dir. Dava sürerken müşterek çocuklar için talep edilen tedbir nafakası oranı yüzde 44 olup, eşler için talep edilen tedbir nafakası oranı ise 46'dır. Talep edilen nafakaların yüzde 1,6 'sı ise yardım nafakasıdır.

Nafaka Taleplerinin Kabul Edilme Oranları: İştirak İçin Yüzde 70, Yoksulluk İçin Yüzde 49

- Mahkemeler, nafaka taleplerinin yüzde 8'ini tam olarak kabul ederken, yüzde 8'ini reddetmiş, yüzde 85'ini ise kısmen kabul etmiştir.
- Mahkemeler tarafından en yüksek oranda kabul edilen nafaka türü yüzde 70 ile müşterek çocuklara bağlanan iştirak nafakasıdır.
- Genellikle kadınların talep ettiği yoksulluk nafakasının mahkemelerce kabul oranı ise ikinci sırada olup yüzde 49'dur.
- Tedbir nafakalarında kabul oranı benzer olup müşterek çocuklar lehine talep edilen tedbir nafakasının kabul oranı yüzde 44 ile ilk sıradadır. Eş için talep edilen tedbir nafakasının kabul oranı ise yüzde 39'dur.

Nafaka Meblağlarını Sadece Yüzde 2'si 2000 TL'nin Üstünde, Yüzde 66'sı 500 TL'nin Altında

Nafaka meblağlarının asgari ücret, açlık ve yoksulluk sınırı gibi genel ekonomik veriler çerçevesinde ele alındığında sanıldığından çok daha düşüktür.

- Yüzde 66,4'ü 0-500 TL arasında olup ortalaması yalnızca 262 TL'dir, yüzde 10'u 500-1000 TL arasında, yüzde 2,1'i 1000- 2000 TL arasında yine yüzde 2,2'si 2000 TL'den yukarıdadır.
- Dosyaların yüzde 0,7'sinde ise toplu nafakaya hükmedilmiştir.

Meblağların bu kadar düşük olmasının nedeninin ise Mahkemelerce asgari ücret, açlık ve yoksulluk sınırlarının bir standart olarak davalarda uygulanmaması ve sosyal ve ekonomik durum (SED) incelemelerinin gerektiği şekilde yapılmaması olduğu söylenebilir.

- Dava dosyalarının yüzde 80'inde ayrıntılı ve fiili durumu belirlemeye yönelik bir SED (sosyal ekonomik durum) incelemesi yapılmamış; dosyaların yüzde 76,4'ünde sadece polis araştırması ile yetinilirken, yüzde 15,7 'sinde ise mahkemeler inceleme yapmıştır.
- Dosyaların yüzde 2,9 unda bilgi bulunmazken, yüzde 5'inde ise anlaşmalı boşanma nedeniyle SED incelemesi yapılmamıştır.

Nafakaların Yarı Ödenmemiş

Yapılan incelemelerde tespit edilen en önemli sorun ise nafaka ödemelerine ilişkindir.

- Mahkemeler tarafından hükmedilen nafakaların yüzde 20,7 'sini nafaka yükümlüleri ödenirken, söz konusu nafakaların yüzde 0,7'si kısmen ödenmiş yüzde 50,7'si ise ödenmemiştir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Nafakaların ödenmemesinin nedeni olarak yüzde 40 oranında nafaka yükümlülerinin nafaka ödemek istememeleri olduğu belirtilmiştir. Yüzde 0,7 oranında nafaka yükümlüsünün işinin olmamasını, yüzde 2,9'unun ise gelirin olmamasını gerekçe göstererek nafaka ödemedikleri beyan edilmiştir.
- Ödenmeyen nafakalar için yüzde 44,3 oranında icra yoluna başvurulmuş, yüzde 22,1 için tamamen, yüzde 5,7 'sinde ise kısmen tahsilat gerçekleştirilebilmiştir. Bu tahsilatların yüzde 25'i haciz yoluyla gerçekleşirken; yüzde 2,9'unda nafaka yükümlüsü kendisi ödeme yapmıştır.
- Nafaka ödenmemesi nedeniyle İcra Mahkemesine başvurulduğu belirtilen dosyalar yüzde 16,4 oranındadır ve nafaka yükümlülerinin yüzde 15'i bu yolla cezaya çarptırılmıştır.
- İcra ceza mahkemesi tarafından hapis cezasına çarptırılanların yüzde 14,28'i ise sadece birikmiş 3 aylık nafakaları ödeyerek hapis yatmaktan ve birikmiş nafakaları ödemeye mecbur edilmekten kurtulmuşlardır.

Nafaka Yükümlülerinin Sosyo-Ekonomik Durumları Mahkemelerce Denetlenmemiştir.

Nafaka taleplerine ilişkin olarak veriler karşılaştırılmalı olarak incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar çarpıcıdır. Yıllar içinde, genel olarak nafaka talepleri kısmen de olsa azalma eğilimine girmiştir.

- Evliliğin ilk on yılı içinde açılan davaların oranı görece yüksek olmakla birlikte (yüzde 47,5) evliliğin ilk yıllarında boşanma davası açanlardan nafaka talep etmeyenlerin oranı daha fazladır (yüzde 60).

- Bunun yanı sıra dosyalardaki dava tarihleri incelendiğinde mahkemelerin yıllar içinde nafaka taleplerini reddetme veya kısmen kabul etme gibi bir eğilim içine girdiği söylenebilir. **Özellikle boşanma komisyonu raporunun da yayınlandığı yıl olan 2016 yılının ardından istenen nafaka meblağının oldukça altında meblağlar belirlenip nafaka taleplerinin kısmen kabulünde önemli bir artış olduğu gözlemlenmektedir.**

- Enflasyon oranına paralel şekilde artan nafaka taleplerine mahkemeler cevap vermemiş ve nafaka meblağlarında bir artışa gitmemiştir. İncelenen dosyaların yüzde 66,4'ünde 0-500 TL arasında nafakaya hükmedilmiştir ve bu aralıktaki nafakaların ortalaması 262 TL 'dir. Tüm aralıklar için **Mahkemelerce verilen nafaka miktarlarının ortalaması ise sadece 370 TL 'dir.**

- Bu dosyaların büyük çoğunluğunda muhtemel nafaka yükümlülerinin sosyo-ekonomik durumları sadece tarafların beyanlarına dayanan polis tutanakları ile incelenmiştir. Bu beyanların doğruluğu ise Mahkemelerce denetlenmemiştir. Ayrıca dosyaların genelinde mahkemelerin hangi kriterler üzerinden nafaka miktarlarını tayin ve tespit ettiklerine dair bir bilgiye veya gerekçeye de rastlanmamıştır.

Davaların Neredeyse Tamamı Şiddet İçeriyor ve Nafaka Talebi Var

Boşanma ve nafaka talepleri ile kadına yönelik şiddet iddiaları arasında da önemli bir ilişki söz konusudur. Dosyaların tamamına yakınında şiddet iddiası bulunmakla birlikte, bazı dosyalarda çocuk yaşta erken ve zorla evlendirme olgularına da rastlanmıştır.

- **Kadınların yüzde 82,9'u şiddet gördükleri için boşanma davası açtıklarını söylemişlerdir** ve bazı davalarda eşlerinin yanında eşlerinin ailesinden de şiddet gördüklerini iddia etmişlerdir. Yine bazı dosyalarda kadınların hamileyken şiddet gördükleri ifade edilmiş ve ayrıca kadınlara beraber müşterek küçük çocukların da şiddete maruz kaldığı belirtilmiştir.

- Şiddet iddiası içeren dosyalarda büyük oranda nafaka talebi söz konusudur. Belirtiliği gibi incelenen dava dosyalarının büyük çoğunluğunda (yüzde 82,9) şiddet iddiası bulunmakta ve bu iddiaların büyük bölümü psikolojik, ekonomik ve fiziksel şiddet içermektedir.

- Psikolojik şiddet iddiası içeren dava dosyalarında yüzde 87, ekonomik şiddet iddiası içeren dava dosyalarında yüzde 89, fiziksel şiddet iddiası içeren dava dosyalarında ise yüzde 86 oranında nafaka talebine rastlanmaktadır.

- Nafaka talebini belirleyen diğer ölçütler incelendiğinde, müşterek çocukların varlığı dosyalarda nafaka talep oranını artırırken, kadınların eğitim ve gelir düzeyi arttıkça yahut erkeğin belli bir mesleğinin ve işinin bulunmaması halinde nafaka talep oranı azalmaktadır.

- Erkeğin gelir düzeyindeki artış ise hükmedilen nafaka meblağlarında belirgin bir artışa neden olmamaktadır.

Şiddetten kurtulmak veya bir an önce boşanmak için nafakadan vazgeçiyor veya düşük miktarlara razı oluyorlar

İncelenen birçok dosyanın ayrıntılarına bakıldığında şiddet gördükleri için boşanma davası açan kadınların bu şiddetten kurtulmak için eşlerinden bir an önce boşanmak, can güvenliklerini sağlamak ve eşleri ile ilişkilerini bir an önce tamamen koparıp, mevcut tehditlerden sakınabilmek için nafaka istemedikleri, nafaka taleplerini geri çektikleri; maddi ve manevi tazminat taleplerinde de bulunmadıkları görülmektedir.

- Nafaka talebi bulunmayan birçok dosyada tarafların müşterek çocukları yoksa kadınlar herhangi bir nafaka istemeksizin hatta dava giderlerini de üstlenerek anlaşmalı şekilde boşanmayı tercih etmişlerdir. Birkaç dosyada kadınlara bu süreçte destek olabilmek için avukatlarının dahi vekalet ücretlerinden vazgeçtikleri tespit edilmiştir.

- Nafaka yükümlüsü erkeklerin gelirlerinin hayli yüksek olduğu hallerde dahi kadınların eski eşlerini boşanmaya ikna edebilmek maksadıyla müşterek çocuklar için istenen iştirak nafakasının çok düşük tutulduğu gözlenmiştir.

- Anlaşmalı boşanma davalarının büyük kısmında özellikle müşterek çocuğun bulunmadığı hallerde kadınların kendileri için hiç nafaka talep etmediği ya da erkeklerin vermeyi kabul ettikleri cüzi rakamlara itiraz etmedikleri gözlenmiştir.

- Dosyalardaki yüzde 82,9 oranındaki şiddet iddialarına ve öldürmeye teşebbüsten cinsel istismara kadar çeşitli suç iddialarına rağmen dava dosyalarının yalnızca yüzde 21,4'ünde boşanma konusu olaylara ilişkin ceza soruşturması yahut kovuşturması mevcuttur.

- Boşanma davasının görüldüğü Aile/Asliye Hukuk Mahkemeleri tarafından şiddet iddialarına ilişkin yapılmış herhangi bir suç duyurusuna ise rastlanılmamıştır.

İŞ YERİ EYLEMLERİNİN SEKTÖRLERE VE NEDENLERİNE GÖRE DAĞILIMI

- 6 Ocak-20 Şubat arası iş yeri eylem ve grevlerinin sayısı 65'ten 69'a yükseldi. Son hafta yeni başlayan iş yeri eylemlerinin 4'ü de Gaziantep'te gerçekleşti.
- 6 Ocak tarihinde başlayan iş yeri eylemlerine en az 13.500 işçi katıldı.
- Gaziantep, 26 iş yeri eylemi ile 6 ocakta başlayan iş yeri eylemlerinin en çok yaşandığı kent olarak birinci sırada. Eylemler yoğun olarak ücret artışlarına karşı tepkilerle gerçekleşti.
- 69 grevin sektörlerine (işkollarına göre) dağılımı: Birinci sırada tekstil, ikinci sırada bir dizi iş durdurmaya tanıklık ettiğimiz kurye işçiler (taşımacılık) ve üçüncü sırada ise petrokimya iş kolu gelmektedir.
- İş yerlerinde yapılan eylemlerin yüzde 61'i düşük ücretlere karşı yapılan eylemlerden oluştu. Diğer nedenler ise; çalışma koşulları, barınma ve yemek sorunu, sendikalaşmanın engellenmesi ve işten atılmalara karşı yapıldı.

Aliağa'da gemi söküm işçilerinin ücretlerine zam yapılması ve iş sağlığı güvenliği talepleri ile başlattığı iş yeri eylem ve grev süreci devam etmektedir.

Yemek sepeti kuryelerinin ve Migros depo çalışanlarının eylemleri de devam etmektedir.

Birleşik – Metal- İş sendikasının yetki alıp örgütlendiği Farplas'ta ise işten atılmalara ve sendikal baskılara karşı başlayan eylemlerde devam etmektedir.

Ayrıca geçtiğimiz hafta Rönesans inşaatın finans merkezi inşaatında işçiler yemeklerin düzelmesi için fiili grev eylemi gerçekleştirdi.

Yine geçtiğimiz hafta barınma ve yemek koşullarının kötü oluşu nedeniyle Mersin Akkuyu İnşaat'ındaki işçilerde iş bırakma eylemi gerçekleşti.

BİR AYDA ONLARCA İŞ CİNAYETİ

İSİG Meclisi'nin ocağa ilişkin iş cinayetleri raporuna göre bir ayda 6'sı sendikalı en az 111 işçi yaşamını yitirdi. İş cinayetinde ölenlerden biri de çocuk.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi'nin, Ocak 2022'ye dair iş cinayetleri raporuna göre onlarca emekçi hayatını kaybetti. Buna göre bir ayda biri Afganistanlı ve biri Pakistanlı olmak üzere en az 111 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Raporda hakları için direnen 3Teks, Corazon, Karpen, Özkaralar, Aliğa Gemi Söküm, Migros Depo, Yemeksepeti, Özkaplan Halı, Farplas, Pas South, Atlantik Halı, Boyar Kimya, İstanbul Finans Merkezi şantiyesi, Akkuyu Nükleer Şantiyesi, Hicri Ercili işçileri ve aile hekimlerinin direnişleri de selamlandı. Ölümler en çok inşaat, yol, metal, ticaret, büro, eğitim, taşımacılık, sağlık, belediye, genel işler, konaklama, tarım, orman, madencilik, kimya, tekstil, enerji ve güvenlik işkollarında meydana geldi. Ocak ayında iş cinayetlerinde ölenlerin 6'sı (yüzde 5,4) sendikalıydı ve sendikalı işçiler metal, kimya ve taşımacılık işkollarında çalışıyordu.

Ölüm nedenlerinde başını trafik ve servis kazası, Covid-19, ezilme, göçük, yüksekte düşme çekti. Raporda, servis kazalarına dikkat çekilerek "Motokurye ölümleri de her hafta meydana gelen iş cinayetleri arasında" denildi. Ocak ayında konaklama işkolunda 1 çocuk, çalışırken hayatını kaybetti. 51 yaş ve üstünde çalışırken ölen emekçilerin sayısı ise 28 oldu. İş cinayetlerinde ölenlerin 11'i kadın, 100'ü erkek. Yaşamını yitiren kadın işçiler ticaret, metal, taşımacılık, sağlık, konaklama ve genel işler işkollarında çalışıyordu.

Yaş gruplarına göre ölümler şöyle:

- 15-17 yaş grubu: 1 işçi
- 18-27 yaş grubu: 15 işçi
- 28-50 yaş grubu: 59 işçi
- 51-64 yaş grubu: 20 işçi
- 65 yaş ve üstü yaş grubu: 8 işçi
- Yaşı öğrenilemeyen: 8 işçi.

GÜBRE KRİZİ ÇÖZÜM BEKLİYOR

Artan maliyetler sebebiyle çiftçi son dönemde üretim yapamaz duruma geldi. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK), 2021 yılı Aralık ayı Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi (Tarım-GFE) verileri de bunu kanıtlar nitelikte. Tarımsal girdi fiyat endeksi yıllık yüzde 45,61, aylık yüzde 9,82 arttı.

Yıllık artışın düşük olduğu alt gruplar sırasıyla, yüzde 16,22 ile malzemeler ve yüzde 16,98 ile veteriner harcamaları oldu. Buna karşılık, yıllık artışın yüksek olduğu alt gruplar ise sırasıyla, yüzde 152,42 ile gübre ve toprak geliştiriciler ve yüzde 69,89 ile çiftlik binaları (ikamet amaçlı olmayanlar) oldu. Aylık artışın düşük olduğu alt gruplar sırasıyla, yüzde 0,90 ile tohum ve dikim materyali ve yüzde 1,32 ile veteriner harcamaları oldu. Buna karşılık, aylık artışın yüksek olduğu alt gruplar ise sırasıyla, yüzde 19,27 ile makine bakım masrafları ve yüzde 18,20 ile gübre ve toprak geliştiriciler oldu.

TÜİK'e göre yüzde 152 olan gübre fiyatlarındaki artış piyasada çok daha yüksek. Son bir yılda çeşitine göre yüzde 342'ye varan zamlar yapıldı. Ancak Toprak Mahsülleri Ofisi (TMO) gübre fiyatlarında yüzde 30 indirim yapıldığını açıkladı. Üreticiler indirim yeterli olmadığını belirtiyor. Çiftçiler, sonbaharda yapılan ekimlerde çok sayıda çiftçinin ya hiç ya da yetersiz taban gübresi kullanarak tohum attığını kaydediyor. Geçen yıl bin 100 lira olan amonyum sülfatın bugün indirimli fiyatının 6 bin lira, bin 160 lira olan can gübrenin 5 bin 400 lira, 2 bin 140 lira olan Dap gübrenin 9 bin 450 lira, bin 860 lira olan üre gübrenin 9 bin 450 lira ve 2 bin 140 lira olan 20x20 gübrenin 7 bin lira olduğunu belirten CHP Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, "Bunun neresi indirim? Şu anda üst gübrenin atılma dönemi. Vatandaş taban gübre atamadı. Fiyatlar çok uçmuştu. Bari üst gübrede doğru dürüst bir indirim yapın ki vatandaş gübre atabilsin" diye konuştu.

TARIMSAL GİRDİ FİYATLARINDAKİ ARTIŞ % (OCAK-ARALIK)

İKTİDARIN TOPLUMU SANATÇILAR ÜZERİNDEN “AYRIŞTIRMA-GERME” ÇABALARI

İktidarın; ülkemizin gerçek değerleri olan sanatçıların şarkılarını, sahnedeki giysilerini, çektikleri müzik kliplerini engelleme-yasaklama ve siyasallaştırarak, gözden düşürme gayretleri boşunadır. RTÜK’ün Radyo-TV yönetimlerine telefonla baskı yaparak bazı şarkıcıları ve şarkıları yayınlamama gayretleri, Devlet Tiyatrolarınının 65 yaş ve üzeri sanatçılara sahne yasağı getirmesi, iktidarın korku ve siyasi çaresizlikte hangi noktaya geldiğini göstermektedir!

COVID 19 salgını nedeniyle sanat, kültür, eğlence yerlerine ve sanatçılara getirilen yasaklar pek çok ülkede kaldırılırken Türkiye’de iktidar hâlâ salgın bahanesiyle pek çok alanda sansür ve yasak uygulamalarını sürdürüyor. Kısa süre önce ünlü bir sanatçımızın beş yıl önceki şarkı sözlerini tehdit unsuruna dönüştüren iktidar, geçen hafta uluslararası üne sahip sanatçımızın çıkarttığı yeni şarkının sözlerinden toplumsal kavgaya, siyasi şiddet ve mücadele senaryosu üretmeye çalıştı.

Tüm insanlığın iki yılı aşan süreden bu yana karşı karşıya olduğu korona salgınının yarattığı karamsar ruh halini dağıtacak, insanları yeniden yaşama sevinciyle buluşturacak yegâne unsur sanat ve sanatçılardır. İnsanlığın tarihi boyunca sanat ve kültür toplumsal ilerlemenin itici gücü, lokomotif ve aydınlanmanın temeli oldu. Ancak tek kişi yönetiminde Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın yanında fotoğraf çektirerek paylaşan, saraydaki sofralara davet edilen, Cumhurbaşkanı Erdoğan’a methiyeler düzen, iktidar belediyelerinden, Kültür ve Turizm Bakanlığı fonlarından nemalananlar dışında onuruyla-sanatıyla var olan, ayakta durmaya çabalayanlar sanatçı sayılmıyor.

Toplumsal ayrıştırmayı kültür ve sanata yansıtan siyasi zihniyet, yıllardır müziğiyle, şarkılarıyla, albümleriyle tüm dünyada kendisini kanıtlamış bir sanatçımızı yayınladığı son şarkısının sözlerinden ötürü adeta düşman ilan ederek sosyal medyada, iktidar medyasında linç kampanyası başlattı. Oysa sanatçımız, salgınla, sellerle, orman yangınlarıyla, çevre felaketleriyle, sınırlarımızın dibinde yıllardır süren savaşlarla, milyonlarca göçmenin ülkemize akın etmesiyle, ekonomik kriz, sıkıntılar ve yoksullukla bunalan insanlarımızı ve tüm insanları sadece biraz bunlardan uzaklaştırmayı, tebessüm ettirmeyi amaçladığını söylüyor. İktidar medyası tepki gösterip, ‘çık ortaya gerçek niyetini açıkla, delikanlı ol’ manşetleri atıyor. Şarkının sözlerinin iktidarı hedeflediğini öne sürenlerin yanında bu şarkıyı CHP’nin sipariş ettiğini iddia edecek kadar saldırganlıklar sergileniyor.

RTÜK daha önce beş yıllık şarkısının sözlerinden dolayı linç edilen, dilinin koparılmasıyla tehdit edilen sanatçımızın şarkılarının çalınmaması için görevini ve yetkisini aşarak, arka yol ve ‘Alo Fatih’ yöntemleriyle radyo ve televizyon yöneticilerine telefon uyarıları yaparken, şimdi de yeni çıkan bu şarkının sözleri nedeniyle CB Erdoğan’ın ‘yasaklansın ya da bırakın çalsın’ talimatını bekliyor.

Diğer yanda ülkemizin en köklü sanat kurumlarından **Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü**, salgın nedeniyle kapalı olan sahneleri sınırlı ölçüde açmaya, birkaç oyun sahnelemeye başlarken 65 yaş ve üstündeki sanatçılara ise sahne ve rol yasağı getiriyor. Dünya sinema ve tiyatrolarında 80 yaşındaki sanatçılar ödüllendirilip başrolde oynuyor. Ülkemizde ise **sanat ve sanatçı düşmanlığı**, iktidar kontrolündeki medya başta olmak üzere her alanda yaygınlaştırılarak, sanatçılar açlığa mahkûm ediliyor! Topluma mal olmuş bir sanatçıya, “Her şeyin bedeli var. Bir gün gelir ödenir...” tehditlerini yönelten iktidar medyasının hal ve ahvali ise oldukça düşündürücü!

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

✓ Bir iktidar; bir şarkının sözlerinden, bir şiirin mısralarından, bir tiyatro oyunundan, kitaplardan korkmaya, yasaklamaya ve sansürlenmeye başlamışsa tarihin bizlere gösterdiği gibi sonu yaklaşmış, miadını doldurmuş demektir!

✓ Bir iktidar; şayet sanatla, sanatçıyla uğraşmayı, sanatçıları tehditle hedef göstererek ve siyasetle baskılayarak iktidarını kurtarmayı ve sürdürmeyi hedefliyorsa yönetme kabiliyetini de yitirmiş demektir!

Sözün, sanatın, yazının, kelimelerin gücüyle en güçlü silahların, en otoriter iktidarların bile baş edemediğinin pek çok örneğini tarih bize gösteriyor.

✓ Yüzyıllar önce Bolu Beyine isyan eden **Köroğlu'nun** türküsünü ve kahramanlığı bugün hâlâ dillerde.

✓ Dadaloğlu'nu, Şiirleri ve beyitleri yüzünden Hızır Paşa'nın idam ettirdiği **Pir Sultan Abdal'ın** türküleri, sözleri bugünlere aktı.

✓ Bu ülkede geçmişte baskıcı hükümetler, askeri darbe yönetimleri, arabesk müziği, **Sabahattin Ali'yi, Nâzım Hikmet'i, Aşık Mahzuni'yi, Cem Karaca'yı** şarkılarından, şiirlerinden, türkülerinin sözlerinden ötürü hain ilan ettiler, yasakladılar, bazılarını vatandaşlıktan çıkarttılar bazılarını yıllarca hapse attılar.

Kimse yasaklayanları hayırla yâd etmezken, sanatçılar ve sanatları, yasak dinlemiyor. Nesiller boyunca bu böyle devam etti, yine edecek...

İktidara tavsiyem; kültür, sanat ve sanatçılarla mücadele etmek yerine bu yasakçı, düşmanlaştırma zihniyetinden vazgeçmesi, en büyük değerimiz olan **sanatçılarımızı ayırıştırmaksızın, linç kampanyalarının hedefi haline getirmeksizin önlerine çıkarılan tüm engelleri kaldırması**, onları ve sanatlarını destekleyip, sahip çıkarak topluma örnek olmasıdır. Gelecekte o sanatçılar, şarkıları, sözleri, şiirleri, sahneleriyle yine var olacak ancak onlara bu eziyetleri yapanlar iyilikle anılmayacaktır.

TÜRKİYE KÜLTÜR STRATEJİSİ

Kültür ve sanat alanında bugüne kadar yapılan en katılımcı kültür forumunun sonuç bildirgesinin hazırlandı. Akademisyen, yazar, sanatçı, kültür kuramcıları ve kültür alanının tüm öznelerinin katılımıyla düzenlenen Türkiye Kültür Stratejisi Forumu'nun sonuç bildirgesini kitap olarak yayımlandı. Bu belge CHP'nin yani yeni iktidarın kültür politikalarını belirlemede anahtar rol oynayacak

CHP Ne yapacak?

- 1- Kültür; Türkiye'deki devlet sisteminin temel bileşenleri arasında yer almalıdır. Bunun için Anayasa'dan başlayarak "kültür hakkını" temel haklar arasında kabul edeceğiz.
 - Anayasanın 64. Maddesinde yer alan kültür ve sanata dair maddeye işlerlik kazandıracacağız.
 - Kültür alanını turizmin gölgesinden kurtaracağız. Zengin kültürel sermayeye sahip olan ülkemizde Kültür Bakanlığı'nı tek başına bir bakanlık olarak yeniden örgütleyeceğiz. Böylece hem kültür ve sanat alanındaki gelişimi destekleyecek hem de sanatın hiçbir dalını ötelemeyecek bir bakanlık bütçesini garanti altına alacağız.
- 2- Saray rejimi bir Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Kültür ve Politika Kurulu oluşturdu. Kültür ve sanat alanına dair mali ve idari özerklik ortadan kaldırıldı. Kültür Bakanlığının bünyesindeki sanat kurumlarının mali ve idari özerk yapılarına kavuşması için gerekli adımlar atılacak. Kültür ve sanatın tek tipleştirilmesine izin vermeyeceğiz.
 - Kültür sanat alanını siyasetin gölgesinden kurtaracağız ve özerkleştireceğiz. Toplumsal canlılığın ve barışın vazgeçilmez bir ögesi haline getireceğiz.
 - Devlet Tiyatroları, Opera ve Bale ve diğer sanat kurumlarımızın kadro sıkıntılarını gerçek kadro unvanları ile çözülecektir.
- 3- Sanat hayatının öznesi olan sanatçının ekonomik ve sosyal konumunun güçlendirilmesi devletin görevleri arasındadır. Oysa bugün sanatçılar "sıfır noktası"nda yaşıyorlar. Geliri 2 bin liranın altında olan binlerce kültür sanat emekçisi var.
 - Öncelikle sanatçılara statülerini vereceğiz. Kültür- Sanat alanının her dalında çalışanların sağlık, emeklilik, işsizlik türünden sosyal ve ekonomik hakları güvence altına alacağız.
- 4- Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca, üretilen, ithal veya ihraç edilen kaset, CD, DVD, matbaa makinesi, fotokopi makinesi gibi ürünlerden yapılan yüzde 3 oranında kesinti 'telif tazmin bedeli' ya da

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

bilinen şekliyle 'özel kopyalama harcı' adı altında bir fonda toplanıyor. 2017 yılı itibariyle 320 milyon liraya ulaşan bu fondan, pandemi sonrasında dara düşen tüm sanatçılarımızın ve kültür emekçilerimizin yararlanmasını sağlayacağız.

- 5- Sanatçı gelirlerinin vergilendirilmesi ticari kurumlarla aynı olmamalıdır. Sanatçılar için yeni vergi düzenlemeleri yapacağız ve stopaj oranlarını düşüreceğiz.
 - 6- Kültür endüstrileri, yani yayıncılık, müzik, film sektörleri, festivaller ve müzikaller doğru bir yönetim yaklaşımıyla desteklendiğinde, istihdam, milli gelire katkı ve ihracat bakımından da büyük önem taşımaktadır.
- Yaratıcı ekonomiyi destekleyeceğiz ve geliştireceğiz. Doğrudan teşviklerin yanı sıra vergi kolaylıkları sağlayacak, kültür KOBİ'leri ile bağımsız ve küçük girişimleri destekleyeceğiz. Bu bakımdan 5225 Sayılı Kültür Girişimleri ve Yatırımları Kanununa günün ihtiyaçlarına göre işlerlik kazandıracağız.
 - 7- Telif haklarının sanat ve kültür hayatının itici gücü olduğu dikkate alınarak ihlal ve korsandan korunması için her türlü yasal, idari, ekonomik ve cezai tedbirleri alacağız.
 - 8- Kültür ve sanat emekçilerinin yaratım ve ifade alanını her türlü iktidar odağından özerk olabilecek biçimde güçlendireceğiz ve özerkliği yasal olarak garanti altına alacağız.
 - 9- Cumhuriyetimizin kültür politikası yurtdışına devlet bursu ile gönderilen sanatçı ve bilim insanlarıyla, açılan yüksek sanat okulları ve konservatuvarlarla, Devlet Tiyatroları, Opera ve Balesiyle, halk kütüphaneleri, Köy Enstitüleri, Halkevleri ve halk odalarıyla inşa edilmişti.
- Sanat eğitimini de ikincil konumdan kurtararak ilkokuldan yükseköğrenime örgün ve yaygın biçimlerde yeniden planlayacağız.
 - Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesindeki Sinema Genel Müdürlüğü gibi Bakanlık bünyesinde farklı genel müdürlükler kuracağız.
 - Sinema sektörünün gelişimi için meslek liselerinde sinema bölümleri kuracağız. (Işıkçı, ses teknisyeni yetiştirilmesi gibi)
 - 10- Türkiye, UNESCO'nun Dünya Mirası (1972) ve Somut Olmayan Miras (2003) sözleşmelerine başından beri taraftır. Ancak ihmaller ve yetersizlikler nedeniyle kültürel mirasımız erozyona uğramaktadır. Kültürel mirasımıza sahip çıkacağız.
- Kamuya ait müzeler ve ören yerleri yöneticiliği özel uzmanlık gerektiren ve sürekli formasyonla desteklenen bir görev haline getireceğiz.

PATRON ZENGİN ÖĞRETMEN YOKSUL

Özel okullarda çalışan öğretmenler, birçok sorunla boğuşuyor. Binlerce öğretmen asgari ücret ve altına çalışmak zorunda bırakılıyor. Öğretmenler ek ders ücreti almaksızın haftada ortalama 36 saat çalışmak zorunda kalıyor. Öğretmenler, "Vicdansızların eline kaldık" diyor.

Özel okullarda çalışan öğretmenlerin, düşük ücretlere ve kötü çalışma koşullarına isyanı sürüyor. Öğretmenler, bir dizi talepte bulunurken maruz bırakıldıkları muamele ise oldukça ağır.

"Özel bir kuruma müracaat ettim öğretmen olarak. Görüşmecisi şahıs, sabah 07.00 akşam 19.00 saatleri arasında çalışacağımı, 4 gün geleceğimi yol, yemek hiçbir ek ödeme yapılmayacağını ve 2 bin 400 TL ücret ödeneceğini söyledi. Buna göre ders saati ücreti yaklaşık 12 TL'ye denk geliyor. 'Domates 19,90 TL dedimse de yanıtı 'İşine gelirse bu fiyatı bulamayan yüzlerce insan var' oldu."

"Özel bir kurs merkezi ile görüştüm. Çalışma saatleri hafta içi sabah 09.30 akşam 20.30 yani günde 11 saat. Cumartesi sabah 8.30 ile akşam 19.00, pazar tatil. Bu saatler için ücreti sormak dahi içimden gelmedi açıkçası ama adettendir dedim ve sordum, bana verilen karşılık şu oldu: Bu ön görüşme eğer sizi uygun bulursak ikinci kez çağırıp fiyatı belirteceğiz."

Bunlar yalnızca özel okul ve kurslara iş için başvuru yapan iki öğretmenin aktardıkları. Birçok öğretmen en fazla asgari ücret alabiliyor, büyük çoğunluğu da aldığı asgari ücretin bir kısmını işverenine elden teslim ediyor. Sözleşmeyi haftada 40 saat derse göre imzalayan öğretmenlerden, ek derse girmesi isteniyor. Ancak pek çoğu ek ders ücreti dahi alamıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

10'larca yıl özel okulda çalışan öğretmenlerden sadece branşı matematik yada İngilizce gibi branşlar olanlar asgari ücretin üzerinde alıyor. Geçen yıl toplam 120 lira zam yapıldığını ve "Daha ne istiyorsunuz" tepkisiyle karşılaştıklarını ifade eden öğretmen, şöyle konuştu: "Geçen hafta konuştuk, zam yapmadınız dedik. Kurum sahibine mail attık yanıt alamayınca bir arkadaş grubu olarak okulun WhatsApp gruplarını terk ettik. 13 kişi çeşitli sağlıklı sorunlarından dolayı raporlu olduğumuz için 2 gün gidemedik okula. Hakkımızda tutanak tutulduğunu öğrendik."

On Binlerce Kişi Özele Mahkûm

Eğitim fakültelerinden her yıl yaklaşık 48 bin öğretmen adayı mezun oluyor, 2021 KPSS'ye giren öğretmen sayısı 394 bin 691. Kamuya yapılan öğretmen ataması sayısı ise 15 bin. Yani binlerce öğretmen özel okullar, etüt merkezleri ve kurslarda çalışmaya mecbur bırakılıyor. Milli Eğitim Bakanlığı'nın verilerine göre ülkede bulunan özel okul sayısı 13 bin 501, burada çalışan öğretmen sayısı ise toplam 162 bin 215. Özel öğretim kursu sayısı ise tam olarak bilinmemekle birlikte özel okul sayısının 5 katı olduğu tahmin ediliyor.

Eşit İşe Eşit Ücret Talebi

Öğretmenlerin talepleri şunlar:

- Eşit işe eşit ücret prensibinden hareketle özel sektör öğretmenleri resmi okullarda çalışan öğretmenlerden daha az maaş almamalı özlük hakları resmî kurumlardaki öğretmenlerle aynı olmalı.
- Özel öğretim kurumlarındaki denetimler sıklaştırılmalı.
- Öğretmenlere grev hakkı veren yasal düzenlemeler yapılmalı.
- 1 yıllık olan öğretmen sözleşmeleri süresiz olmalı.
- Öğretmenler için taban maaş uygulaması getirilmeli.
- Öğretmenler için oda sendika gibi sivil toplum kuruluşlarına üye olmayı, örgütlenmeyi kolaylaştırıcı önlemler alınmalı.

DAHA FAZLA KÂR İÇİN VAHŞİ ÜRETİM

Çelikler Holding, Afşin Elbistan Termik Santrali'nin maden sahasında güvenliği sağlayacak sistemleri kurmadı. Şirketin, söz verdiği 1,4 milyar dolarlık yatırımın yalnızca üçte birini yaptığı 'tahmin ediliyor'

AKP iktidarının kendisini destekleyen sermaye gruplarına kamu yararını göz ardı ederek kamu varlıklarını özelleştirme ile devretmesinin faturası giderek ağırlaşıyor. Şirketler, değerinin çok altında ve büyük kârlar sağlayacak şekilde devrildikleri kamu varlıklarına söz verdikleri milyar dolarlık yatırımları yapmıyor.

Yatırımlar yapılmadığı için üretilen elektriğin maliyeti yükseliyor, tesislerin değeri düşüyor, iş cinayetlerinin ardı arkası kesilmiyor, bölge halkı zehirleniyor ve doğaya geri dönülmez zararlar veriliyor.

İşlettiği dört santrale baca filtresi takmayı sürüncemede bırakması ile tepki çeken Çelikler Holding'in, işletmesini devraldığı Afşin Elbistan Termik Santrali ile santrale yakıt sağlayan Kışlaköy Maden İşletmesi'ne yatırım yapmadığı gibi güvenlik önlemlerini de ihmal ettiği ortaya çıktı.

1,4 Milyar Dolarlık Yatırım Sözü

İşletme hakkının devri sırasında öncelikle 1,4 milyar dolar yatırım yapmasını öngören sözleşmeye imza atan holding, bu sözünü tutmadı.

Elektrik Üretim AŞ (EÜAŞ) elektrik santrali ve kömür sahalarının 30 Kasım 2018 tarihinde özel sektöre verilmesi ile birlikte yatırım görevinin büyük bölümünü de Çelikler Holding'e devretti.

Devir sözleşmesi hükümlerine göre, yatırımlara ilişkin hazırlanan plana uyulması, EÜAŞ tarafından yapılması gereken rehabilitasyon çalışmalarının da şirket tarafından yapılması imza altına alındı.

Baca gazı arıtma sistemlerini de kapsayan bu yatırımların 16 yıla yayılan sürede, 2 faz olarak yapılması planlandı. 1'nci faz yatırımları kapsamında maden işletmesinde 292 milyon 283 bin dolar, elektrik santralinde da 527 milyon 86 bin dolar, ikinci yıl 870 milyon 971 bin dolar olmak üzere toplam 1,4 milyar dolar yatırım yapılması öngörüldü.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Devir sonrasında geçen iki yıl sonunda, şirket, işletme hakkı 20 yıllığına devredilen ve süre bitiminde mülkiyet sahibi EÜAŞ'a devredilecek olan ana maden makinalarında, detaylı bir rehabilitasyon iş programı uygulamadı, acil nitelikte küçük bakım ve onarımlar dışında büyük yatırımları gerçekleştirmedi.

Sözleşme ve Fizibilite Şirket Lehine

Ancak, EÜAŞ ile Çelikler Holding arasındaki sözleşmede yatırımlara ilişkin ayrıntılı bir iş programı ve projelerin bulunmaması nedeniyle yatırımların yapılıp yapılmadığı da tam olarak denetlenemedi.

Sözleşme ve fizibilite raporlarına göre yapılması gereken yatırımlar parasal değer olarak ifade edildi, fiziki olarak hangi işlerden oluşacağı belirlenmedi. Sahadaki fiili durum ile fizibilite raporu ana iş kalemlerinde yapılması öngörülen işler karşılaştırılarak yapılan işlerin tahmini bedeli bulunabildi.

Tahminen Üçte Bir Yatırım

Sayıştay denetçilerinin incelemeleri sonucu ortaya çıkan bu durum, denetim raporlarına da yansdı. EÜAŞ'ın maden sahasında 25 milyon 403 bin dolar, termik santralde ise 410 milyon dolarlık yatırım gerçekleştirdiği "tahmin edildi". Bu tutar söz verilen 1 milyar 398 milyon dolarlık yatırımın üçte biri dolayında kaldı. Sayıştay denetçileri bunu da inandırıcı bulmayarak, rapora "Fiziki gerçekleştirmelere dayanmadan kıyasen yapılan kabuller gerçekçi olmamaktadır" yazdı.

Santraldaki enerji üretimi, şirketin kusuru dolayısıyla garanti edilenden 2,7 kWh eksik olduğundan 253 milyon TL eksik üretim bedeli tahakkuk etti. Eksik üretimin büyük bölümünün şirket kusuru sebebiyle çevre izni alınamayan ünitelerde enerji üretilmemesi sonucu ortaya çıktığına dikkat çekildi.

Yeni Çöllolar Riski Uyarısı

Maden sahasında yatırım yapılmasının enerji üretiminde gerekli olan yakıtın sürekliliğini teminat altına almaya yönelik olduğu vurgulanan Sayıştay raporunda, ayrıca güvenli madencilik ve iş güvenliğinin sağlanması için de uyarılara yer verildi.

Sayıştay raporunda dokuz madencinin halen toprak altında olduğu 11 yıl önce yaşanan Çöllolar maden kazasına yol açan kaymanın bu bölgede de yaşanması olasılığına karşı gecikmeden şev (eğim) izleme tesisinin kurulması istendi.

BAŞKANLIK MAKAMI BALLI MAAŞ KAPISI

Sağlık alanındaki sözleşmeli idareci uygulaması, AKP'li yakınları için ek gelir kapısına dönüştü. Aylık 25 bin TL'ye varan kazanç getiren hastane ve il sağlık müdürlüğü yönetimleri AKP'lilere ve yakınlarına verildi.

Sağlık Bakanlığına bağlı yöneticilik kadroları AKP eski milletvekilleri ile doldurulurken bu isimlere aylık 35 bin TL'ye kadar maaş ödenmesinin önü açıldı. Konya'da, 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) kapsamında bazı hastanelerin yönetimine market müdürü ve otel yöneticiliği yapan isimler getirilirken çok sayıda AKP eski milletvekili de daire başkanlıklarında görevlendirildi.

CHP Ankara Milletvekili Murat Emir, sağlık teşkilatlarında kadrolu idareci yerine sözleşmeli idareci uygulamasının AKP'li yakınları için nasıl ek gelir kapısına dönüştürüldüğünü örnekleriyle açıkladı. Uygulamaya tepki gösteren Emir, "Sağlık personeli olsun ya da olmasın, AKP'li yakınları bir imzayla 25 bin TL maaşlı görevlere getiriliyor" diye konuştu.

Liyakat Aranmıyor

2 Kasım 2011 tarihinde yürürlüğe giren ve Sağlık Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarının teşkilat ve görevlerini düzenleyen 663 Sayılı KHK ile sağlık teşkilatlarında kadrolu idareci uygulamasına son verilerek sözleşmeli idareci uygulamasına geçildi. Değişiklik ile il sağlık müdürlüklerinde başkanlık ve başkan yardımcılığı görevlerine, sağlık personeli olmayan kişilerin atanmalarına olanak sağlandı.

AKP'liler Seçiliyor

Bu kapsamda son yıllarda yapılan atamalar, kamudaki liyakatsizliği bir kez daha tartışmaya açtı. Uygulamanın AKP'li yakınlarınca suistimal edilmeye başladığını ifade eden CHP'li Emir, kamuda yaygın olarak başvuru sisteminin işleyişini ise şu sözlerle anlattı:

"Kamuda çalışan bir pratisyen hekim, tüm ek gelirleri ile beraber 10-12 bin TL maaş alırken sağlık çalışanı olmamasına karşın bir imzayla il sağlık müdürlüklerinde başkanlık ya da başkan yardımcılığı görevine getirilen AKP'li yakınları, 25 bin TL'ye kadar maaş alabiliyor. Sağlık çalışanı olan başkan ve başkan yardımcıları da yine

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

genelde AKP'li yakınlarından seçiliyor. Hekim olan başkan ve başkan yardımcılarının maaşları da 48 bin TL'ye kadar çıkıyor ve yine bu kişiler de çoğunlukla AKP'lilerin yakınlarından seçiliyor.”

Emir, il sağlık müdürlerinin maaşlarının 29 bin TL'den başlayıp 52 bin TL'ye kadar çıktığını belirterek AKP'li yakınlarının atamalarına yönelik şu örnekleri paylaştı:

- Konya İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanı Dr. Hasan Çiftçi, eski AKP Konya İl Başkan Yardımcısı.
- Konya İl Sağlık Müdürlüğü Sağlık Hizmetleri, İlaç ve Tıbbi Cihaz Başkan Yardımcısı Dr. Muammer Özdemir, AKP Konya Milletvekili Hacı Ahmet Özdemir'in oğlu.
- Konya İl Sağlık Müdürlüğü Sağlık Hizmetleri, İlaç ve Tıbbi Cihaz Başkan Yardımcısı Dr. Bahattin Akyürek, AKP Konya Milletvekili Tahir Akyürek'in kardeşi.
- Antalya İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanı Dr. Hacer Nur Yüce, eski AKP Antalya İl Başkan Yardımcısı Yüksel Yüce'nin eşi.
- Karaman İl Sağlık Müdürlüğü Personel ve Destek Hizmetleri Başkan Yardımcısı Nurullah Koçak, İlim Yayma Cemiyeti Karaman Şube Başkanı.
- Ağrı İl Sağlık Müdürlüğü Destek Hizmetleri Daire Başkanı Abdurrahman Çetin, eski AKP Ağrı İl Başkanı.
- Kırklareli Lüleburgaz Devlet Hastanesi Müdür Yardımcısı Ali Şekerci, eski imam.
- Kütahya İl Sağlık Müdürlüğü Destek Hizmetleri Başkan Yardımcısı Mehmet Eşsiz, eski AKP Kütahya Merkez İlçe Başkanı.

Otel Çalışanı Atandı

Sağlık Bakanlığı'nın kendi teşkilatlarında binlerce nitelikli personel olmasına karşın, dışarıdan atamalarla bu uygulamayı rant kapısına dönüştürüldüğünü söyleyen Emir, şunları kaydetti: “Bunun yanında daire Başkanı, genel müdür gibi bazı Sağlık Bakanlığı merkez teşkilatı bürokratları da maaşı yüksek diye illerde uzman sözleşmesi imzalıyor ancak bakanlıktaki görevlerine devam ediyor. Yüksek lisans yapan sıradan bir pratisyen bunun karşılığı her ay sadece 200 TL ek gelir sağlarken yüksek lisans yapan sözleşmeli yönetici her ay 5 bin 500 TL ek gelir alıyor. Konya'da bir market müdürünü önce Kulu Devlet Hastanesi'ne müdür yardımcısı yaptılar ardından da 15 Temmuz Kadın ve Çocuk Hastanesi'nde İdari ve Mali İşler müdürlüğüne getirdiler. Yine Konya'da daha önce AVM ve otelde çalışmış bir kişiyi, Meram Devlet Hastanesi'nde İdari ve Mali İşler Müdür Yardımcılığına getirdiler.”

ADAY OLAMADI AMA İHALELER AKIYOR

AKP'li Beykoz Belediyesi'nin “Kamu Binalarının Bakım Onarım İşleri” adlı ihalesini, AKP'den milletvekili aday adayları olan Resul Korkmaz'ın şirketi aldı.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, AKP'li Beykoz Belediyesi'ne bağlı Fen İşleri Müdürlüğü, 15 Şubat 2022'de “Beykoz İlçe Genelinde Kamu Binalarının Bakım Onarım İşleri” adı altında ihaleye çıktı. 15 Şubat 2022'de açıklanan sonuç ilanına göre açık usul yapılan ihaleyi 20 milyon 446 TL teklif veren Remak İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi aldı.

Şirket, 2018 seçimlerinde AKP'den Bingöl milletvekili aday adayları olan ancak aday gösterilmeyen MÜSİAD üyesi Resul Korkmaz'a ait. 2017 yılından beri İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) ve İSKİ'den ihaleler alan Remak, en büyük ihalesini de seçimlerden kısa bir süre önce İBB'den almıştı. 11 milyon 90 bin TL'lik ihale için Remak, seçimlerden iki gün önce İBB ile sözleşme imzalamıştı.

Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yer alan bilgilere göre şirketin sahibi Resul Korkmaz, Remak İnşaat ve SRK İnşaat firmalarının yönetim kurulu başkanı. 2018 seçimlerinde AKP'den Bingöl milletvekili aday adayları olan ancak aday gösterilmeyen Korkmaz'ın kız kardeşi Zehra Korkmaz ise 2012 yılından bu yana Beylikdüzü AKP teşkilatında görev alıyor. Zehra Korkmaz, önce Kadın Kolları'nda teşkilat başkanlığı, sonra Ana Kademe Mahalle Teşkilatı'nda Sosyal Politikalar başkanlığı yaptı.

SARAY TEK BAŞINA YASAMA ORGANI

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nden önce çıkardığı yasa sayısı 700'ü aşan TBMM, bu yasama döneminde 87 kanun teklifini yasalaştırdı. Erdoğan ise aynı dönemde tek başına 91 kararname yayımladı.

Parlenter sistemden Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişin ardından yetkilerini büyük oranda Saray'a devreden TBMM'de 581 milletvekili, AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kararnamelerinden daha az sayıda kanun değişikliğine imza attı. Yeni sisteme geçilen 2018'e kadar yüzlerce kanun yapan ve yasama işlevini tek başına kullanan TBMM, daha sonra bu yetkiyi, Cumhurbaşkanı Kararnameleri yoluyla Saray'la paylaşmaya başladı. TBMM eliyle hayata geçen düzenlemelerin sayısı altıda bir oranına yakın geriledi.

AKP'nin İlk Döneminde 795 Yasa

TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı'nın verilerine göre, 1991 ile 1996 yılları arasını kapsayan TBMM 19'uncu Yasama Dönemi'nde 194 kanun tasarısı yasalaştı. 1996 ile 1999 yılları arasındaki 20'nci Yasama Dönemi'nde 226, 1999 ile 2002 yılları arasındaki 21'nci Yasama Dönemi'nde ise 338 yasa kabul edildi. 2002 ile 2007 yıllarını kapsayan 22'nci Yasama Dönemi'nde 795 kanun tasarısı, 2007 ile 2011 yılları arasındaki 23'üncü Yasama Dönemi'nde 513 kanun tasarısı, 2011 ile 2014 arasındaki 24'üncü Yasama Dönemi'nde ise 381 kanun tasarısı yasalaştı. Hükümet kurulamadığı için TBMM'nin çalışmadığı 25'inci Dönem'de yasama çalışması yapılmazken 2015 ile 2018 yıllarını kapsayan 26'nci Yasama Dönemi'nde 446 kanun tasarısı kabul edildi.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçilen 24 Haziran 2018 tarihinde başlayan 27'nci Yasama Dönemi'nde yeni sisteme uygun olarak hükümetten gelen tasarılar yerine milletvekilleri yasa teklifi vermeye başladı. Bu kapsamda 4 bin 145 kanun teklifi TBMM Başkanlığı'na sunuldu. Uluslararası anlaşmalar dışında sadece 87 kanun teklifi yasalaştı. TBMM'de aynı dönem 115 de uluslararası anlaşma hayata geçti.

Erdoğan Melis'i Geçti

27'nci Yasama Dönemi'ni kapsayan 2018-2022 yılları arasında AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından hayata geçirilen düzenleme sayısı ise Meclis'in kanun sayısını geride bıraktı. Aktif 581 milletvekilinin görev yaptığı TBMM'nin 87 kanun teklifini hayata geçirdiği dönemde, Erdoğan tek başına 91 Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yayımladı. Bu kararnamelerle yüzlerce yeni değişiklik yapıldı. Kararnamelerin ilki 10 Temmuz 2018, sonuncusu ise 5 Şubat Cumartesi günü yayımlandı.

YASAMA ORGANI DA DEVREDİLDİ

87

27'NCİ YASAMA DÖNEMİNDE TBMM'DE
KANUNLAŞAN TEKLİF

91

AYNI DÖNEMDE ERDOĞAN TARAFINDAN
ÇIKARILAN KARARNAME

446

26'NCİ YASAMA DÖNEMİNDE TBMM'DE
KANUNLAŞAN TEKLİF

Yeni Yıl Tatillerle Geçti

TBMM, 2022 yılına ısınamadı. Yeni yılın 38 günü geride kalırken, TBMM Genel Kurulu sadece 11 gün mesai yaptı.

2021 çalışmalarını 22 Aralık'ta tamamlayan TBMM, 4 Ocak Salı gününe kadar tatile girdi. İki gün mesai yapan milletvekilleri, 5 Ocak Çarşamba günü yeniden tatile girdi. TBMM, 11 Ocak'ta yeniden mesaiye başladı. Mesai, 20 Ocak Perşembe günü verilen tatil kararıyla sona erdi. Milletvekilleri, 1 Şubat Salı gününe kadar sömestr tatili yaptı. 1 Şubat'ta yeniden mesaiye başlayan milletvekilleri, 3 Şubat Perşembe günü 12 günlük yeni bir tatile başladı.

Şentop Güçlü Meclisleri Övdü

TBMM Başkanı Mustafa Şentop, Meksika, Endonezya, Türkiye ve Avustralya'nın üye olduğu Kıtalararası Ekonomik İşbirliği (MIKTA) 7'nci Parlamento Başkanları toplantısına video konferans yöntemiyle katıldı. Avustralya'nın ev sahipliğinde gerçekleşen toplantıda, MIKTA dönem başkanlığı da Türkiye'ye geçti. Toplantıda demokrasiler hakkında bir konuşma yapan Mustafa Şentop, iyi işleyen ve etkinliği artan parlamentoların, daha güçlü demokrasiler anlamına geleceğini söyledi.

OTOKRAT BİR ORTADOĞU ÜLKESİNE DOĞRU!

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Türkiye hakkında 'ihlal sürecini' başlattı.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi; AİHM'nin 4,5 yıldan bu yana tutuklu Osman Kavala hakkında verdiği hak ihlali, tahliye ve tutukluluğun siyasi amaçla sürdürüldüğü yönündeki kararların uygulanmaması üzerine, Türkiye hakkında 'ihlal sürecini' başlattı. 'AYM kararlarına saygı duymuyorum' diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, şimdi de Türk mahkemelerine saygı duymayanlara saygı duymayacaklarını söyleyerek, kendini açığa çıkardı!

Türkiye'ye kararın uygulanması için süre vererek üç kez uyarıda bulunan **Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi** (AKBK), 2 Şubat'ta üçte iki çoğunlukla aldığı kararla, ihlal prosedürü başlattı. Osman Kavala davası Türkiye'ye karşı yaptırımların devreye girmesini de gündeme getirebilecek yeni bir aşamaya girdi. AKBK bu kapsamda AİHM'ye yazarak Türkiye'nin karara uyup uymadığını soracak. 17 yüksek yargıçtan oluşan AİHM Büyük Dairesi, Türkiye'nin söz konusu kararla ilgili yükümlülüğünü karara bağlayarak AKBK'ye bildirecek. Azami 6 ay sürmesi beklenen bu sürecin sonunda AİHM'nin vereceği yanıtla ihlal prosedürü resmi olarak devreye girecek.

Bugüne kadar AKBK tarafından ihlal sürecinin başlatıldığı tek dava Azerbaycanlı siyasi muhalif İlgar Mammadov'un tutuklanması davasıydı. AKBK'nın ihlal Prosedürünü başlatıp AİHM'ye soru gönderdiği aşamada Azerbaycan Hükümeti Mammadov'u serbest bırakınca ihlal süreci düştü ve yaptırım aşamasına gelinmeden dava kapandı. Dolayısıyla Türkiye ile ilgili süreçte olası yaptırımların neler olacağına ilişkin ortada somut bir uygulama yok. Avrupa Konseyi Statüsünün 8. Maddesi çerçevesinde hukuk devleti ilkelerini ciddi şekilde ihlal eden bir devletin konseyde temsil edilme, oy kullanma haklarının askıya alınması, konsey üyeliğinden çıkarılması gibi kararlar alınması söz konusu.

AİHM, Kavala üzerinden insan hakları savunucularına gözdağı verilmek istendiğini karara bağladı. AİHM'nin ihlal kararı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 18. Maddesinin ihlalinden verildi. AİHS 18. Madde, sözleşmeyi imzalayan devletin sözleşmeyi, sözleşmede yazılı olmayan, hukuka aykırı amaçlarla kullanmasını ve siyasi amaçlarına alet etmesini men ediyor. Bu maddeden verilen ihlal kararı çok ağır nitelikte ve ihlalin derhal durdurulması isteniyor. Dışişleri ve Adalet Bakanlıkları AKBK'nın ihlal prosedürü kararının 'siyasi ve yargıya müdahale' niteliğinde olduğunu öne sürdüler. Kavala hakkındaki AİHM tahliye kararının uygulandığını ancak başka bir suçtan tekrar tutuklandığını savundular. **Ancak şu biliniyor;** Kavala tahliye edildikten sonra cezaevi ring aracında kapiya doğru giderken, alelacele hazırlanan aynı içerikteki bir iddianame ile araçtan indirilip tekrar tutuklandı. Daha önce beraat kararı verilen davalar yeniden açıldı, dosyalar birleştirildi. Yüzlerce sanıklı Gezi Davası, Çarşı Davası beraat ile kapanmış iken yeniden açılıp Kavala davasıyla birleştirildi. Tutukluluğun uzamasına zemin hazırlandı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın daha önce Kavala'nın beraat ve tahliye kararları üzerine yaptığı açıklamaların hemen ardından alelacele eski tarihli bir iddianamenin raftan indirilip yeniden tutuklama kararı verilmesi, **beraat kararı veren mahkeme heyetinin lağvedilmesi yargıya siyasi müdahale değil mi?**

AKBK'nın 2 Şubat kararı üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yaptığı; "Bizim mahkemelerimizi tanımayanları biz de tanımıyoruz." açıklaması, hukuk devletinin ve anayasanın askıya alındığının ilanıdır. Oysa AK Parti iktidarının 2004 yılında Anayasa'nın 90. Maddesinde yaptığı ve CHP'nin de destek verdiği değişiklikle, temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalar, iç hukukumuzun doğrudan parçası oldu. Temel hak ve özgürlükler alanındaki, bir kanun ile uluslararası sözleşme arasında çelişki doğarsa, uluslararası sözleşme hükümleri esas alınır. Yargı, hak ve özgürlüklere ilişkin konularda sadece iç hukuku değil uluslararası belgeleri de göz önünde tutmak zorunda. Anayasaya göre tarafı olduğumuz uluslararası insan hakları belgeleri, sözleşmeler kanununun da üzerindedir. AİHM kararlarına uymak Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının bir gereğidir.

Kaldı ki, Türk mahkemelerinin kararına saygı duymayana saygı duymadığını, tanımadığını söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan bir süre önce Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) verdiği hak ihlali, adil yargılanma hakkının ihlali vb. kararlar hoşuna gitmeyince; 'Anayasa mahkemesinin kararını tanımıyorum, uymuyorum, saygı da duymuyorum' demişti. **Kendi yargısını tanımayan, saygı duymayan, kararlarını tanımadığını ilan eden bir**

kişinin şimdi başkalarından Türk mahkemelerinin kararlarına saygı beklemesi kendi kendini inkâr, samimiyetsizlik ve ne yapacağını bilmezlikten öte bir şey değildir.

Bir ay önce AB Büyükelçilerini toplayıp, AB üyeliği hedefinden vazgeçmeyeceğini söyleyen, şimdi Türkiye'nin de kurucusu olduğu Avrupa Konseyini, üyesi olduğu ve yargıç atadığı AİHM'yi, AİHS'yi tanımadığını söyleyen bir siyasetçiye kim inanır? Yargıyı-hukuku reddeden iktidarın yönettiği ülkede kim yatırım yapar? İktidar, Suriyeli-Afgan göçmenlere ve AB ile mülteci anlaşmasına güvenerek; AKBK'nin, Avrupa Konseyi'nin geri adım atacağını, ihlal sürecini yaptırım ve ihraç noktasına varamayacağını hesap ediyor. Ancak yanılıyor!

Türkiye, AİHM kararlarını uygulamaz, Avrupa Konseyi'nden ihraç noktasına gelirse, böyle bir durum demokrasiyle yönetilen ülkelerle, demokratik hukuk devletleriyle Türkiye arasındaki uçurumu büyütecek, ortak demokratik değerler temelini yıkacaktır. **İnsan haklarını, temel hak ve özgürlükleri reddeden bir ülke olarak etiketlenmenin, hukuksuz, adaletsiz, otokrat bir Ortadoğu ülkesine dönüşmenin siyasi faturası ağır olacaktır!**

HİBENİN YÜZDE 99'U CUMHUR İTTİFAKI'NA

İLBANK'ın 2020'de yüzde 100 hibe ile tamamladığı 102 projenin yüzde 99'unun AKP ve MHP'li belediyeler ile kayyumlara ait olduğu ortaya çıktı. 132,3 milyon TL'lik hibeden muhalefetin yararlanma oranı yüzde 0,19.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2019, 2020 ve 2021 yıllarında araç yardımlarının yüzde 97'sini Cumhur İttifakı belediyelerine yönelik yaparken benzer bir ayrımcılığın İLBANK tarafından da gerçekleştirildiği tespit edildi. Bankanın verilerine göre, 2020 yılında tüm maliyeti yüzde 100 hibe ile tamamlanan toplam 102 projenin 61'i AKP, 33'ü ise il özel idarelerinin projelerini kapsadı.

Yerel yönetimlerin içme suyu, kanalizasyon ve diğer altyapı sektörlerindeki projelerine yönelik İLBANK'ın sağladığı hibelerin ayrıntılarına ulaşıldı. Belediyelere verdiği kredilerin tutarını, "Ticari sır" diyerek açıklamayan kurumun, Millet İttifakı idaresindeki belediyeleri hibe desteği konusunda adeta unuttuğu belirlendi. Bankanın toplam 132 milyon 382 bin 664 TL'lik hibe desteğinden muhalefet partilerinin belediyelerinin yararlanma oranı yüzde 0,19'da kaldı. Hibe alan proje sayısının belediyelere oranında ise Cumhur İttifakı yüzde 99,02 ile Millet İttifakı belediyelerine açık ara fark attı. Türkiye nüfusunun yarısından fazlasını yöneten muhalefet belediyelerinden ise yalnızca birine hibe desteği sağlandı.

AKP'li 60 Belediyeye Hibe

İLBANK'ın, "Yüzde 100 hibe" desteği verdiği belediyelerin dağılımı şöyle:

AKP: 60 belediye

il Özel İdareleri: 33

Kayyum: 4 belediye

MHP: 4 belediye

CHP: 1 belediye

Rize'ye 44,7 Milyon TL'lik Hibe

Hibe ile tamamlanan belediye ve il özel idaresi projelerinde maliyeti itibarıyla öne çıkan bazı projeler ise şöyle:

Rize Çamlıhemşin İlçesi Ayder Yaylası Yol Ve Altyapı Yapım İşi: 44,7 milyon TL.

Çarşamba Samsun Belediyesi Sınırları Dahilinde Muhtelif Mahallelerde Beton Kaplama Yol Yapılması Ve İdare Malı Ocaktan Konkasörle Şartnamesine Uygun Malzeme Hazırlanması Yapım İşi: 2,2 milyon TL.

İskenderun Belediyesi Asfalt Yol Yapım İşi: 14,1 milyon TL.

İLBANK'ın Musluğu İktidar Belediyelerine Bağlanmış

CHP Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun, yerel yönetimlerin bankası olan İLBANK'ın, 2020 yılındaki hibe desteklerinin yüzde 99'unun Cumhur İttifakı belediyelerine aktarıldığını belirtti. Torun, "Ortaya çıkan bu tablo, partizanlığın belgesidir. İLBANK'ın musluğu, açıkça iktidar belediyelerine bağlanmıştır. Çevre Bakanı'na, 'hangi belediyelere ne kadar kredi verdiniz' diye sormuştum. Gelen cevapta, 'ticari sır' denilmişti. Görüyoruz ki: Mesele ticari sır değil, mesele partizanlıkmış" dedi.

Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Torun, şu değerlendirmelerde bulundu:

Yeni Bir Skandal

Çevre Bakanlığı'nın, son üç yıldaki araç yardımlarının yüzde 97'sini Cumhuriyet İttifakı belediyelerine yaptığını ortaya çıkarmıştık. Yine aynı bakanlığın, milyonlarca liralık nakdi yardımlarının Cumhuriyet İttifakı'na aktardığını açıkladık. Şimdi yeni bir skandalla karşı karşıyayız. Belediyelerin bankası İLBANK'ın 2020 raporuna göre, yerel yönetimlerin 102 projesine yüzde 100 hibe desteği verilmiş. 132 milyon liralık bu projelerin yüzde 99'u ise Cumhuriyet İttifakı belediyelerine ait. Ülke nüfusunun yarısından fazlasını yöneten muhalefet belediyelere verilen destek ise sadece yüzde bir.

Partizanlığın Belgesi

Ortaya çıkan bu tablo, partizanlığın belgesidir. İLBANK'ın musluğu, açıkça iktidar belediyelerine bağlanmıştır. Bir süre önce, Çevre Bakanı'na, 'hangi belediyelere ne kadar kredi verdiniz' diye sormuştum. Gelen cevapta, 'ticari sır açıklayamayız' denilmişti. Ama artık mızrak çuvala sığmıyor. Artık görüyoruz ki: Mesele ticari sır değil, mesele partizanlık. Erdoğan bir konuşmasında 'belediyeler arasında ayırım yapmıyoruz' demişti. Vatandaş adına soruyoruz: Bizim belediyelerimizin yüzlerce talebini reddedip, tüm kaynakları kendi belediyelerimize aktarmak, ayrımcılık değil de nedir?

SARAY, SANSÜRDE VİTES YÜKSELTİ

İfade özgürlüğünü ortadan kaldıran adımları çekinmeden atan iktidarın medya üzerindeki baskısı da her geçen gün artıyor. Medyanın büyük bölümünü kontrolü altına alan iktidar, kontrol edemediklerini de yargı kararları ile engellemeye çalışıyor. AKP, bunun için en yaygın olarak erişim engeli yasakları yöntemini kullanıyor. Anayasa Mahkemesi'nin aksi kararlarına karşın pervasızca uygulanan erişim engeli yasağı, son olarak Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın Yardımcısı Şuayip Birinci'nin çift maaşlı bürokratlar arasında yer aldığı haberi hakkında alındı. Ankara 1'inci Sulh Ceza Hakimliği tarafından verilen erişim engeli kararında, "İçeriklerde, talep edenin itibarı ve saygınlığının zedelenmesine neden olacak paylaşımların olduğu" öne sürüldü.

20 yıllık iktidarının büyük bir bölümünde sansüre başvuran AKP, basın özgürlüğüne karşı her geçen gün daha fazla tahammülsüzleşiyor. Anayasa Mahkemesi, Ekim 2021 ve Ocak 2022 tarihlerinde verdiği iki ayrı kararda, basın yayın organlarında yayımlanan haberler için verilen erişim engelleri hakkında, "ifade ve basın hürriyetleri ile etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine" hükmetti. Bu kararlara rağmen yerel mahkemeler, erişim engeli kararlarını vermeye devam ediyor. Son olarak Medya Araştırmaları Derneği (MEDAR), "Sosyal Medya Yasasının Basın Özgürlüğü Üzerine Etkileri İzleme Araştırması" başlıklı raporunda, bu konuya değindi. Raporda, 2020'nin Ekim ayında yürürlüğe giren 5651 sayılı, "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun"un güncel halinin basın özgürlüğü üzerine etkileri araştırıldı. Araştırma kapsamında Ekim 2020, Ekim 2021 tarihleri arasında 36 haber mecrası tarandı ve kaldırılması talep edilen içeriklerin konusu, kaldırma taleplerinin kaynakları, gerekçeleri ve kurumlara göre dağılımları incelendi. Rapora göre bir yıllık dönemde bin 197 adet içerik kaldırma kararı verilirken bunların büyük çoğunluğunun "yolsuzluk ve usulsüzlük" ile "görevin kötüye kullanılması" konulu haberlerle ilgili olduğu belirtildi.

İktidarın yargı yoluyla aldıracağı tartışmalı kararları değerlendiren Alternatif Bilişim Derneği Başkanı Avukat Faruk Çayır, 2021 yılında İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanun'da yapılan değişikliğin sansürü artırdığını kaydetti. Düzenleme ile birlikte erişim engelinin yanında içeriklerin arama motorlarından ve web sitelerinden çıkarıldığını da kaydeden Çayır, "İktidarın bu maddeyi sansür olarak kullanabileceğinin farkındaydık. Erişim engeli gelen içerikler çoğunlukla siyasiler ve yakınlarıyla ilgili haberlerle ilgiliydi" dedi.

Hakkın Kötüye Kullanımı Var

Kanundan kaynaklı hakkın kötüye kullanıldığını belirten Çayır, şunları söyledi:

"Bu durum şeffaflığı ve toplumsal bellek yaratmayı engelleyen bir hale dönüştü. İçeriklerin kaldırılmasıyla halkın haber alma hakkı da engellenmiş oluyor. Hukuki bir mekanizma olmadığı gibi denetleme alanında da işlevsel bir mekanizmanın olmadığını görüyoruz. Erişim engeli getirilmek istenen haberler, Sulh Ceza Hakimleri tarafından detaylı olarak incelenmeli. Detaylı incelemenin ardından da Sulh Ceza Mahkemeleri'nin kararlarına ilişkin bir denetim mekanizmasının oluşturulması gerekiyor. Böyle bir işleyiş olmadığı için her başvuranın talebi kabul ediliyor. Siyasilerin ve yakınlarının başvurularının ardından 'Kişilik haklarını ihlal edilmesi' gerekçesiyle haberlere erişim engeli ve arama motorlarından kaldırılması kararı çıkıyor. Bu çok kolay bir hale dönüştü. Her başvuranın

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

kişilik haklarının ihlal edildiğini düşünmemiz mümkün değil. Bir de siyasi kişilikler ve yakınlarıyla ilgili bu kararın çıkması kamu açısından önemli. Bu tarz haberlere ulaşabilmesi kamuoyunun en doğal hakkı.”

Acilen Denetim Yapılması Gerekliyor

“Anayasa Mahkemesi’nin İnternet Kanunu’yla ilgili pilot uygulaması var. Bu kanunun sistematığının ve erişim engellerine ilişkin mekanizmanın sağlıklı olmadığını vurguluyor. Anayasa Mahkemesi, bu kanunun değiştirilmesi gerektiğini söylüyor. Ülkede hukuk öyle bir hale dönüştü ki Anayasa Mahkemesi’nin bile tanınmadığını görüyoruz. Bu durum diğer taraftan toplumda ‘dezavantajlı’ grupların medyada görünümünü de azaltıyor. Dezavantajlı gruplar için korunması önemli olan haberlerin kaldırılmasıyla ilgili Sulh Ceza Mahkemeleri’nin bir denetim yapması gerekiyor.”

Erişim Engelleri Bitmek Bilmedi

Anayasa Mahkemesi’nin özgürlük ihlali olarak değerlendirdiği erişim engeli kararı alınan haberler ve yayımlandıkları medya organları şöyle:

- BirGün - "Hasankeyf taşıma ihalesi iptal edildi, bakanlık soruşturma açtı"
- Gazete Duvar - "Yunan olmak da ayıp değil Pontus da...", "Haydar Baş'ın başı neden belada"
- Diken "CHP'nin istismar araştırması teklifine yanıt: Mümkün değil"
- Sol.org.tr - "Kolejlerle ilgili şikayetler artıyor, hem emekçilerin parası ödenmiyor hem velilerin"
- Artı Gerçek - "Gıda sahtekarlığından 15 kez ceza alan kişi Tarım Kredi marketlerine genel müdür olarak atandı"
- Cumhuriyet - Çiğdem Toker’in "Ferhat Tepe dosyası neden kapatıldı? yazısı"

Enes Kara’nın intiharı: Kaldığı cemaat yurdunda gördüğü baskıları, gelecek kaygısını anlattıktan sonra yaşamına son veren Enes Kara hakkındaki haberler hakkında babası Mehmet Kara’nın kişilik haklarını gerekçe göstererek yaptığı başvuru sonucunda erişim engeli kararı verildi.

Sahte diploma: Cumhurbaşkanı Başdanışmanı, Gençlik ve Spor Bakan Yardımcısı ve eski Vakıfbank Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı eski Milli güreşçi Hamza Yerlikaya’nın lise diplomasının gerçek olmadığı hakkında yapılan haberler ve paylaşımlar engellendi.

AKP milletvekiline dolandırıcılık suçlaması: AKP Van Milletvekili Osman Nuri Gülaçar hakkında ‘Dolandırıcılık yapmak ve yurttaşı mağdur etmek’ iddialarını konu alan haberlere erişim engeli getirildi.

Peker’in iddiaları: Yayınladığı videolarda siyasiler ve kamuoyunun yakından tanıdığı isimler hakkında iddialarda bulunan suç örgütü elebaşı Sedat Peker’in açıklamaları ile ilgili haberlere erişim engeli

KÜTAHYA MADEN TEHDİTİ ALTINDA

Kütahya ilimizin Simav ilçesine bağlı Örencik ve Dağardı ile Tavşanlı ilçesine bağlı Avcılar ve Kavaklı köyleri arasında ZENİT MADENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş. tarafından Altın ve Gümüş Maden İşletmesi gerçekleştirilmek istenmektedir. Süreci takip eden Kütahya İl Örgütümüz, yurttaşlar ile ilişki kurarak mücadelelerine destek olmaktadır.

Simav Örencik ve Dağardı Köyü ve Tavşanlı Avcılar-Kavaklı Köylerinde Zenit Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş tarafından yapılması planlanan “RN : 70484,RN 59770, RN: 12743 RN: 72400 Ruhsat Numaralı Sahalarda Altın Gümüş-Madeni/Açık Ocak Kapasite Artırımı-Yığın Liçi Ve ADR Tesisi Projesi” için Çevre ve Şehir Bakanlığınca 08.10.2021 tarihinde yayınlanan ÇED olumlu kararı verilmiştir.

Simav ve Tavşanlı arasında bulunan proje sahası, Kütahya İl merkezinin kuş uçuşu yaklaşık 45 km kuzeybatısında, Simav ilçesinin yaklaşık 40 km kuzeydoğusunda, Tavşanlı ilçesinin 40 km güneybatısında yer almaktadır.

Gerçekleştirilmek istenen maden işletmesi 508,79 hektar yoğun orman arazisi, 159,67 hektar tarım arazisi ve 0,385 hektar mera alanı olmak üzere 668,85 hektarlık bir alanı kapsamaktadır.

Kütahya İl Başkanlığı tarafından hazırlanan bilgilendirme raporunda; “Bölgede yoğun olarak doğal otlatma ile hayvancılık yapılmakta, ormanda çalışma ve tarım ile istihdam sağlanmaktadır. Köyde yaşayanlar, köylerin ekonomik durumunun hayvancılık nedeniyle iyi olduğu, dışarıda olan gençlerin ev yaparak dönmek istedikleri fakat maden işletmesi tehdidi nedeniyle köylerine kalıcı yatırım yapamadıkları” ifade edilmektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından çevre köylerle birlikte Örencik Köyünde 11 Şubat 2020 tarihinde yapılmak istenen ÇED toplantısı “söz konusu maden işletmesini istemedikleri gerekçesi” ile köylülere engellenmiştir.

Yörede yaşayanların büyük bir korku ve endişe içinde olduklarını gözlemlenmiştir. Özellikle maden işletmesi projesinin merkezinde yer alan ve en çok etkilenecek köylerden olan Örencik Köyü kadınları, gençleri maden işletmesine karşı örgütlü bir şekilde karşı koymaktadırlar. Köylüler arazilerini satmak istemediklerini, köylerini, evlerini terk etmeyeceklerini, yaşam alanlarına, yaşam kaynaklarını sonuna dek savunacaklarını ifade etmektedirler.

Daha önce yurttaşlar tarafından Kütahya İdare Mahkemesi’nde ruhsat sahalarındaki orman kesimlerine ilişkin işlemin iptali için dava açılmıştır.

Tarhalarını maden işletmesine satmak istemeyen köylüler aleyhine 28 Ekim 2021 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan 4644 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından acil kamulaştırma kararı alınmıştır. Bu karara karşı tarla sahibi köylüler tarafından iptal davası açılmıştır.

Ayrıca ÇED Ruhsat sahası içerisinde iki adet önemli fay hattı tespit edilmiştir.

Su Kaynakları; Maden işletilmesi planlanan bölgede yer alan dereleri suları birinci derecede içme suyu olarak kullanılabilir kalitededir ve herhangi bir jeolojik kirlilik de söz konusu değildir. Burada sayısız dereler ve pınarlarıyla su kaynakları mevcuttur ve yer altı suyu açısından son derece zengin olup milyonlarca vatandaşımızın yaşadığı Kuzey Ege bölgesindeki Susurluk Havzasında yer almaktadır. Yer altı su kaynaklarından alınacak su ile maden yıkaması ve işletmesi gerçekleştirilecektir.

Yerleşim Bölgeleri; Proje için belirlenen işletme Örencik köyüne 250 m mesafede bulunmaktadır. İşletme sahası Örencik, Avcılar, Gürpınar, Kavaklı, Tepebaşı köylerinin mücavir alanı içinde yer alacaktır. Liç havuzu denilen siyanür havuzları köylerin yerleşimlerine çok yakın mesafede planlanmaktadır.

Maden işletmesinin açılması durumunda her defasında 506 delik açılarak ve yılda toplam 72.864 kg dinamit kullanılarak günaşırı patlatma yapılacağı ÇED raporunda ifade edilmektedir.

Bu kadar yoğun bir baskı altında, bu köylerde sağlıklı bir yaşam mümkün olmayacak ve köyler göçe zorlanacaktır.

Kütahya Barosu ile projeden etkilenen yurttaşlar tarafından ÇED olumlu kararının iptali için Kütahya İdari Mahkemesinde dava açılmıştır. 3 Dosya kapsamında 28 Şubat’ta keşif ve bilirkişi incelemesi gerçekleştirilecektir.

ÇED KARARLARI AFYON’U YAĞMALAMAK İÇİN VERİLDİ

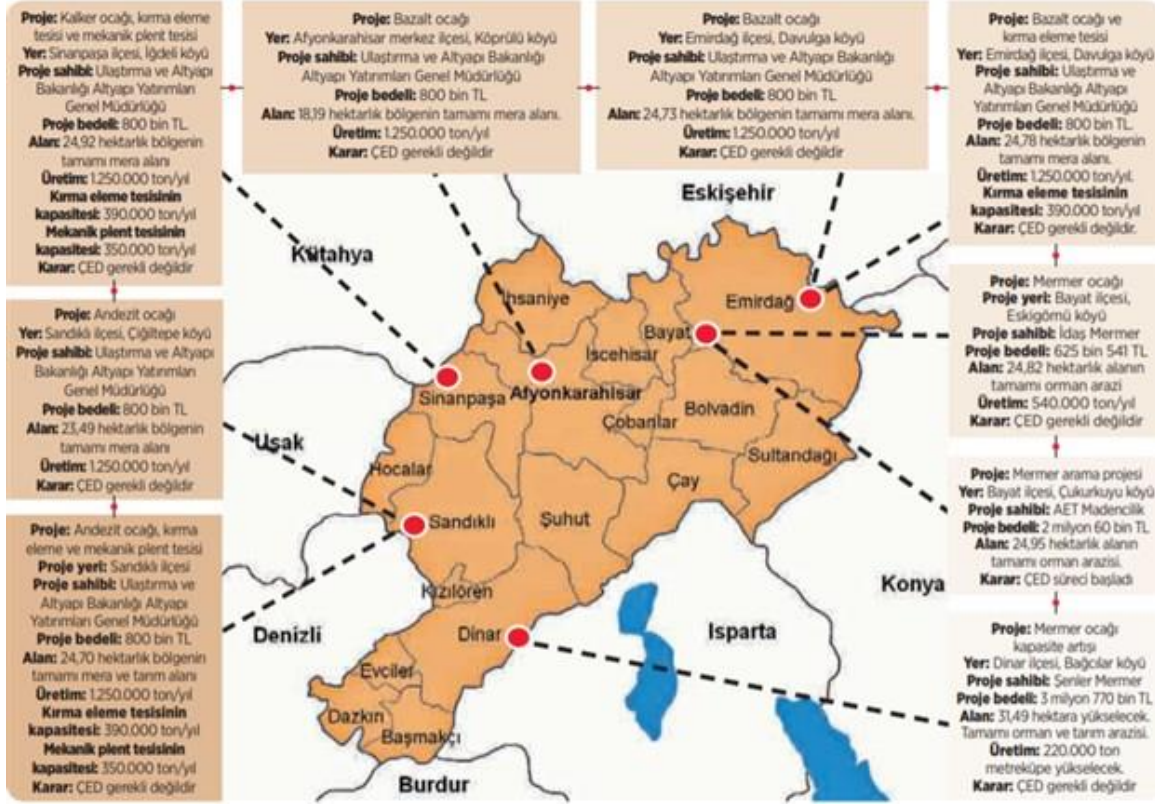
Afyonkarahisar bir günde madenlere teslim edildi. Aynı gün 8 maden projesine ÇED gerekli değildir kararı verildi. Projelerden 6’sı Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Hattı’na hammadde sağlamak isteyen Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı’na ait.

Afyonkarahisar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü bir günde kentin mera ve tarım alanlarını madenlere açtı. Önceki gün 8 maden projesine çevresel etki değerlendirme (ÇED) gerekli değildir kararı verildi. Bir maden projesi için de başvuru yapıldı. Afyonkarahisar, Ulaştırma Bakanlığı ve özel maden şirketleri tarafından kuşatıldı.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü, Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren (YHT) Hattı Yapımı Projesi’ne hammadde sağlamak için ÇED başvurusu yaptı.

Projelerine ÇED gerekli değildir kararı alan Bakanlık, Afyon’karahisar’ın farklı ilçelerine toplamda 6 maden açacak. Tamamı mera ve tarım arazisi olan yaklaşık 150 hektarlık alan maden işletmeleriyle tahrip edilecek. Bakanlığın yanı sıra özel maden şirketleri de eli boş dönmedi. Aynı gün mermer ocağı ve mermer ocağı kapasite artışı için başvuran iki şirkete ÇED gerekli değildir kararı verildi. Orman ve tarım arazilerine göz diken bir şirket de mermer ocağı açmak için başvuruda bulundu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

HASTANE PROJELERİ RAFA KALDIRILMIŞ

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan her fırsatta "Sağlıkta çağ atladık" diye övünürken 6 kentin hastane projesinin rafa kaldırıldığı ortaya çıktı. Sağlık Bakanlığı, hastane projelerini 'ödenek yetersizliği' nedeniyle birer birer iptal etti.

Kötü ekonomi yönetimi nedeniyle ülkede hastane projeleri bile durdu. Sağlık Bakanlığı'nın birçok kentte yapacağı hastane inşaatlarının ihaleleri, ödenek yetersizliği nedeniyle birer birer iptal edildi.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, Sağlık Bakanlığı'na bağlı Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğü'nün düzenlediği ve 6 kente inşa edilmesi planlanan 6 ayrı hastane projesinin ihalesi iptal edildi. İhalelerin iptal gerekçesi ise "Bütün tekliflerin ayrılan ödeneğin/ yaklaşık maliyetin çok üzerinde olması" şeklinde açıklandı.

Özellikle 2021'in son aylarında liranın, avro ve dolar karşısında hızla erimesiyle inşaat malzemelerinin fiyatları da kısa sürede adeta uçtu. Hastane inşaatı ihalelerine katılan şirketler de Sağlık Bakanlığı'nın ayırdığı bütçenin çok üzerinde teklif verince bakanlık ihaleleri iptal etti. Hastane projelerinin akıbetinin ne olacağına ilişkin de bir açıklama yapılmadı.

6 Hastane İhalesi İptal

Sağlık Bakanlığı'nın Bingöl, Kars, İzmir, Maraş, Konya ve Adana'da hayata geçireceği hastane projelerine ilişkin ihale süreçlerinin kasım ve aralık ayında tamamlanması gerekiyordu. Buna karşın ödenek yetersizliği nedeniyle ihaleleri iptal edilen projeler şu şekilde:

Toplam 100 bin 899 metrekare inşaat alanı olması planlanan 500 yataklı Bingöl Devlet Hastanesi ve bin 600 metrekare büyüklüğündeki aşevi ihalesi 6 Ocak'ta iptal edildi.

Adana'ya yapılacağı açıklanan 25 bin metrekarelik 100 yataklı Yüreğir Devlet Hastanesi'nin ihalesi ise 29 Aralık 2021'de iptal oldu.

140 bin metrekare büyüklüğünde olması planlanan 500 yataklı Kars Devlet Hastanesi'nin ihalesi de 19 Aralık 2021 tarihinde iptal edildi.

İzmir'in Selçuk İlçesindeki 50 yataklı Selçuk Devlet Hastanesi'nin ikmal inşaatı ihalesinin 11 Kasım 2021'de iptal edildiği açıklandı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Maraş'ın Afşin ilçesine yapılması planlanan 44 bin metrekare büyüklüğündeki ve 150 yataklı devlet hastanesinin ihalesi 10 Kasım 2021'de iptal edildi.

Konya'daki Akşehir Devlet Hastanesi'nin 18 bin metrekare büyüklüğündeki 150 yataklı ek bina inşaatı ihalesinin de 10 Kasım 2021'de iptal edildiği duyuruldu.

Para Rant Hastanelerine

Devlet hastanesi ihalelerini iptal eden iktidar, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "hayalim" dediği ve rant projesi olarak nitelendirilen şehir hastanelerine ise milyarlarca lira ödemeye devam ediyor. Sağlık Bakanlığı'nın 2022 Yılı Performans Programı'na göre, sadece bu yıl şehir hastanelerini işleten şirketlere 21 milyar 564 milyon TL ödenecek. Şirketlere 2023 yılında 24 milyar 255 milyon TL ve 2024 yılında ise 25 milyar 808 milyon TL aktarılacağı belirtiliyor.

Okul ihaleleri de iptal Edildi

Yalnızca hastaneler değil, okul ihaleleri de birer birer iptal edilmisti. İstanbul'da 64'ü aralık ayı içerisinde olmak üzere geçen yılın son 6 ayında 72 okul inşaatı ihalesi Valilik tarafından iptal oldu. İhalesi iptal edilen okulların 45'i ilkokul, 23'ü ortaokul ve 4 tanesi anaokulu olacaktı. Yurt genelinde ise 2021 yılında inşaatından vazgeçilen okul sayısı 90'ı buldu.

TÜRKİYE'DE SİLAHLI ŞİDDET SON 7 YILDA YÜZDE 75 ARTTI

Bireysel silahlanmanın önlenmesi için çalışmalar yürüten Umut Vakfı, 2021 yılında basına yansıyan silahlı şiddet olaylarını derledi. Vakfın hazırladığı Türkiye Silahlı Şiddet Haritası'na göre yıl içinde 3 bin 801 silahlı şiddet olayı yaşanırken, bu olaylarda 2 bin 145 kişi öldü, 3 bin 896 kişi yaralandı. Olayların 3 bin 172'sinde (yüzde 85) ateşli silahlar, 629'unda (yüzde 15) ise kesici aletler kullanıldı.

Silahlı şiddet haberlerinin derlenmeye başlandığı 2015'ten bu yana geçen son 7 yılda silahla işlenen şiddet olayları yüzde 75 arttı. 2021'de, 2020 yılından 119 daha fazla şiddet olayı yaşandı. Araştırmada Türkiye'de silahlı şiddetin en çok yaşandığı bölgelere de yer verildi. Her yıl olduğu gibi nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu Marmara bölgesi, 985 silahlı şiddet olayıyla başı çekti. Bir yılda silahlı şiddetin yüzde 21 ile en çok arttığı bölge ise 551 şiddet olayıyla Akdeniz oldu. Ege (492) ve İç Anadolu'da (507) ise bir önceki yıla göre yüzde 6'lık düşüş yaşandı. 2021'de Güneydoğu Anadolu'da 526 ve Karadeniz'de 524 silahlı şiddet olayı görüldü. Olayların en çok yaşandığı iller ise sırasıyla, İstanbul (447), Adana (228), Samsun (222), İzmir (154), Bursa (149), Şanlıurfa (148), Antalya (135), Kocaeli (133), Konya (117) ve Diyarbakır (110) oldu.

"Türkiye'deki 25 milyon silahın yüzde 90'ı kayıt dışı"

Türkiye'de yasal yollarla silah edinmek için belirli şartlar sağlanmak zorunda. Silah taşıma ruhsatını sadece belirli mesleklerle sahip vatandaşlar alabilirken, silah bulundurabileceğine dair Sağlık Kurulu raporu bulunan ve adli sicil kaydı temiz olan 21 yaşının üstündeki her vatandaş, 2022 yılında 3 bin 315 TL harç ödeyerek yanında taşımadan, yalnızca ev veya işyerinde bulundurmak şartıyla 'silah bulundurma ruhsatına' sahip olabiliyor. Bu ruhsatın da beş yılda bir yenilenmesi gerekiyor. Silah satışları devlet kontrolünde Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu'nun (MKEK) satış bürolarından yapılıyor.

YÖK ÜNİVERSİTELERİ PARTİZANLAŞTIRMA AMACININ MAŞASINA DÖNÜŞTÜ!

Yüksek Öğretim Kurulu'nun (YÖK) üniversite sınavlarında TYT ve AYT barajını kaldırması, siyasi talimatla alınan, seçim yatırımına dönük bir karardır. Dünya Üniversiteleri Sıralaması 2022 raporunda ilk 500'de Türk üniversitesi kalmadı! YÖK'ü lağvetme vaadiyle gelen AK Parti, YÖK'ü üniversiteleri partizanlaştırma amacının maşasına dönüştürdü. YÖK'ün bu son kararıyla üniversite eğitiminin temeline dinamit konuldu!

YÖK geçen hafta aldığı bir kararla Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı'nda (YKS) adayların 2 yıllık ön lisans programlarını tercih edebilmesi için Temel Yeterlilik Testinden (TYT) 150, 4 yıllık lisans programlarını tercih edebilmeleri için de Alan Yeterlilik Testinden (AYT) 180 puan barajını aşma zorunluluğunu kaldırdı. Üniversiteye giriş sınavında baraj puanının kaldırılması eğitim-öğretim amaçlı değil, tamamıyla siyasi iktidar talimatıyla alınan seçim yatırımı amaçlı bir karardır.

✓ Madem böyle bir karar alınıyor, baraj sıfırlanıyor. O halde üniversite sınavını neden tamamıyla kaldırmıyorlar?

Geçen yıl pandemi nedeniyle yüz yüze eğitime ara verilmesi sonrasında üniversite sınavlarında başarısızlığın zirve yapması ve yüz binlerce kontenjanın boş kalması üzerine ek yerleştirme gündeme gelmiş ve

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Cumhurbaşkanı Erdoğan gençlere müjde diye TYT barajının 150'den 140'a, AYT barajının 180'den 170'e düşürüldüğünü açıklamıştı. 2018 yılında yüksek öğretimde kalitenin yükseltilmesi amacıyla barajı yükselten eski YÖK Başkanı Yekta Saraç, bu karara itiraz edince önce istifa ettiği öne sürüldü daha sonra 'görevden affedildiğine' ilişkin Cumhurbaşkanı kararı 30 Temmuz 2021'de resmî gazetede yayınlandı. YÖK Başkanlığına atanan Prof. Erol Özvar, üniversitelerde dibe vuran eğitim-öğretim kalitesini birkaç üniversite dışında eksiye düşürecek barajı sıfırlama kararıyla Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın siyasi talimatını yerine getirdi.

YÖK'ün resmî web sayfasında yer alan verilere göre halen 129'u devlet, 74'ü vakıf ve 4'ü de Vakıf Meslek Yüksek Okulu olmak üzere toplamda 207 yüksek eğitim-öğretim kurumu var. Bu okulların 4 yıl ve üzeri lisans programlarında 4 milyon 676 bin 657 öğrenci, 2 yıllık ön lisans programlarında ise 3 milyon 114 bin 623 öğrenci olmak üzere toplam 7 milyon 791 bin 280 genç eğitim görüyor. Yüksek lisans eğitimi yapan 343 bin 569 kişi ve doktora eğitimi alan 106 bin 148 öğrenciyle birlikte toplam sayı 8 milyon 240 bin 997 kişiye ulaşıyor.

Geçen sene YKS'ye 2 milyon 607 bin 715 kişi başvurmuş, bunlardan 865 bin 365'i bir lisans ya da ön lisans programına girebilmişti. 2021 YKS sonuçlarına göre, TYT'ye giren 2.400.000 adaydan 789 bin 748'i yani üçte biri 15 net barajını aşamadı. AYT'de ise, TYT'yi başaranlardan 1 milyon 285 bin 525'i barajı aşamayarak tercih hakkını kaybetti.

2021'de YKS'ye girenlerden toplam 815 bin 365 kişi bir ön lisans veya lisans programına kaydını yaptırabilirdi. Diğer deyişle sınava katılan 2,6 milyon gencin üçte birinden de az sayıda kişi üniversite öğrencisi olabildi. ÖSYM geçen sene pandemi gerekçesiyle boş baraj puan indirimi ve ek yerleştirme süresini uzatmasına rağmen üniversitelerin lisans ve ön lisans programlarında 224 bin 31 kontenjan boş kaldı, öğrenciler tarafından tercih ve kayıt yapılmadı.

Her ilde bir, bazı illerde birden fazla, büyükşehirlerde devlet ve özel vakıf üniversiteleri olmak üzere çok sayıda üniversite olmasına karşılık, üniversiteye kayıt yaptıran öğrenci sayısı her yıl azalıyor, boş kontenjanlar artıyor. İktidarın yeni açtığı çoğu üniversitede öğretim üyesi sayısı öğrenci sayısından daha fazla ya da bazı bölümler tamamıyla öğrencisiz ve tercih edilmiyor.

Sadece son 10 yıldaki duruma baktığımızda sınava giren öğrenci sayısı 1 milyon 895 bin 478'den 2021'de 2 milyon 601 bin 715'e yükselmesine karşılık, kontenjan artışlarına, ek tercih ürelerine baraj puanı indirimlerine rağmen üniversitelere kayıt yaptıran öğrenci sayısı 865 bin 631'den 815 bin 365'e gerilemiş. Sınava girenlerin sayısı 716 bin 478 kişi artarken, okul tercih edip kayıt yaptıranların sayısı 50 bin 266 kişi gerilemiş. Uluslararası eğitim düzeyini ölçen PISA sınavlarında Türk öğrenciler okuduğunu anlama, temel bilimler, matematik, fen, edebiyat vb. konularda en alt sıralara gerilerken, üniversite sınavlarında da bu acı ve vahim tablo kendisini gösteriyor. 20 yılda 12 Milli Eğitim Bakanı değiştirip, kindar-dindar nesiller yetiştirme amacıyla eğitim sistemini altüst eden AK Parti iktidarlarının eğitimi ve gençleri getirdiği nokta böylesine vahim. Şimdi üniversiteye girişte, temel yeterlilik ve alan yeterliliğindeki baraj puanlarını da sıfırlayarak siyasi amaç ve nema uğruna, gençlerin oyunu alabilecekleri düşüncesiyle üniversiteleri çöküşe götürecek, bilimsellikten, nitelik ve kaliteden tümüyle uzaklaştıracak bir adımı daha atıyorlar.

Öncelikle şunu belirteyim, ODTÜ, İTÜ, Hacettepe bitirilmeye çalışılan Boğaziçi gibi köklü üniversiteler, tıp, eczacılık, elektronik, mühendislik vb. yüksek puanlarla öğrenci alan programlara yine TYT ve AYT'de yüksek puan alan, Türkiye sıralamasında ilk on binlere girebilen öğrenciler gidebilecek. Ancak baraj kalktığı için puanı düşük, tercih edilmeyen, kontenjanları boş kalan bölümlere, üniversitelere ve programlara da eğitim düzeyi ve puanı düşük öğrenciler artık kayıt yaptırabilecek ve eğitim kurumlarının, öğrencilerin niteliği aşağı inecek. Barajı sıfırlamanın yanı sıra, sınav sürelerini de 30 dakika daha uzatan YÖK'ün yine iktidarın siyasi talimatı ve talebi doğrultusunda, seçim yatırımı için üniversite kontenjanlarını da artırması, düşük puanlı daha fazla sayıda öğrenciye yer açması şaşırtıcı olmayacaktır.

9 Ocak'ta açıklanan The Times High Education (THE) World University Rankings 2022 (Dünya Üniversiteler Sıralaması) raporunda ilk 500'de hiçbir Türk üniversitesi yok. Uzun yıllar ilk 500'de yer alan Boğaziçi Üniversitesi geçen yıl kayyum rektör ataması ve sonrasında yaşananlarla hızla gerileyerek bu yılki sıralamada 801-1000 arasında yer aldı. Eğitimin niteliksiz ve kalitesizliğiyle her yıl üniversite lisans mezunu ve doktoralı diplomalı işsiz gençlerimizin sayısı katlanıyor.

İktidar; gençleri nitelikli eğitimle geleceğe hazırlamak yerine, milyonlarca genci gelecekte hiçbir işlerine yaramayacak programlara kaydolmaya yönlendirip 'eğitimdeler' bahanesiyle genç işsizleri düşük göstermeyi, giderek yaygınlaşan 'ev gençlerini' azaltarak, ailelerin, gençlerin eleştirisi ve tepkilerini frenlemeyi hedefliyor. Ayrıca kontenjanları boş kalan, öğrenci bulamayan iktidara yakın çok sayıdaki pahalı ve paralı vakıf üniversitesine de bu kararla 'müşteri-öğrenci' potansiyeli yaratılıyor.

Burada da ciddi bir çelişki karşımıza çıkıyor.

✓ Bir yandan vakıf üniversiteleri yüksek puan alan başarılı öğrencileri tam veya yarım burslu olarak alma yarışındayken diğer yandan bu öğrencilerle birlikte baraj kalktığı için düşük puanlı öğrenciler de parasal güçleri yeterliyse bu üniversitelere girebilecekler ve öğrenciler arasında ciddi eğitim ve nitelik uçurumları oluşacak.

✓ İktidar aynı zamanda sıfır barajın ardından düşük puanlı öğrencileri kontenjanlarının çoğu boş kalan Anadolu Üniversitelerine yönlendirerek, bu şehirlerdeki esnafa dolaylı ekonomik destek sağlamayı, zamlar ve vergilerle artan tepkileri bastırmayı amaçlıyor.

Oysa asıl yapılması gereken;

✓ Baraj sistemini muhafaza edip ortaöğretimde, liselerde eğitim-öğretim kalitesini ve niteliğini yükselterek, üniversite adayı gençleri buna hazırlamaktır.

✓ Öğretmen atamaları süratle yapılarak ana okulundan ilköğretim ve ortaöğretime kadar öğretmen açığı kapatılmalıdır.

✓ Öğretmenlerin nitelik ve birikimini yükseltecek hizmet içi eğitim programları devreye sokulmalı, kadrolu-sözleşmeli-ücretli öğretmen uygulamasına, öğretmenlerin ayrıştırılmasına, ücret-maaş-sosyal güvenlik açısından farklılıklara son verilmelidir.

✓ Liselerde mezuniyet sınavı uygulamaya konulmalı, lise eğitimi yetersiz ve mezuniyet sınavını geçemeyen öğrenciler, en az 6 ay- 1 yıl destek ve nitelik yükseltme temel eğitimine, alan eğitimine alınmalıdır.

İktidara geldiklerinde YÖK'ü lağvedeceklerini vaat eden AK Parti ve Cumhurbaşkanı Erdoğan 20 yıldır bu sözünü tutmadığı gibi, YÖK'ü yüksek öğrenimi, akademiye, üniversite yönetimlerini siyasallaştırarak partizanlaştırma, üniversitelerin akademik, bilimsel ve yönetsel özerkliğini yok etme aracına dönüştürdü.

OHAL kararlarıyla üniversitelerin kendi yöneticilerini seçme olanağı ortadan kaldırılıp, tek kişi tarafından atanan rektörlerle biatçı üniversiteler oluşturuldu. Alınan baraj sıfırlama kararı, YÖK'ün tamamıyla iktidarın kontrolünde, akademik anlayıştan ve zihniyetten uzaklaşıp, siyasi talimatlarla hareket eden konumuyla, üniversite gençliği, üniversite eğitimi ve üniversiteler için tehdit haline geldiğini gösterdi!

BİR BAKIŞTA EĞİTİM

Eğitim sistemlerinin temel göstergeleri ve değişkenlerine ilişkin verilerin güncel durumunu ortaya koymak amacı taşıyan ve OECD tarafından her yıl yayımlanan Bir Bakışta Eğitim raporları serisi, ülkelerin öğrencilerine nitelikli eğitim sağlamada hangi noktada olduklarının karşılaştırmalı bir değerlendirmesine olanak veren göstergeleri içermektedir.

Bu raporda eğitim süreçleri ile ilgili veriler, eğitime erişim, eğitime ayrılan finansal kaynak ile öğretmenler, öğrenme ortamları ve okullar olmak üzere dört başlık altında sunulmuştur. Ana teması "Eğitimde Eşitlik: Eğitim Fırsatlarının Güçlendirilmesi" olarak belirlenen bu rapor, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri- Hedef 4 ile ortaya konan "kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenme fırsatlarını teşvik etmek" amacı doğrultusunda ülkelerin kat ettiği mesafeler hakkında çıkarımlarda bulunmayı mümkün kılmaktadır.

Bir Bakışta Eğitim 2021 raporunda yer alan 100'den fazla veri tablosu ve grafiğin sunduğu **Türkiye değerlendirmelerinde dikkat çeken noktalar şöyle:**

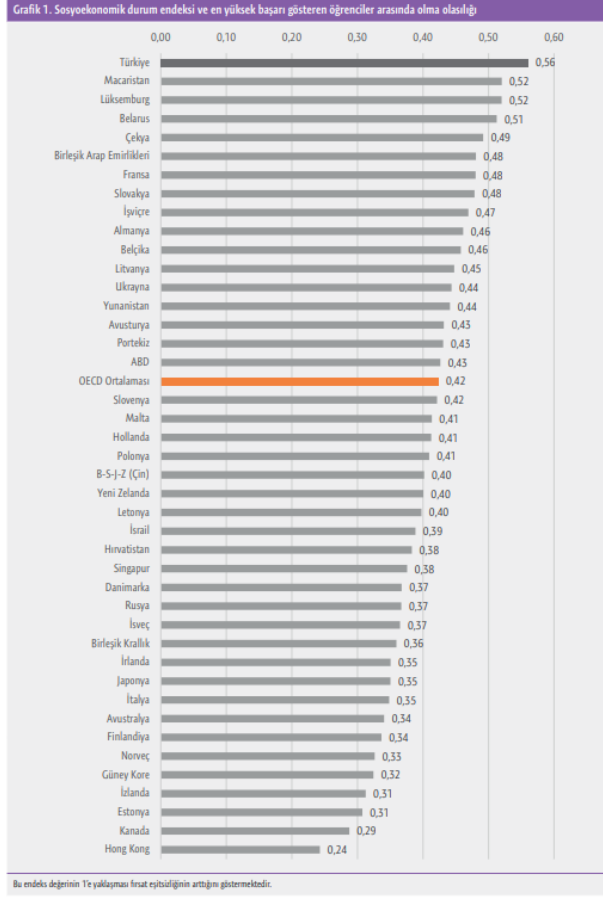
OECD, öğrencinin sosyoekonomik arka planı ve PISA'da en yüksek başarı gösteren öğrenciler arasında olma olasılığı arasındaki ilişkiyi gösteren bir eşitsizlik endeksi kullanmaktadır.

Ülkelerin endeks puanlarını özetleyen aşağıdaki grafik, öğrenciler arasındaki fırsat eşitsizliğinin kanıtı niteliğindedir.

Çünkü Türkiye, 43 ülke arasında en iyi performans gösteren öğrencilerinin daha çok sosyoekonomik olarak avantajlı öğrencilerden oluştuğu ülkeler sıralamasında İLK sırada yer almaktadır; yani öğrenciler arasındaki eşitsizliğin en belirgin olarak yaşandığı ülkedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Yetişkinlerin eğitim düzeylerine, eğitimden iş yaşamına geçiş verilerine ve eğitim düzeyinin istihdam durumuna etkisine ilişkin analizlere göre,

- **Türkiye 3-5 yaş aralığında yüzde 39 olan erken çocukluk eğitimine katılım oranıyla, OECD ortalamasının (yüzde 83) oldukça gerisinde kalarak okul öncesinde okullaşmanın en düşük olduğu OECD ülkesi olmuştur.**
- 15-19 yaş aralığındaki yüzde 69 okullaşma oranı ile Türkiye; **en düşük okullaşma oranına sahip OECD ülkeleri arasındadır.** Türkiye; Kolombiya, Meksika, Kosta Rika ve İsrail'den sonra **en düşük okullaşma oranına sahip 5. OECD ülkesi konumundadır.** OECD ortalamasında bu oran yüzde 84 seviyesindedir.
- **Türkiye'de 25-34 yaş aralığındaki genç yetişkinlerin yüzde 41'i ortaöğretim mezunu bile değildir.** Bu oran OECD ortalamasında yüzde 15'tir. Türkiye'de ise yüzde 41 oranı ile, Kosta Rika ve Meksika ile birlikte **OECD ülkeleri içinde ortaöğretim mezunu dahi olmayan genç yetişkin oranının en yüksek olduğu ülkeler arasında yer almaktadır.**
- 25-64 yaş aralığındaki yükseköğretim mezunu yetişkinlerin eğitim düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde **Türkiye'de lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim alan yetişkin oranlarının OECD ortalamasının oldukça gerisinde kaldığı görülmektedir.** Özellikle yüksek lisans kademesinde Türkiye'de bu oran yüzde 2 iken, OECD ortalamasında yüzde 13,5'tir.
- Türkiye'de ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranı yüzde 32'dir. **Türkiye, bu oranın en yüksek olduğu ülkeler arasında Kolombiya'dan sonra ikinci sırada yer almaktadır.** OECD genelinde ise bu oran yüzde 15'tir.
- **Türkiye yüzde 62'lik oranla 18-24 yaş aralığındaki genç nüfusun eğitimden ayrılma düzeyinin en yüksek olduğu ülkeler arasında yer almaktadır.** OECD genelinde ise 18-24 yaş aralığındaki genç nüfusun yüzde 47'si eğitimden ayrılmaktadır.
- Türkiye, Kolombiya ile birlikte 25-64 yaş aralığındaki **yükseköğretim mezunu nüfusun istihdam oranının en düşük olduğu iki OECD ülkesinden biridir.**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Bu yaş grubunun tüm eğitim düzeyleri için toplam istihdam oranları incelendiğinde Türkiye'nin yüzde 57 ile en düşük orana sahip OECD ülkesi olduğu görülmektedir. OECD ortalamasında bu oran yüzde 76'dır.
- Kadın ve erkeklerin istihdam oranları arasındaki farkın kadınların aleyhine en yüksek olduğu ülkelerden biri Türkiye'dir. Ortaöğretim mezunu dahi olmayan 25-64 yaş aralığındaki kadın ve erkeklerin istihdam oranları arasındaki fark, Türkiye'de yüzde 53'tür (kadınlar için yüzde 26, erkekler için yüzde 79). OECD ülkeleri ortalamasında ise bu fark yüzde 21'dir (kadınlar için yüzde 47, erkekler için yüzde 68).

Yükseköğretim mezunu olan 25-64 yaş aralığındaki kadın ve erkeklerin istihdam oranları arasındaki fark ise OECD ortalamasında yüzde 7'dir. Türkiye ise bu farkın en yüksek olduğu (yüzde 20'den fazla) ülkelerden biridir.

DIŞ POLİTİKA DA GEL GİT İKLİMİ

"15 TEMMUZ DARBESİNİN FİNANSÖRÜ"NDEN İKTİDARIN 'EKONOMİK FİNANSÖRÜNE' DÖNÜŞÜ!

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ziyaretinde iki ülke arasında 13 anlaşma imzalanırken, geçen yılın ortasına kadar '15 Temmuz darbesinin finansörü' olmakla suçlanan BAE, 10 milyar dolarlık yatırım vaadiyle iktidarın 'ekonomik finansörüne' dönüştü. Bu ziyaretle, İhvan'a endekslî dış politikadan U dönüşüyle, 'dolara endekslî' dış politikaya geçildi!

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ziyaretteki ortak hedefin ikili ilişkileri her alanda çok daha üst seviyelere taşımak olduğunu vurgulayarak; "BAE ile dostluğumuzun ve kardeşliğimizin yeni 50 yılına şekil verecek adımları beraberce atacağız" dedi. Ziyarette iki ülke arasında savunma sanayii, sağlık, iklim değişikliği, sanayi, teknoloji, kültür, tarım, ticaret, ekonomi, kara ve deniz taşımacılığı, gençlik, afet yönetimi, meteoroloji, iletişim ve arşiv alanında 13 anlaşma imzalandı. Abu Dabi Kalkınma Fonu'nun Türkiye'de öngördüğü bazı satın almalar, ortaklıklar ve yatırımlar için 10 milyar dolar ayırdığı yineleni.

Normalleşme adımlarıyla Mısır, İsrail, BAE ve Suudi Arabistan ile yürütülen temaslarda şu ana kadar en somut ilerleme, BAE ve İsrail ile sağlanmış görünüyor. BAE ve Mısır'ın normalleşme için İhvan'ı yaklaşımın terk edilmesi ve İhvan'a desteğin kesilmesi koşulunu kabul eden iktidar, içinde bulunulan ağır ekonomik krizin ve döviz ihtiyacının da dayatmasıyla Siyasal İslam ve İhvan endekslî dış politikadan 'dolara endekslî' dış politikaya geçiş yaptı. BAE'yle yapılan swap anlaşması ve henüz sadece vaat olarak ortada duran 10 milyar dolarlık yatırım bu sert eksen değişikliğinin ve U dönüşünün itici gücü.

Ayrıca BAE-İsrail yakınlaşmasının bir yansıması olarak BAE'nin de girişimleriyle İsrail-Türkiye normalleşme süreci hızlandı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın BAE ziyaretinin hemen sonrasında İsrail Cumhurbaşkanı Yitzhak Herzog'un 9-10 Mart'ta Türkiye'ye resmi ziyarette bulunması kesinleşti. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın BAE ziyaretinin ana amacı kaynak bulma ve ekonomik destek beklentisi olmakla beraber, bölgede son birkaç yılda değişen dengeler ve ortaya çıkan yeni atmosfer de iktidarı bu politika değişikliğine mecbur kıldı. Gerçekte Türkiye ile BAE arasında somut herhangi bir sorun yok. Darbe finansörlüğü suçlamasının örtülmesi ve İhvan desteği kesildikten sonra ilişkilerin hızla normalleşmesi makul bir gelişme. Kaldı ki iktidarın İhvan'lık uğruna bölge ülkeleriyle bağları kopartarak Türkiye'yi yalnızlaştırmasının yanlışlığını ve ülkemizin çıkarlarına aykırılığını hep vurguladık.

Bölgede Körfez ülkeleri ve İsrail ile İran arasındaki gerilimden kaynaklı yeni bir güvenlik şemsiyesi organize edilmek isteniyor. ABD bu çerçevede daha önce vurguladığım gibi Katar'ı bölgede NATO üyesi olmayan ancak en güvenilir askeri-stratejik-ekonomik müttefik olarak ilan etti. Şu anda asıl önemli aşamanın Mısır ve Suudi Arabistan ile normalleşme olacağı anlaşılıyor. Mısır, İhvan'lığın terk edilmesi yanında Libya'dan Suriye'ye, Kuzey Afrika'dan Sudan ve Etiyopya'ya kadar Türkiye'ye koşullar öne sürüyor. Türkiye'nin Arap ülkelerinin ilişkilerine içişlerine karışmamasını, Libya ve Suriye'den çekilmesini vb. talep ediyor. Daha önce BAE ziyareti resmen açıklandığında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın BAE'den Suudi Arabistan'a geçebileceği ve bir Körfez ülkeleri turunun olabileceği ifade edilmesine karşın bu gerçekleşmedi. Anlaşılan Suudilerle normalleşmede sıkıntılar söz konusu!

Normalleşmenin diğer tarafındaki ülkeler açısından iktidarın güvenilirliği en önemli kriter. Bugüne kadar uyguladığı politikalarla karşı tarafın güvenini dibe vurduran iktidarın tüm bu süreçlerden sonra şimdi 'hadi gelin normalleşelim' dediğinde karşı tarafın hızla buna 'evet' demesini umması gerçekçi değil. Bu yüzden **Mısır, Yunanistan, Ermenistan, Suudi Arabistan ile normalleşmenin BAE kadar hızlı olacağı kanısında değilim!**

EGE VE AKDENİZ'DE SİLAHLANMA YARIŞI VE GERİLİM

Yunanistan meclisinin yeni silahlanma programını onaylaması Ege ve Akdeniz'de gerginliği tırmandırabilir. Başbakan Mitçotakis'in Silahlanma Programını meclise sunarken yaptığı konuşmada; Türkiye'den gelen tehditler nedeniyle ülkesinin daha fazla silahlanma ihtiyacında olduğunu söylemesi, ikili ilişkilerde ve bölgemizde barışa hizmet etmeyecek bir yaklaşımdır!

Yunanistan Başbakanı Mitçotakis tarafından geçen hafta parlamentoya sunulan yeni silahlanma programı ve öngördüğü 9 milyar dolarlık silah alımı Yunan meclisi tarafından onaylanarak yürürlüğe girdi. Yunan Hava Kuvvetleri 24 Rafale savaş uçağına sahip olacak. ABD, Dedeağaç'taki üsse taşıdığı çok sayıda tank, savaş helikopteri, zırhlı aracı Yunanistan'a hibe etti. Yunan meclisinin onayladığı Silahlanma Programında Almanya'dan da sayısı belirtilmeyen miktarda denizaltı torpidoları alımı bulunuyor. **Yunanistan Meclisi'nin onayladığı Silahlanma Programı Yasasının gerekçesinde;** Türkiye'den gelen tehditlerin artması, Yunanistan-Türkiye arasındaki gerginleşen ilişkiler ve Yunanistan'ın savunmasını güçlendirmeye mecbur olduğu, belirtiliyor.

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Yunanistan'ın Lozan Anlaşması uyarınca silahlandırılmaması gereken adalardaki silahlanma eylemleriyle, Doğu Ege'deki çok sayıda ada üzerindeki egemenlik haklarını uluslararası anlaşmalar kapsamında kaybettiğini ifade etmişti. Doğu Ege'deki adaların silahlandırılması 1923 Lozan Anlaşması ve 1947 Paris Anlaşması hükümlerine aykırı. Türkiye, söz konusu anlaşmalardan kaynaklanan Yunan ihlallerini Birleşmiş Milletlere ilettiler.

Yunanistan, Türkiye'nin Ege bölgesi kıyılarında konuşlandırılan çıkartma gemilerinden ötürü bölgedeki Yunan adalarının saldırı ve işgal tehdidi altında olduğunu, adaların savunma amacıyla silahlandırılmasının zorunlu olduğunu öne sürüyor.

Saldırı ve işgal iddialarını reddeden Türkiye, asıl Yunanistan'ın uluslararası hukuku ve anlaşmaları çiğneyerek silahsızlandırılmaları anlaşmalarla hüküm altına alınan adalara askeri yığınak yaparak, Ege'de gerginliği tırmandırdığını savunuyor.

Yunanistan'ın silahlanma yarışına hız vermesi, Ege ve Akdeniz'de gerilimi tırmandırmanın yanında Yunan halkının da aleyhine olacaktır. Yunanistan ekonomisi ve Yunan halkının refahı için harcanması gereken milyarlarca doların Türkiye düşmanlığı ve hayali tehditlerle silah üreticilerine aktarılması mutlaka sorgulanacaktır. Silahlanma yarışı ve gerilim, kimsenin yararına değildir. **Oysa Ege ve Akdeniz'in BARIŞ DENİZİ olması, Türk ve Yunan halklarının refahını ve dostluğunu güçlendirecektir.**

UKRAYNA GERİLİMİ

Ukrayna ve çevresinde 2014 yılından bu yana süren ve son zamanlarda sıcak bir çatışma riski doğuracak şekilde yükselen gerginlik tüm dünya tarafından endişe ile izlenmektedir. Sorunun diplomatik yollardan ve diyalog ile çözülmesi için gösterilen çabalar ve yapılan girişimlerin sonuç vermesi ve Karadeniz havzasında istenmeyen bir gelişmenin yaşanmaması umulmaktadır.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak, sorunları tahkim edici değil, Ukrayna ile Rusya arasındaki gerilimin çözülmesi için dönemselsel olmayan, tutarlı ve barışçıl politikalar yürütülmesini savunuyoruz. Bu nedenle, Doğu Ukrayna'daki durum konusunda Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından da barışçı çözüm için onaylanan çerçeve anlaşma olan Minsk Anlaşmaları'na tüm ilgili tarafların uygun hareket etmesini gerekli görmekteyiz.

Gerilimin bir savaşa doğru evrilmemesi için yürütülen diplomatik temasları önemli buluyor ve destekliyoruz. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın (AGİT) Ukrayna Özel Gözlem Misyonu'nun faaliyetlerinin hiç bir engelleme ile karşılaşmadan yürütülmesine imkan sağlanması bu açıdan büyük önem taşımaktadır.

Uluslararası hukukun temel prensiplerinden olan ülkelerin bağımsızlığı, egemenliği ve uluslararası tanınmış sınırların kuvvet kullanarak ihlal edilemezliği ilkeleri, uyuşmazlıkların barışçı yollarla çözümü arayışlarında uyulması gereken temel unsurları oluşturmaktadır. Bu anlayışla, Ukrayna'nın toprak bütünlüğüne duyduğumuz saygıyı bir kez daha vurgulamak isteriz.

Rusya Devlet Başkanı Putin'in Ukrayna Açıklaması

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin Ukrayna'nın doğusundaki ayrılıkçı Donetsk ve Lugansk bölgelerinin bağımsızlığını tanıdığını belirten bir açıklama yapmıştır. Ukrayna'nın bağımsızlığını, egemenliğini ve toprak bütünlüğünü hiçe sayan ve uluslararası hukukun açık bir ihlali olan bu kararı asla kabul etmiyor ve kınıyoruz. CHP uluslararası ilişkilerde emrivakilere ve uluslararası hukuku ihlal eden her türlü gelişmeye karşı çıkan, Birleşmiş Milletler Şartı'nda ifadesini bulan devletlerin toprak bütünlüğü ve sınırlarının dokunulmazlığı ilkelerine saygı gösteren bir anlayışa sahiptir. Söz konusu tanıma kararı Karadeniz güvenliğini ciddi biçimde tehlikeye

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU
MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

sokmuştur. Bu kararın yaratabileceği sakıncaların önlenmesi için tarafların ivedilikle yapıcı ve barışçı önceleyen bir diyalog içine girmelerini gerekli görüyoruz.